

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

Kamila Herberová

**Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole
tabáku**

Diplomová práce

Praha 2012

Autor práce: **Bc. Kamila Herberová**

Vedoucí práce: **Mgr. Martin Nekola, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2012

Bibliografický záznam

HERBEROVÁ, Kamila. *Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku*. Praha, 2012. 113 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Martin Nekola, Ph.D.

Abstrakt

Tato práce se zabývá procesem ratifikace Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku v České republice. Návrh na ratifikaci byl v roce 2005 zamítnut Senátem Parlamentu ČR a byl odložen. K novému projednávání došlo v roce 2011, kdy byl schválen návrh na ratifikaci nejdříve oběma komorami Parlamentu ČR a následně v květnu 2012 i podepsán prezidentem ČR. Práce zjišťuje odlišné pohledy poslanců a senátorů na ratifikaci Rámcové úmluvy. K dosažení cílů práce je využita metoda analýzy rámců, která odkrývá soutěžící rámce v roce 2005 i v roce 2011. Obě období jsou následně porovnávána. Autorka se také pokusila pochopit, proč došlo k zamítnutí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy v roce 2005, a nabídla jeden z možných výkladů. Práce je doplněna částmi, které se věnují popisu Rámcové úmluvy o kontrole tabáku a rozboru průběhu celého procesu ratifikace. V těchto částech jsou využity rozhovory s odborníky ve zkoumané oblasti.

Abstract

The diploma thesis deals with the ratification process of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in the Czech Republic. The proposal of ratification was denied by the Senate of the Parliament of the Czech Republic in 2005 and it was postponed. The debate was renewed in 2011 when the proposal was approved by both chamber of the Parliament of the Czech Republic and subsequently in May 2012 it was signed by the President of the Czech Republic. The thesis investigated different views of Members of Parliament on the ratification of the framework convention. To fulfil the aims of the thesis the Framework analysis method is used. The method reveals the competing frames in 2005 and 2011. Both periods are then compared. The author also tried to understand why the proposal in 2005 was denied and she offered one of the possible interpretations. The thesis is supplemented by chapters which describe the Framework Convention on Tobacco Control and the development of the ratification process. These parts use the interviews made with experts in the research area.

Klíčová slova

Tabák, kontrola tabáku, Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku, analýza rámců

Keywords

Tobacco, Tobacco control, the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Framework Analysis

Rozsah práce: 143 976 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 17. 5. 2012

Kamila Herberová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Martinu Nekolovi, Ph.D. za odborné vedení této práce, za cenné rady a připomínky a za vstřícný přístup. Dále bych ráda poděkovala respondentům za poskytnutí rozhovorů a ochotu průběžně odpovídat na vzniklé dotazy po dobu psaní práce. A zároveň bych chtěla poděkovat všem, kteří mě podporovali a to hlavně své rodině za podporu během celého studia.

Institut sociologických studií

Teze diplomové práce

Jméno studenta/studentky: Kamila Herberová

Název v jazyce práce: Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku

Název v anglickém jazyce: Ratification Process of the WHO Framework Convention on Tobacco Control

Klíčová slova: Tabák, kontrola tabáku, Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku, analýza rámců

Klíčová slova anglicky: Tobacco, Tobacco control, the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Framework Analysis

Akademický rok vypsání: 2011

Jazyk práce: čeština

Typ práce: diplomová práce

Ústav: Katedra veřejné a sociální politiky

Vedoucí / školitel: Mgr. Martin Nekola, Ph.D.

Obor práce: Veřejná a sociální politika

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Vymezení předmětu zkoumání, zdůvodnění výběru výzkumného tématu, návaznost na jiné práce

Ve své práci se budu zabývat procesem ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku. V práci se budu věnovat Rámcové úmluvě o kontrole tabáku (WHO FCTC), která byla vydána Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Rámcová úmluva je předním světovým nástrojem kontroly tabáku. Rámcová úmluva byla přijata Světovým zdravotnickým shromážděním dne 21. 5. 2003 a dne 27. 2. 2005 vstoupila v platnost. Rámcová úmluva obsahuje různá opatření, jejichž plnění vyžaduje od států, které se zavázaly úmluvu

dodržovat. Rámcová úmluva je prvním mezinárodním dokumentem tohoto typu, který je podporován tolika zeměmi, konkrétně má 174 smluvních stran.

Toto téma jsem si vybrala proto, že Česká republika sice podepsala Rámcovou úmluvu již v roce 2003 (jako první země Evropské Unie), ale je jedinou zemí Evropské Unie, která Úmluvu dosud neratifikovala. Ve své práci bych se tedy chtěla věnovat procesu schvalování návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005. V souvislosti s tím bych chtěla identifikovat rámce, které se objevily v parlamentní rozpravě, a dále bych chtěla pochopit, jaký vliv měly na zamítnutí výše zmíněného návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.

2. Cíle diplomové práce

Hlavní cíl výzkumu:

Identifikovat rámce v parlamentním diskursu v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005 a pochopit, jaký vliv měly na výsledek politiky, tedy na zamítnutí ratifikace Rámcové úmluvy.

Dílní cíle výzkumu:

1. Popsat Rámcovou úmluvu o kontrole tabáku a její roli ve veřejné politice
2. Popsat proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
3. Popsat jaký je současný stav ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
4. Vymežit aktéry v celém procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005
5. Identifikovat rámce v parlamentním diskursu ohledně ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
6. Pochopit, jaký vliv měly rámce na zamítnutí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku

SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY:

- DURNOVÁ, A. (2011) Diskurzivní přístupy v policy analysis. in Nekola, M., Geissler, H. a Muralová, M. (Eds.). Současné metodologické otázky veřejné politiky. Praha: Karolinum, ISBN: 978-80-246-1865-4
- FISCHER, F. AND FORESTER, J. (eds). (1993) The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning. Durham and London: Duke University Press. ISBN 0-8223-1372-3
- GOFFMAN, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. vydání New York: Harper & Row

- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. 1. vydání. Praha: Portál, 2005.
- HOPPE, R. (1999). Argumentative Turn in Policy Analysis, Science and Politics: from „Speaking Truth to Power“ to „Making Sense Together“. Science and Public Policy. Vol. 26, no. 3.
- MORÁVEK, J. 2011. „Analýza rámců“. Pp. 105-135 in Nekola, M., Geissler, H. a Mouralová, M. (Eds.), Současné metodologické otázky veřejné politiky. Praha: Karolinum, ISBN: 978-80-246-1865-4
- SCHÖN, D and REIN, M.. (1994) Frame reflection. Toward the Resolution of Intractable Policy Controversies. New York: Basic Books
- ŠILHANOVÁ, J. (2008) Analýza rámců Ervinga Goffmana. In: Šubrt, J. et al. Soudobá sociologie II: Teorie sociálního jednání a sociální struktury. Praha: karolinum s. 76-101., ISBN 978-80-246-1413-7
- VESELÝ, A. and NEKOLA, M. (2007). Analýza a tvorba veřejných politik: Přístupy, metody a praxe. Praha: SLON
- WHO Framework Convention on Tobacco Control. [online]. Dostupné na: <http://www.who.int/fctc/en/>
- WHO - FCTC flyer. (2011). [online] Dostupný z: http://www.who.int/fctc/publications/flyer_en.pdf
- WHO - Guidelines for Implementation of the WHO FCTC. (2011). WHO. Ženeva. ISBN: 9789241501316
- WHO – History of FCTC. (2009). Ženeva: WHO. ISBN: 978 92 4 156392 5
- WHO - parlamentní seminář, [online]. Dostupné z: <http://www.who.cz/PDF/Microsoft%20Word%20-%20Parlamentni%20seminar%202011.pdf>
- WHO – MPOWER, [online]. Dostupné z: <http://www.who.int/tobacco/mpower/en/>
- WHO - Sessions of the Conference of the Parties. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/fctc/cop/sessions/en/>
- Winslow, C. E. A., (1920) The Untilled Fields of Public Health. Science., [online]. vol. 51. no. 1306. Dostupné z: <http://www.sciencemag.org/cgi/pmidlookup?view=long&pmid=17838891>

PŘEDBĚŽNÁ NÁPLŇ PRÁCE:

1. Výzkumné otázky a hypotézy

Hlavní výzkumná otázka:

Jaké rámce se objevily v politickém diskursu v procesu ratifikace Rámcové Úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005 a jaký měly vliv na výsledek politiky?

Díličí výzkumné otázky:

1. Co je rámcová úmluva o kontrole tabáku a jaká je její role ve veřejné politice?
2. Jak probíhal proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku?
3. Jaký je současný stav ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.
4. Jací aktéři měli vliv v procesu ratifikace?
5. Jaké rámce se objevily v politickém diskursu v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.
6. Jaký vliv měly rámce na zamítnutí návrhu na ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku

2. Teoretická východiska

- Argumentativní obrat
- Diskurzivní teorie
- Teorie rámců

3. Metody a zdroje dat

Pro svou práci využiji

Metody:

- Analýza rámců
- polo-strukturované rozhovory s aktéry
- polo-strukturované rozhovory s experty

4. Předpokládaná struktura diplomové práce

1. Úvod
2. Teoretická východiska
3. Metody
4. Deskriptivní část: Popis Rámcové úmluvy o kontrole tabáku, popis procesu schvalování návrhu na ratifikaci Rámcové Úmluvy
5. Analýza:
 - a. Identifikace aktérů
 - b. Analýza rámců - proces ratifikace Rámcové úmluvy

PŘEDBĚŽNÁ NÁPLŇ PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE:

In my diploma thesis I will analyze the WHO Framework Convention on Tobacco Control. The framework was published by the World Health Organization and it includes various recommendations on how to reduce tobacco usage, which should be fulfilled by the countries which were engaged to the framework. The Czech Republic signed the Framework in 2003; however it still has not been ratified. That is why I am interested in the decision process. I would like to identify frames which occurred in the Parliament during the process and I would like to understand how the frameworks could have influenced the result - which was denial of the proposal of ratification the Framework Convention on Tobacco Control. For my thesis I will use the framework analysis.

Obsah

1	ÚVOD	14
2	CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	15
2.1	Cíle výzkumu.....	15
2.2	Výzkumné otázky.....	16
3	METODOLOGIE, specifikace užitých metod a zdroje dat	17
3.1	Polo-strukturované rozhovory	17
3.2	Studium dokumentů a navštívené akce	19
3.3	Analýza rámců	20
4	RÁMCOVÁ ÚMLUVA SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE O KONTROLE TABÁKU	22
4.1	Vznik Rámcové úmluvy o kontrole tabáku	22
4.2	Obsah Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.....	23
4.3	Konference smluvních stran	24
4.4	Tobacco Free Initiative	25
4.5	Rámcová úmluva o kontrole tabáku a její role ve veřejné politice	26
5	PROCES RATIFIKACE RÁMCOVÉ ÚMLUVY SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE O KONTROLE TABÁKU V ČESKÉ REPUBLICE	28
5.1	Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v Poslanecké Sněmovně	28
5.2	Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v Senátu	29
5.3	Současná situace	30
6	IDENTIFIKACE AKTÉRŮ.....	33
7	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	36
7.1	Argumentativní obrat.....	36
7.2	Diskursivní teorie a diskursivní analýza.....	38
7.2.1	Diskurzivní přístupy v policy analysis.....	39
7.3	Teorie rámců	41
7.3.1	Rámce dle Goffmana	41
7.3.2	Teorie rámců ve veřejné politice.....	41
7.3.3	Analýza rámců.....	44
8	ANALÝZA RÁMCŮ	47
8.1	Analýza rámců – proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005.....	47
8.1.1	První fáze – identifikace kategorií	48
8.1.2	Druhá fáze – identifikace rámců.....	55
8.2	Analýza rámců – proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011.....	60

8.3	Porovnání parlamentních rozprav v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005 a v roce 2011	66
8.4	Závěr analýzy rámců	71
9	ZÁVĚR	73
10	SUMMARY	75
11	ZDROJE	77
12	PŘÍLOHY	83
	Seznam příloh:	83
	Příloha č. 1 Seznam použitých zkratk	83
	Příloha č. 2 Hlasování v Senátu ČR 2005	83
	Příloha č. 3 Hlasování v Senátu ČR 2011	83
	Příloha č. 4 Plné znění úmluvy	83

1 ÚVOD

Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku byla reakcí na světovou tabákovou epidemií. V druhé polovině 90. let 20. století začala vznikat myšlenka, že by se problém zvyšující se míry užívání tabáku měl řešit globálně, mezinárodní spoluprací. Tento nápad se setkal s kladnou odezvou odborníků z různých sektorů, a tak po dlouhých vyjednávacích procesech vznikla mezinárodní smlouva, která má za cíl ochránit lidi před následky užívání tabáku. V roce 2003 byla Rámcová úmluva přijata a v roce 2005 vstoupila v platnost. Zahrnuje v sobě obecná doporučení, která by měla být prováděna smluvními stranami na národní i mezinárodní úrovni. V současné době má Rámcová úmluva 174 smluvních stran. Tento údaj se však v nastávajících dnech změní, protože dne 2. května byla Rámcová úmluva ratifikována i Českou republikou. Ještě donedávna nebyla Česká republika smluvní stranou a byla tak poslední zemí Evropské unie, která úmluvu neratifikovala. Právě tento fakt byl důvodem, proč jsem se tímto procesem rozhodla zabývat. Téma omezování užívání tabáku politickými opatřeními je kontroverzní v České republice. Tuto situaci potvrdil proces ratifikace Rámcové úmluvy v roce 2005, když návrh nebyl schválen Senátem Parlamentu ČR a byl tedy odložen.

Práce si klade za cíl zjistit odlišné perspektivy a interpretace aktérů, konkrétně tedy poslanců a senátorů. Stanovisko politiků k ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku mohlo mít dopad na politický výstup. K zjištění jednotlivých interpretací aktéry je v práci použita metoda analýzy rámců, která mimo jiné ukáže, jaké informace a soubory hodnot aktéři používají. Na základě vytvořených rámců jsem se snažila pochopit, proč byl návrh zamítnut Senátem Parlamentu ČR v roce 2005. Znovu k projednávání návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku došlo v roce 2011, kdy byl již tedy proces zakončen úspěšně, tzn. schválen oběma komorami Parlamentu ČR a podepsán prezidentem ČR. I rok 2011 byl podroben analýze rámců a následně bylo provedeno porovnání s rokem 2005.

Část práce se zabývá popisem Rámcové úmluvy a zjišťuje její roli ve veřejné politice. V druhé části práce je popsán průběh procesu ratifikace. Ve třetí části se věnuji teoretickým východiskům pro analýzu. Další části se věnují konkrétně analýze rámců na případě procesu ratifikace Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku.

2 CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

2.1 Cíle výzkumu

V této práci se zabývám procesem ratifikace Rámcové úmluvy, který byl zakončen podpisem prezidenta České republiky. V případě politického rozhodování jsou různé perspektivy klíčových aktérů tím důležitým faktorem. Zajímalo mě, jak aktéři, kteří hlasovali o návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy, tedy poslanci a senátoři, nahlíželi na zmíněnou úmluvu. Dále mě zajímalo, jestli různé rámování mohlo mít vliv na zamítnutí návrhu na ratifikaci Senátem Parlamentu ČR v roce 2005. Mým hlavním cílem výzkumu je tedy **identifikovat rámce v parlamentním diskursu v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku a pochopit, jaký vliv měly na výsledek politiky, tedy na zamítnutí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy v roce 2005.**

Ve své práci jsem si zvolila následující výzkumné cíle:

1. Popsat rámcovou úmluvu o kontrole tabáku a její roli ve veřejné politice
2. Popsat proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
3. Popsat současný stav ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
4. Vymežit aktéry v celém procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku
5. Identifikovat rámce v parlamentním diskursu ohledně ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005
6. Identifikovat rámce v parlamentním diskursu ohledně ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011
7. Porovnat rámce v parlamentním diskursu v roce 2005 a v roce 2011
8. Pochopit vliv rámců na zamítnutí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005

2.2 Výzkumné otázky

Na základě vymezených výzkumných cílů jsem formulovala výzkumné otázky diplomové práce. Dále také uvádím kapitoly, které se konkrétní otázce věnují.

Hlavní výzkumná otázka:

Jaké rámce se objevily v politickém diskursu v procesu ratifikace Rámcové Úmluvy o kontrole tabáku a jaký měly vliv na zamítnutí návrhu na ratifikaci v roce 2005?

Dílní výzkumné otázky:

1. Co je rámcová úmluva o kontrole tabáku a jaká je její role ve veřejné politice?
Kapitola: **4**
2. Jak probíhal proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005?
Kapitola: **5.1 a 5.2**
3. Jaký je současný stav ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.
Kapitola: **5.3**
4. Jací aktéři měli vliv v procesu ratifikace?
Kapitola: **6**
5. Jaké rámce se objevily v politickém diskursu v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005
Kapitola: **8.1**
6. Jaké rámce se objevily v politickém diskursu v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011
Kapitola: **8.3**
7. Jak se lišily parlamentní rozpravy v roce 2005 a v roce 2011?
Kapitola: **8.4**
8. Jaký vliv měly rámce na zamítnutí návrhu na ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku?
Kapitola: **8.4**

3 METODOLOGIE, specifikace užitých metod a zdroje dat

Pro svoji diplomovou práci jsem si na základě cílů výzkumu zvolila kvalitativní přístup. Tento přístup byl nejvhodnější vzhledem k povaze výzkumného cíle, k identifikaci rámců a k pochopení výstupu politického procesu. Kvalitativní metody výzkumu byly zvoleny vzhledem k vybraným datům pro analýzu rámců.

Slovo kvalitativní naznačuje určitý důraz na vlastnosti zkoumaného jevu a na procesy a významy, které ho doprovází a které „nelze měřit z hlediska kvantity, množství, intenzity nebo frekvence“ (Denzin, Lincoln 2005: 10). Kvalitativní metody se tedy používají ke zkoumání jiných jevů, než metody kvantitativní. „Kvalitativní výzkum se snaží pochopit fenomény, jakou jsou chování nebo instituce, na základě toho, jak tyto fenomény vnímají a prožívají jednotliví lidé, popř. skupiny (jejich hodnoty, rituály, symboly, víry a emoce) ve svém přirozeném prostředí a v různých situacích“ (Veselý, Nekola 2007: 150).

Ve svém výzkumu jsem kombinovala techniky sběru dat. Použila jsem následující metody kvalitativního výzkumu.

3.1 Polo-strukturované rozhovory

Polo-strukturované rozhovory s experty

V práci jsem využila polo-strukturované rozhovory s experty. Rozhovory byly provedeny za účelem získání potřebného náhledu do problematiky a názoru na situaci ohledně zkoumaného tématu. Zvolení experti byli zároveň nepřímými aktéry¹ v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.

Vytvořila jsem si předem okruh otázek, které mě zajímaly, ale nemusela jsem vždy přesně dodržovat jejich pořadí, často byly rozváděny mnou nebo dotazovaným. Právě polo-strukturovaný dotazník zajišťuje, že nedojde k opomenutí žádného tématu a dané otázky určují směr rozhovoru. Zároveň poskytuje možnost kladení dalších otázek, které vyplynou z odpovědí respondentů. Většina respondentů byla kontaktována pomocí techniky sněhové koule. Někteří byli vyhledáváni na internetových stránkách dané instituce a následně kontaktováni emailem. Získané poznatky od dotazovaných expertů prezentuji v práci citacemi nebo parafrázemi. Rozhovory byly uskutečněny s 5 experty v dané oblasti (viz tabulka č. 1). Jeden z respondentů si přál zůstat anonymní, proto zmiňuji jen některé údaje. Informace

¹ Více se tomuto tématu věnuji v kapitole věnované aktérům.

získané z rozhovorů byly využity do teoretické části diplomové práce. Rozhovory byly uskutečněny v rozmezí od listopadu 2011 do dubna 2012. S některými odborníky² jsem byla v kontaktu v průběhu psaní práce a případné dotazy jsme řešili elektronicky. U citací uvádím data, kdy byl doručen email s odpovědí.

Tabulka č. 1 Seznam respondentů - experti

JMÉNO RESPONDENTA	NÁZEV ORGANIZACE	POZICE RESPONDENTA	DATUM ROZHOVORU
MUDr. Alena Šteflová, Ph.D.	Světová zdravotnická organizace (WHO)	Ředitelka Kanceláře WHO v ČR	3. 11. 2011
Doc. MUDr. Eva Králíková, CSc.	Společnost pro léčbu závislosti na tabáku Centrum pro závislé na tabáku. III. interní klinika - klinika endokrinologie a metabolismu 1. LF UK a VFN	Člen společnosti Vede poradnu pro odvykání kouření na 1. lékařské fakultě UK a VFN	12. 3. 2012
Mgr. Jarmila Vedralová	Ministerstvo zdravotnictví	Oddělení zdravotních služeb	14. 3. 2012
Mgr. Tomáš Kindl	Občan, dobrovolná pomoc v České koalici proti tabáku a ve Společnosti pro léčbu závislosti na tabáku	Odborník v otázkách legislativy	21. 3. 2012
	Ministerstvo zdravotnictví		2. 4. 2012

Zdroj: autorka

² MUDr. Alena Šteflová, Ph.D., Doc. MUDr. Eva Kráčíková, CSc. a Mgr. Tomáš Kindl.

Polo-strukturované rozhovory s aktéry

Polo-strukturované rozhovory byly také provedeny s přímými³ aktéry procesu ratifikace Rámcové úmluvy. Těmi byli senátoři, kteří se účastnili hlasování o návrhu ratifikace jak v roce 2005, tak v roce 2011. Z takto vymezené skupiny reagovali dva senátoři a jedna senátorka (viz tabulka č. 2). Vzhledem k časové vytíženosti respondentů byl jeden rozhovor proveden osobně, jeden elektronickou konverzací a jeden telefonicky. Telefonický rozhovor byl okamžitě po ukončení zaznamenán. Informace od dotazovaných expertů prezentuji v práci citacemi se svolením k použití jména. Tyto rozhovory byly použity do analytické části práce. Rozhovory proběhly v březnu 2012.

Tabulka č. 2 Seznam respondentů - politici

JMÉNO RESPONDENTA	NÁZEV POL. STRANY	DATUM ROZHOVORU
Jaroslav Kubera	ODS	8. 3. 2012
Jiří Oberfalzer	ODS	15. 3. 2012
PaedDr. Alena Gajdůšková	ČSSD	22. 3. 2012

Zdroj: autorka

Rozhovory se čtyřmi experty a s jedním aktérem byly nahrávány. Nahrávky nebyly tedy pořízeny ve třech dalších případech, kdy jednou byl rozhovor proveden telefonicky, jednou e-mailem a v jednom případě se jednalo o schůzku ve venkovním prostředí. Všichni respondenti byli informováni o tématu výzkumu a souhlasili s použitím svého jména. Zároveň vyžadovali zaslání práce ke schválení.

3.2 Studium dokumentů a navštívené akce

Pro analýzu problematiky a identifikaci aktérů jsem použila české i zahraniční texty, publikované studie, elektronické články, dokumenty a zprávy Ministerstva zdravotnictví ČR a tisk, který poskytuje aktuální dostupné informace. Pro širší zapojení do tématu jsem navštívila pořádané akce týkající se zkoumané oblasti.

³ Více se tomuto pojmu a tématu věnuji v kapitole věnované aktérům

Tabulka č. 3 Navštívené akce

NÁZEV AKCE	MÍSTO AKCE	DATUM AKCE
Světový den bez tabáku (Parlamentní seminář)	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	31. 5. 2011
Sociální a ekonomické determinanty nerovností se zaměřením na oblast obezity a užívání tabáku v ČR (seminář a workshop) – aktivní účast ve workshopu s českými a zahraničními odborníky	Ministerstvo zdravotnictví	22. – 23. 9. 2011
Aktuální stav právní regulace ochrany před tabákem (seminář pořádaný Výborem pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR	Poslanecká sněmovna ČR	13. 10. 2011

Zdroj: autorka

3.3 Analýza rámců

Ve své diplomové práci jsem si k zodpovězení hlavní výzkumné otázky zvolila metodu analýzy rámců. V mém případě se jedná o aposteriorní analýzu rámců, která umožňuje nový pohled do již provedené politiky, v mém případě tedy na již ukončený proces. Tato analýza může pomoci vysvětlit, proč přetrvává kontroverze, či proč jsou některé skupiny nespokojené a podobně (Morávek 2011: 126). Do analýzy byla zahrnuta politická debata, která se odehrála v Parlamentu České republiky v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku. Použila jsem záznamy rozpravy z Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR při projednávání ratifikace Rámcové úmluvy v roce 2005. Jednalo se o Senátní tisk 42 a Sněmovní tisk 920. Rozborem této debaty jsem mohla sledovat, jak se prezentované názory a pohledy promítly do hlasování. Zdrojem dat byly stenografické záznamy parlamentní rozpravy. Data pro mou analýzu tedy tvořily soubory výpovědí poslanců a senátorů. Výběr dat zahrnoval celý základní soubor, což znamená 31 vystoupení celkem, z toho 15 v Poslanecké Sněmovně Parlamentu ČR a 16 v Senátu Parlamentu ČR, včetně rozprav pověřených výborů. V další části jsem znovu analyzovala parlamentní rozpravu. Jednalo se o

schvalování návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy v roce 2011. Rozebírány byly debaty nad Senátním tiskem 154 a Sněmovním tiskem 421. Tento soubor zahrnoval 32 vystoupení, 21 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a 11 v Senátu Parlamentu ČR, včetně příslušných výborů.

Analýza se skládala ze tří souběžných aktivit: „Redukce dat, zobrazení dat a vytvoření závěru“⁴ (Berg 2004: 10). Při analýze dat jsem se inspirovala postupem kódování podle zakotvené teorie. Při redukci dat jsem je nechtěla úplně zbavit kontextu (Hendl 2005:207), a tak jsou některé úryvky součástí textu. K redukci dat jsem použila kódování, na jehož základě jsem sestavila kategorie, které mi umožnily dále pracovat s daty a zhotovit tak základ pro vytváření závěrů. „Navrhované kategorie představují zobecnění, jež vychází z úrovně konkrétních věcných vztahů“ (Hendl 2005: 211). Jednotlivé kroky analýzy rámců za využití některých prvků zakotvené teorie popisují v kapitole věnované analýze.

⁴ Vlastní překlad: data reduction, data display, and conclusion drawing

4 RÁMCOVÁ ÚMLUVA SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE O KONTROLE TABÁKU

4.1 Vznik Rámcové úmluvy o kontrole tabáku

Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku (dále jen Rámcová úmluva) byla přijata Světovým zdravotnickým shromážděním⁵ (Nejvyšší orgán Světové zdravotnické organizace⁶) dne 2. 5. 2003 a v platnost vstoupila dne 27. 2. 2005 (Tisková zpráva WHO ke Dni bez tabáku). První jednání o tom, že by se měla vytvořit mezinárodní úmluva o kontrole tabáku, proběhlo v říjnu 1994 v Paříži na konferenci s názvem Tabák nebo zdraví. Návrh byl jednoznačně přijat účastníky, mezi něž patřilo WHO, ministři zdravotnictví z různých zemí a nevládní organizace. V roce 1996 bylo Světovým zdravotnickým shromážděním přijato rozhodnutí WHA 49.7 (9), což bylo poprvé v historii, kdy WHO využilo svoji pravomoc k aplikaci mezinárodního práva za účelem dosažení cílů veřejného zdraví (WHOa). Následovaly několikaleté přípravy znění Rámcové úmluvy. Scházeli se odborníci z různých oborů a z různých zemí. Mimo jiné za Českou republiku byla pozvána i Doc. Králíková. *„Mně pozvali na ta negociační jednání, když se úmluva formulovala. Tato jednání probíhala po pět let týden nebo dva dvakrát ročně, účastnila jsem se několika z nich“.*

V dnešní době je Rámcová úmluva jedinou úmluvou svého typu, která je podpořena tolika státy. V současnosti má Rámcová úmluva 174 smluvních stran, které úspěšně zakončily ratifikační proces. Chybí zde ale některé signatářské země, mezi nimiž byla ještě donedávna i Česká republika. Česká republika byla mezi prvními státy, které úmluvy podepsaly. Byla dokonce první zemí Evropské Unie. V případě ratifikace však poslední.

Hlavním a obecným cílem Rámcové úmluvy je ochrana lidí před následky užívání tabáku. Mezi ně jsou počítané následky zdravotní, sociální, environmentální a ekonomické. Právě Rámcová úmluva má být okruhem opatření, která by měla být prováděna smluvními stranami na národní i mezinárodní úrovni. Cílem je tedy kontinuální snižování míry užívání tabáku a patří sem i snaha zabránit vystavení tabákovému kouři (Předkládací zpráva Parlamentu ČR). Rámcová úmluva je obecným návodem, jak by se státy měly vypořádat s problémem týkajícím se užívání tabáku. Každá strana by měla aplikovat vlastní opatření, na národní úrovni (WHOb). Rámcová úmluva byla reakcí na globální tabákovou epidemii a

⁵ Anglický název: World Health Assembly, používaná zkratka: WHA

⁶ Anglický název: World Health Organization, používaná zkratka WHO

veškerá předchozí opatření se zdála být neúspěšnými (WHOa). „*Tabáková epidemie se šíří po světě pořád stejně. Začalo to ve Spojených státech, pak Kanada, Austrálie, západní Evropa. Tam to momentálně odeznívá, nebo začíná odeznívat, a dnes ve Spojených Státech kouří kolem 20 % lidí, to samé Austrálie, Kanada a kouřilo tam 40, 50 % obyvatel. Teď je ten boom v Asii, tam raketově roste kouření mužů, tam teď kouří okolo 60 % a pomalu začínají taky ženy a do Afriky to pomalu teprve přijde*“ (Králíková 12. 3. 2012). Rámcová úmluva tedy vysvětluje svoje stanovisko tím, že „rozšíření tabákové epidemie je globálním problémem s vážným dopadem na veřejné zdraví, který vyžaduje nejrozsáhlejší možnou mezinárodní spolupráci a účast všech zemí na účinné, vhodné a jednotné mezinárodní odezvě“ (FCTC-český překlad: Preambule).

4.2 Obsah Rámcové úmluvy o kontrole tabáku

Rámcová úmluva se zabývá oblastmi, které je možné změnit či regulovat. Jsou to oblasti, které jsou považovány za klíčové v procesu snižování míry užívání tabáku. Rámcová úmluva se zaměřuje na obě oblasti týkající se problematiky užívání tabáku, a to na nabídku i poptávku. „Rámcová úmluva zdůrazňuje důležitost rovnováhy strategií mezi snížením poptávky a také nabídky“⁷ (WHOa). Hlavními opatřeními na snížení poptávky se v Rámcové úmluvě zabývají články 6-14.⁸

- Článek 6 - Cenová a daňová opatření ke snižování poptávky po tabáku
- Článek 7 - Necenová opatření ke snižování poptávky po tabáku
- Článek 8 - Ochrana před expozicí tabákovému kouři
- Článek 9 - Regulace složek tabákových výrobků
- Článek 10 - Regulace zveřejňování informací o tabákových výrobcích
- Článek 11 - Balení a označování tabákových výrobků
- Článek 12 - Vzdělávání, komunikace, školení a veřejné povědomí
- Článek 13 - Reklama, propagace a sponzorování tabákovými společnostmi
- Článek 14 - Opatření ke snižování poptávky týkající se závislosti na tabáku a ukončení jeho užívání

⁷ Vlastní překlad: the Convention emphasizes the importance of balancing demand reduction strategies with supply strategies.

⁸ Plné znění Rámcové úmluvy – v příloze

Hlavní opatření týkající se snížení poptávky jsou zahrnuta v člancích 15-17.

- Článek 15 - Nezákonný obchod s tabákovými výrobky
- Článek 16 - Prodej nezletilým a nezletilými
- Článek 17 - Poskytování podpory pro ekonomicky udržitelné alternativní činnosti

(FCTC- český překlad)

Rámcová úmluva je stále aktivním dokumentem. To znamená, že se dohlíží na implementaci Rámcové úmluvy a stále se pracuje na jejím vylepšování. „Jelikož úmluva pouze stanoví všeobecné cíle a zásady, je potřebná další práce, vedoucí k rozpracování konkrétnějších závazků. Ty jsou označovány jako „protokoly“ a budou během trvání úmluvy navrhovány jejími smluvními stranami“ (Reflektor Rámcové úmluvy o kontrole tabáku 2008). Právě protokolů a konkrétnějších aktivit vztahujících se k Rámcové úmluvě se týká následující kapitola.

4.3 Konference smluvních stran

Za účelem rozvíjení a naplňování požadavků Rámcové úmluvy byla v roce 2006 zřízena Konference smluvních stran⁹ (článek 23 FCTC). Konference smluvních stran je řídicím orgánem WHO FCTC a skládá se ze všech členů Rámcové úmluvy (WHOa). Konference zasedá každé dva roky a na každém shromáždění je ustanoveno datum a místo následujícího setkání a je také zvolen předseda a 5 místopředsedů, kteří reprezentují Regiony WHO (WHOb).

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, Konference smluvních stran také ustanovuje pracovní skupiny, které se dále podílí na tvorbě protokolů a doporučených postupů. Ty mají pomoci státům v naplňování požadavků Rámcové úmluvy a v implementaci navržených opatření (WHO b). Zatím byly vydány doporučené postupy ze tří posledních zasedání a týkají se článků 5.3, 8, 9, 10, 11, 12, 13 a 14 (WHOc). Co se protokolů týká, jedná se již o konkrétnější ustanovení týkající se jednotlivých článků. 4. dubna 2012 došlo po čtyřech letech vyjednávání ke schválení návrhu vůbec prvního protokolu. Vlády se jeho přijetím zavázaly k řešení nezákonného prodeje tabákových výrobků. Protokol uvádí soubor pravidel, jak toho dosáhnout (WHOd).

⁹ Vlastní překlad: Conference of the Parties is the governing body of the WHO FCTC and comprises all Parties to the Convention

První setkání Konference smluvních stran proběhlo v únoru 2006 v Ženevě ve Švýcarsku. Druhé bylo v červenci 2007 v Bangkoku v Thajsku. Třetí setkání proběhlo v roce 2008 v Durbanu v Jihoafrické republice a čtvrté setkání se uskutečnilo v listopadu 2010 v Punta del Este v Uruguayi (WHOe). 5. setkání je plánované na listopad 2012 v Soulu v Jihokorejské republice.

4.4 Tobacco Free Initiative

Dalším orgánem, který se zabývá problematikou užívání tabáku, je Tobacco Free Initiative. Jde o skupinu WHO, která se zabývá nepřenosiými nemocemi a duševním zdravím. Činnost této Iniciativy „zahrnuje administrativu, komunikaci, monitorování tabákového průmyslu, regulace, legislativu, prosazování, grantový management a koordinaci s externími partnery a poradci z ostatních orgánů OSN“¹⁰ (Tobacco Free Initiative). Činnost Tobacco Free Initiative lze ukázat na příkladu projektu MPOWER, což je balíček 6 opatření, který byl v roce 2008 zaveden za účelem pomoci zemím naplnit požadavky Rámcové úmluvy. Tím je podpořena implementace politických opatření na úrovni jednotlivých zemí. MPOWER zahrnuje 6 aktivit, které byly zjištěny jako účinné v redukci užívání tabáku:

1. Monitorovat užívání tabáku a postupy prevence
2. Chránit lidi před tabákovým kouřem
3. Nabídnout lidem způsob, jak s kouřením přestat
4. Varovat o nebezpečích spojených s užíváním tabáku
5. Prosazovat zákaz reklamy, propagace a sponzorování tabáku
6. Zvýšit daně spojené s tabákem

V loňském roce vyšel dokument MPOWER 2011. Tento text představuje analýzy změn v jednotlivých státech. Z výsledků jsou následně vytvářeny podněty pro další jednání (WHOf).

¹⁰ Vlastní překlad: The Director's Office encompasses administration; communications; tobacco industry monitoring; regulation, legislation and enforcement; grants management; and coordination with external partners and advisers and with other United Nations organs.

4.5 Rámcová úmluva o kontrole tabáku a její role ve veřejné politice

Tato kapitola si neklade za cíl normativně rozebrat roli mezinárodních organizací, ani zdali je správně přijímat, či nepřijímat mezinárodní smlouvy. V této kapitole jen popíše pojetí veřejného zdraví a podpory zdraví a k existenci mezinárodních smluv budu přistupovat jako k faktu.

Veřejné zdraví

Veřejné zdraví (v angličtině Public Health) má více definic. Použiji výběr z definice, která již dlouhou dobu přetrvává a poměrně přesně vystihuje podstatu. Veřejné zdraví je věda zabývající se prevencí onemocnění, prodlužuje život a zlepšuje jeho kvalitu, podporuje zdraví prostřednictvím organizovaného úsilí společnosti, informuje veřejnost, jednotlivce a zdravotníky za účelem udržení zdraví společnosti ¹¹(Winslow 1920: 30). Veřejné zdraví se zabývá zdravotními aspekty a jejich dopady na populaci. Těmito poznatky přispívá k tvorbě zdravotní politiky, jejíž činnost se skládá ze znalostí více oborů. Například z oblasti veřejné politiky, analýzy politik, veřejné ekonomiky, sociologie, či práva (Háva 2010: 315). S veřejným zdravím úzce souvisí podpora zdraví. Podpora zdraví je zaměřena na vliv procesu tvorby veřejných politik, na prevenci a na vzdělávání. Právě aktivity Světové zdravotnické organizace lze zařadit mezi podporu zdraví (Háva 2010: 325). Podpora zdraví v 21. století je multidisciplinárním úsilím, které se týká jak sledování zdraví a chorob v populaci, tak poskytování rad a informací. Podpora zdraví se objevuje na všech úrovních od jedinců, přes tvůrce politik na národní úrovni a až na úroveň mezinárodní (Earle 2007: 1).

Zajištění zdraví populace je také jednou z priorit Evropské unie. V rámci politik zdraví se EU snaží o prevenci onemocnění, propagaci zdravého životního stylu a ochranu lidí před zdravotními riziky (Evropská komise a). Princip veřejného zdraví je zakotven i v unijním právu, ve Smlouvě o Evropském společenství. Tento článek, článek 152, se týká aktivit, které jsou zaměřené na prevenci nemocí včetně drogové závislosti. Amsterodamská smlouva k tomuto bodu požaduje, aby výklad a realizace všech politik zaručily vysokou

¹¹ Originál: Public health is the science and the art of preventing disease, prolonging life, and promoting physical health and efficiency through organized community efforts for the sanitation of the environment, the control of community infections, the education of the individual in principles of personal hygiene, the organization of medical and nursing service for the early diagnosis and preventive treatment of disease, and the development of the social machinery which will ensure to every individual in the community a standard of living adequate for the maintenance of health.

úroveň ochrany zdraví lidí. Hlavním cílem má být právě podpora spolupráce členských států v souladu s principem subsidiarity (Evropská komise a). Poskytování zdravotní péče je v rukou jednotlivých členských zemí. Na mezinárodní úrovni (EU, WHO) se řeší společné problémy a z nich vyplývající zdravotní rizika (Evropská komise a). „Jedná-li se o **soulad Úmluvy s platnou právní úpravou** pro kontrolu tabáku v ČR, je třeba konstatovat, že od roku 2003, kdy byla Rámcová úmluva přijata Světovým zdravotnickým shromážděním, došlo v právním řádu ČR postupně k mnoha změnám, a to nejen v souvislosti s podpisem Úmluvy, ale především v návaznosti na transpozici unijního práva, se kterým je právní řád ČR harmonizován“ (Předkládací zpráva...:5). V současnosti lze říci, „že žádné z ustanovení Rámcové úmluvy není v rozporu s platnými právními předpisy (...)“ (Kindl 2011: 14). To ale neznamená, že by naše legislativa odpovídala požadavkům Rámcové úmluvy. „(...)většina ustanovení FCTC je doporučujícího charakteru a potud je právní řád ČR v souladu (...) ale je zde třeba zdůraznit ty výjimky: že FCTC závazně chce absolutní zákaz tabákové reklamy a že chce - ač to je formulované vágně - "ochranu před kouřem ve vnitřních pracovištích" - to naplněno rozhodně není“ (Kindl 11. 5. 2012).

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, Rámcová úmluva vznikla na základě potřeby mezinárodní spolupráce. Mezinárodní úroveň řešení problému se stala běžnou praxí, která pomáhá určit směr, jakým se státy mají ubírat. Samotná realizace návrhů a doporučení je pak na jednotlivých zemích. Současná vláda zaujala stanovisko k užívání tabáku: „Vláda bude podporovat (...) prevenci závislostí včetně kouření a ochrany nekuřáků“ (Vláda ČR).

Rámcová úmluva tedy ovlivní veřejnou politiku tím, že její tvorba a implementace bude vyplývat z jejích článků a z následných doporučení.

5 PROCES RATIFIKACE RÁMCOVÉ ÚMLUVY SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE O KONTROLE TABÁKU V ČESKÉ REPUBLICE

Rámcová úmluva byla podepsána 16. června 2003 v Ženevě tehdejší ministryní zdravotnictví MUDr. Marií Součkovou. „Smluvní strana připojením svého podpisu pouze vyjadřuje svou podporu FCTC. Všechny jednotlivé strany musí úmluvu rovněž ratifikovat. Znamená to, že musí (na základě absolvování příslušného vnitrostátního legislativního procesu) oficiálně potvrdit svůj záměr zavázat se k úmluvě“ (Reflektor Rámcové úmluvy o kontrole tabáku 2008). Dále tedy následoval proces schvalování vládního návrhu k ratifikaci Rámcové úmluvy v parlamentu České republiky. *„Proces probíhal v gesci ministerstva zdravotnictví a schválení muselo absolvovat nezbytná připomínková jednání, povinná pro projednání materiálu vládou - nejprve vnitřní na úrovni Ministerstva zdravotnictví a partnerů z resortu zdravotnictví a po té, vnější, kde je materiál projednáván se všemi resorty“* (Šteflová 3. 11. 2011). Ratifikace mezinárodních smluv se řídí jinými pravidly než například schvalování zákonů, a není tedy podmínkou, aby byl návrh nejdříve schválen Poslaneckou sněmovnou. V případě mezinárodních smluv je ke schválení potřeba souhlas obou komor Parlamentu ČR, tedy jak Poslanecké sněmovny, tak Senátu (Ústava ČR, čl. 49) a datum tak není rozhodující.

5.1 Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v Poslanecké Sněmovně

Vládní návrh k vyslovení souhlasu s ratifikací Rámcové úmluvy byl předložen sněmovně dne 10. března 2005. Jednalo se o sněmovní tisk 920. Zástupcem navrhovatele byla ministryně zdravotnictví Milada Emmerová. Text smlouvy byl poté, 8. dubna 2005 rozeslán poslancům. 17. května 2005 proběhlo 1. čtení. Smlouva byla přikázána k projednání Zahraničnímu výboru, Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví a Rozpočtovému výboru. Zahraniční výbor dne 2. června 2005 doporučil smlouvu ke schválení, stejně tak i Výbor pro sociální politiku a zdravotnictví dne 4. července 2005. Rozpočtový výbor 14. září 2005 také doporučil schválení.

20. října 2005 proběhlo 2. čtení, kde smlouva byla schválena. V Poslanecké sněmovně bylo přítomno 81 poslanců, z nichž 66 hlasovalo pro, 6 proti (Parlament ČR...a).

5.2 Proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v Senátu

V případě procesu ratifikace Rámcové úmluvy v Senátu se jedná o senátní tisk číslo 42. Senátu byla smlouva předložena také 10. 3. 2005. Organizační výbor stanovil Výbor pro zdravotnictví a sociální politiku garančním výborem a tisk byl přikázán k projednání Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. Výbor pro zdravotnictví a sociální politiku dal 27. dubna 2005 souhlas k ratifikaci, avšak Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost dne 20. dubna 2005 nepřijal žádné usnesení (Senát PČRa). Z 10 přítomných senátorů 5 hlasovalo pro a 3 proti, 2 senátoři se zdrželi hlasování (Senát PČRb).

Návrh byl zařazen na schůzi Senátu na 23. června 2005. Návrh zde byl zamítnut, přítomno bylo 51 senátorů, 25 bylo pro, 5 proti, 21 senátorů se zdrželo hlasování. Návrh byl tedy zamítnut o jeden hlas (potřebných bylo 26) (Senát PČRc). V roce 2005 tedy ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku nebyla schválena.

30. června 2005 se stranou Rámcové úmluvy stalo Evropské společenství. Po ratifikaci Lisabonské smlouvy Evropské společenství zaniklo a právním nástupcem se stala Evropská unie. To ale neznamená, že by se všechny státy EU staly rovněž smluvními stranami. Rámcová úmluva musí být ratifikována na vnitrostátní úrovni. Evropská Unie musela zavést některé nové právní předpisy. Závazné právní úpravy v řadě oblastí pokrývaných Rámcovou úmluvou, například veškeré formy televizní reklamy byly uzákoněny již předtím (Reflektor Rámcové úmluvy).

Po neúspěšné ratifikaci komunikace týkající se Rámcové úmluvy neskončila. WHO podporovalo ratifikační proces ve spolupráci s politiky a odborníky s požadavkem k urychlenému projednání ratifikace Rámcové úmluvy. Při příležitosti semináře určeného pro poslance v září v roce 2006 v Ledeburských zahradách v Praze vyjádřili svůj odborný postoj a požadavek k urychlenému projednání ratifikaci FCTC (Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně, Česká lékařská komora, Česká onkologická společnost, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Společnost léčby závislosti na tabáku, Česká aliance proti chronickým respiračním onemocněním a Kancelář WHO v ČR.

5.3 Současná situace

Ratifikační proces byl znovu obnoven v roce 2008 a v roce 2009 měla návrh na ratifikaci Rámcové úmluvy znovu předložen vládě ČR (Česká republika byla během první poloviny roku 2009 předsedající zemí Rady EU). Nicméně v březnu byla vládě ČR vyslovena nedůvěra. Nastoupila „úřednická překlenovací“ vláda a ratifikační proces byl pozastaven do doby, než byla řádně zvolena nová vláda, tedy do května 2010. Následně byl návrh znovu předložen vládě ČR a ta jej 8. 6. 2011 schválila (Předkládací zpráva pro Parlament ČR). Celá situace ohledně ratifikačního procesu v České republice byla sledována Světovou zdravotnickou organizací, která průběžně kontaktovala vládu ČR – dopis ministryni zdravotnictví v roce 2009 a předsedovi vlády v listopadu 2010 s nabídkou pomoci při dokončení procesu ratifikace v ČR¹².

Důležitými událostmi tohoto roku byl Mezinárodní den bez tabáku 31. 5. 2011. Mezinárodní den bez tabáku je každoroční událostí WHO, která má zvýšit povědomí o nutnosti řešení tabákové problematiky. Každý rok je tento den věnován jinému tématu v oblasti kouření. WHO organizuje Světový den bez tabáku od roku 1988 na základě rezoluce přijaté WHA. Shodou okolností byl rok 2011 zaměřen právě na Rámcovou úmluvu. Světová zdravotnická organizace ve spolupráci se Společností pro léčbu závislosti na tabáku s výborem pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky organizovaly parlamentní zdravotnický seminář pod záštitou předsedy výboru MUDr. Borise Šťastného a pod záštitou předsedy klubu poslanců TOP 9 Mgr. Petra Gazdíka. Cílem semináře bylo znovu přiblížit Rámcovou úmluvu a problematiku užívání tabáku senátorům a poslancům (WHOg). Kromě vystoupení ministra zdravotnictví a dalších odborníků, došlo na této akci k předání petice občanů. Petice s názvem Stop kouření byla v té době podepsána přes 117 tisíce lidí.¹³ Právě občanská iniciativa je novinkou oproti roku 2005. Jedním z iniciátorů petice byl Lukáš Nádvorník, který řekl: „Chceme, aby poslanci taky trochu poslouchali hlasy svých voličů,

¹² V prosinci 2009 posílá Dr. Haik Nikogosian, vedoucí sekretariátu WHO pro FCTC, dopis Tomáši Husákovi, velvyslanci mise OSN v Ženevě, ohledně nabídky pomoci ratifikace a následné implementace ze strany Sekretariátu úmluvy (the Convention Secretariat). V Únoru 2010 odpověděl velvyslanec Tomáš Husák, že vláda nemá politický mandát k zahájení ratifikace a další postup bude možný až po volbách v druhé polovině roku 2010. Následně v listopadu 2010 poslala Regionální ředitelka (WHO EURO) Zsuzsanna Jakab dopis premiéru Petru Nečasovi ohledně znovu nabízené pomoci ze strany Regionální kanceláře WHO pro Evropu a také ohledně závažnosti tabákové epidemie na celosvětové úrovni. Premiér Petr Nečas odpověděl v březnu 2011, že Česká republika si uvědomuje závažnost situace a opětovně přistoupila k zahájení ratifikačního procesu. Dále uvedl, že ČR podporuje aktivity v rámci Úmluvy. V srpnu 2011 Zsuzsanna Jakab poděkovala ministru zdravotnictví Leoši Hegerovi a vládě k přijetí návrhu ratifikace Úmluvy a znovu s nabídkou podpory a pomoci české vládě při jeho dokončení.

¹³ K datu 16. 5. 2012 petici podepsalo **118931** lidí (Stop kouření).

proto volíme tuto demonstrativní formu (...) Pokud svůj názor vyjádří skoro 120 tisíc lidí, poslanci to snad alespoň zaregistrují a budou se muset problému věnovat“ (Materiál k tiskové konferenci „Světový den bez tabáku v České republice, ano či ne?“).

Znovu byl návrh na ratifikaci Rámcové úmluvy Poslanecké sněmovně PČR předložen ministrem zdravotnictvím Leošem Hegerem dne 4. července 2011. Poslancům byl text rozeslán tentokrát jako sněmovní tisk č. 421 dne 1. srpna. 2011. Dne 20. září 2011 proběhlo 1. čtení a smlouva byla přikázána k projednání Zahraničnímu výboru a Výboru pro zdravotnictví. 17. října 2011 respektive 25. října. 2011 oba výbory doporučily smlouvu ke schválení. 2. čtení proběhlo 9. prosince 2011 a smlouva byla schválena (Parlament ČR...b). Z přítomných 156 bylo pro 118 poslanců a proti jen 3 (Parlament ČR...c).

Senátu PČR byla smlouva předložena 7. července 2011 jako senátní tisk 154. Tisky byly přikázány k projednání Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku dne 3. srpna 2011 a Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost (5. října. 2011). I v tomto případě oba výbory daly souhlas k ratifikaci. Senát PČR následně 12. října. 2011 také schválil ratifikaci Rámcové úmluvy a smlouva byla doručena k podpisu premiérovi (Senát PČRd). Tentokrát bylo z 63 přítomných 50 pro a 30 proti, 10 se zdrželo hlasování (Senát PČRa).

Rámcová úmluva byla schválena k ratifikaci oběma komorami Parlamentu ČR. *„Takže teď se od nás (Ministerstvo zdravotnictví) zpracovávají materiály směrem na Ministerstvo zahraničních věcí, aby mohlo předložit tu smlouvu panu prezidentovi a premiérovi k podpisu a tím bude ratifikační proces ukončen“* (Vedralová 14. 3. 2012). V současné době došlo i k podpisu Prezidentem České republiky, konkrétně dne 2. května 2012 (Ministerstvo zdravotnictví ČR).

Česká republika vydala k Rámcové úmluvě interpretační prohlášení. Prohlášení bylo vyžadováno Ministerstvem zemědělství ČR, Ministerstvem průmyslu ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR (Petrašová 2011). V prohlášení je popsáno, jak Česká republika chápe některé části Rámcové úmluvy. *„Prohlášení je výklad toho, jak ty články chápeme. Není to nic, co by měnilo Rámcovou úmluvu, je to spíš vyjádření České republiky, jak si některé články vykládá, jak je chápe a jak je bude aplikovat“* (rozhovor MZ ČR 2. 4. 2012). Například tím nejspornějším bodem je výhrada k článku 5 odst. 3, kde je řečeno, že: *„Česká republika současně prohlašuje, že ustanovení článku 5 odst. 3 považuje za ustanovení, kterým není dotčeno právo na nediskriminační jednání smluvních stran s tabákovým průmyslem, a umožňující nutnou míru součinnosti s tabákovým průmyslem v oblasti kontroly tabáku“* (Prohlášení České republiky k Rámcové úmluvě...) Článek 5 přitom předpokládá ochranu

před komerčními a ostatními zájmy tabákového průmyslu¹⁴ (Prohlášení České republiky...). „*Odstavec 5 článku 3 by se dal vyložit tak, že není možná jakákoli komunikace s tabákovým průmyslem. Ale v rámci připomínkového řízení se objevily konkrétní připomínky, které se týkaly toho, že nějaká základní komunikace s tabákovým průmyslem nutná je. Třeba při regulaci tabákových výrobků, nebo při nezákonném obchodování. (...) Minimální komunikace vždycky je potřeba*“ (MZ ČR 2. 4. 2012)

Toto prohlášení není ale úplně v souladu s mezinárodní legislativou. Jedná se o to, že existuje rozdíl mezi prohlášením a výhradou. Článek 5 odstavec 3 by mohl být brán právě jako výhrada, což Rámcová úmluva neumožňuje. „Článek 30 Rámcové úmluvy nepovoluje výhrady. To znamená, že pokud si Česká republika ustanoví výhradu, bude to neplatné“¹⁵ (Zhou, Aitken 2011:3) Mgr. Kindl situaci zjednodušeně vysvětluje: „*Důležité je hlavně říct, že FCTC výhrady nepřipouští. Takže interpretační prohlášení je v části, kterou se vyhrazuje, neplatné a ve zbytku zbytečné). Je to jen politická deklarace bez jakýchkoli právních následků, náš signál světu, že to s kontrolou tabáku nemyslíme vážně*“ (Kindl 11. 5. 2012).

¹⁴ Přesné znění: Článek 5, odstavec 3: Při vytváření a realizaci svých politik v oblasti veřejného zdraví týkajících se kontroly tabáku budou smluvní strany postupovat takovým způsobem, aby v souladu s vnitrostátními právními předpisy ochránily tyto politiky před komerčními a ostatními zájmy tabákového průmyslu.

¹⁵ Vlastní překlad: Article 30 of the FCTC does not permit reservations. This means that if the Czech declaration constitutes a reservation, it will be invalid“

6 IDENTIFIKACE AKTÉRŮ

V této části práce se budu zabývat aktéry procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005. Věnuji se popisu vztahu vybraného aktéra k Rámcové úmluvě o kontrole tabáku, potažmo k návrhu její ratifikace.

K identifikaci aktérů jsem využila expertní radu, kdy jsem se o aktérech diskutovala s MUDr. Alenou Šteflovou, Ph.D. z české kanceláře WHO a s MUDr. Evou Králíkovou, Ph.D. z Centra léčby závislosti na tabáku.

Dále jsem použila metodu sněhové koule, když jsem již identifikované aktéry navštívila a ptala se jich na další, kteří by byli ochotni spolupracovat. Informace o aktérech jsem získala z výše zmíněných rozhovorů a také na základě studia dokumentů a literatury, dále z médií a v neposlední řadě z navštívených seminářů a přednášek.

Aktéry jsem rozdělila na **přímé** a **nepřímé**. Toto rozdělení vychází hlavně ze zaměření mého výzkumu. Procesem schvalování návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku byl pověřen Parlament ČR. Tedy pouze Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR a Senát Parlamentu ČR mohly ve výsledku rozhodovat. Právě závěrečné hlasy poslanců a senátorů mohly určit, zdali bude, nebo nebude návrh na ratifikaci schválen. Proto jsem je označila za přímé aktéry. Ostatní aktéři také hráli svou roli, čemuž se budu věnovat v následujícím textu, nicméně nemohli svými hlasy ovlivnit výsledek hlasování. Jinými slovy, nemohli hlasovat o přijetí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy a jejich vliv tak mohl existovat pouze „nepřímý“, odtud označení nepřímí aktéři.

Ministerstvo zdravotnictví České republiky

Ministerstvo zdravotnictví bylo navrhovatelem v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku. Ministerstvo shromažďuje materiály a podklady a připravuje konečné znění návrhu, který je předán vládě a dále Parlamentu ČR.

Parlament České republiky

Parlament České republiky, konkrétně tedy jeho dvě komory – Poslanecká sněmovna České republiky a Senát České republiky, byly velmi důležitým aktérem a to hlavně proto, že právě poslanci a senátoři měli právo rozhodnout o případné ratifikaci. Jak jsem již uvedla, byl to právě Senát Parlamentu ČR, ve kterém nebyl návrh na ratifikaci schválen. Stejně tak

v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR existovaly hlasy proti, nicméně nestačily na zamítnutí návrhu. K celé této problematice se podrobněji věnuji dále v textu.

Prezident České republiky

Prezident ČR „sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy“ ((Ústava ČR, čl. 63 1b). Prezident ČR je tedy posledním článkem v procesu ratifikace Rámcové úmluvy. Teprve po podepsání mezinárodní smlouvy prezidentem dochází k ukončení ratifikačního procesu. Doba na ratifikaci (od předání smlouvy schválené Parlamentem ČR) je neomezená. V současné době byla tedy Rámcové úmluva ratifikována, právě podpisem Prezidenta ČR – Václava Klause.

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization – WHO)

Světová zdravotnická organizace je v tomto případě důležitým aktérem. WHO je zodpovědná za ochranu veřejného zdraví. „WHO nemá možnost přímo naplňovat většinu nástrojů tabákové kontroly, proto její role spočívá v tvorbě teoretických přístupů, vytváření nástrojů a měřítek pro tvůrce tabákové kontroly“ (Pudová 2009: 28). Jak bylo uvedeno, WHO nabízí i pomoc v případě implementace Rámcové úmluvy. WHO se angažovala“ „hlavně zasíláním dopisů s výzvami, nabídkou konzultační pomoci a přímo jednáními s reprezentanty Ministerstva zdravotnictví“ (Šteflová 20. 4. 2012).

Evropská unie – EU

Evropská unie byla i zde spíše pozorovatelem procesu ratifikace FCTC v České republice. Některé zákony ale jsou již promítnuty do české legislativy právě z důvodu, že Evropská Unie je smluvní stranou FCTC. Zamítnutím ratifikace Česká republika: „*blokuje tak vystupování EU jako názorově jednotného*“ (Šteflová 20. 4. 2012). Evropská unie nemá právo přikázat České republice ratifikaci Rámcové úmluvy, a tedy jen vyvíjí tlak v této otázce. Konkrétně se tabákovou kontrolou zabývá Generální ředitelství pro Zdraví a ochranu spotřebitele¹⁶, které patří pod Evropskou komisi. (Evropská komise b). Svou roli hrají také Evropský parlament a Evropská rada, jejichž zaměření je na tvorbu legislativy. (Pudová 2009).

¹⁶ V angličtině – Directorate - General for Health and consumers, zkratka DG SANCO

Česká koalice proti tabáku

Česká koalice proti tabáku je nevládní organizací, která se podílí na aktivitách ochrany nekuřáků a také podporuje kuřáky, kteří se rozhodli přestat kouřit. Česká koalice proti tabáku je také členem Framework Convention Alliance, což je mezinárodní sdružení více než 180 organizací, které podporují Rámcovou úmluvu a aktivně se účastnily její přípravy (Česká koalice proti tabáku). Česká koalice proti tabáku nehrála ale v procesu ratifikace Rámcové úmluvy v České republice příliš velkou roli.

Společnost pro léčbu závislosti na tabáku

Společnost pro léčbu závislosti na tabáku je odbornou společností, která sdružuje lékaře i ostatní zdravotníky, zabývající se léčbou závislosti na tabáku. Snaží se o medializaci tématu kouření, hlavně o zdravotní problémy s tím spojené. (Společnost pro léčbu závislosti na tabáku). „*Společnost vybízí svými aktivitami k tlaku na projednání FCTC*“ (Šteflová 20. 4. 2012). Společnost požadovala její ratifikaci a také její naplnění, tedy zavedení doporučených opatření. Hlavní roli zde hraje Doc. Králíková, která otevřeně a veřejně hájí zájmy nekuřáků, je hlavní mediální postavou v této problematice.

Média

Média, jak soukromá či veřejnoprávní, tištěná či audiovizuální, jsou velmi důležitým aktérem. V kontroverzních případech jejich role ještě stoupá. Je totiž velmi podstatné, jak je problematika prezentována a také s jakou frekvencí se téma v médiích vyskytuje. Přímo o proces ratifikace Rámcové úmluvy se média příliš nezajímala. (Rozhovor MZ 12. 4. 2012). Více se zabývají konkrétními opatřeními a změnami.

Philip Morris International

Philip Morris International je tabáková firma, která prodává výrobky ve více než 180 zemích. Je největším výrobcem a prodejcem tabákových výrobků v České republice. Philip Morris má továrnu v Kutné Hoře, která je jediným závodem pro výrobu cigaret a tabákových výrobků v České republice. (Philip Morris International). Philip Morris byl označen ostatními aktéry, jakožto subjekt zainteresovaný v procesu ratifikace.

7 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V následující kapitole představím svá teoretická východiska, která jsou důležitá pro analytickou část práce. Teoretickými východisky je argumentativní obrat, diskursivní analýza a teorie rámců.

7.1 Argumentativní obrat

„Koncem 80. let 20. století začala zejména v USA sílit kritika dominantní orientace studia veřejných politik na fáze policy procesu a pozitivisticky laděnou kvalitativní metodologii“ (Novotný 2008). Dříve se předpokládalo, že vědecká racionalita je jediným možným řešením problémů. Vědecký přístup byl považován za jedinou možnost, jak dosáhnout společenského vzestupu (Hoppe 1999: 202). Jinými slovy, vědecká „fakta“ a důkazy založené na vědeckých zjištěních byly brány za jediné pravdivé a na jejich základech bylo postaveno další zkoumání, či případně návrhy řešení veřejně-politických problémů. Historie ukázala, že věda ne vždy vedla k pozitivním důsledkům. Hoppe (1999) uvedl například výrobu jaderných zbraní jako příklad, kdy vědecké poznání může nakonec působit jako hrozba. Důvěra ve vědeckou racionalitu začala klesat.

Novotný (2008) upozorňuje také na problém nezájmu rozhodovatelů o výsledky práce badatelů v oblasti veřejných politik. To bylo dáváno za vinu právě pozitivistickému pohledu na studia veřejných politik. Pozitivistický pohled předpokládá možnost objektivního poznání pravdy, hodnotové neutrality výzkumníků a základem výzkumu jsou kvantitativní metody. „Studiu veřejných politik (...) prospěla větší pozornost věnovaná pluralitě postojů aktérů, jimi zastávaným hodnotám, argumentačním strategiím apod.“ (Novotný 2008). To by znamenalo zapojení kvalitativních metod do výzkumu a celkové opuštění pozitivistického myšlení jakožto vzoru (Novotný 2008).

Argumentativní obrat vnímal tvorbu politiky jako nahodilou, nepředvídatelnou formu uvažování a argumentace. Tento pohled se liší od původního konceptu (50. Léta- Lasswell), kdy měly být veřejné politiky a jejich problémy řešeny vědecky (Turnbull 2005). Ke konci 20. století dochází tedy ke změně postojů, které uznávaly jen vědecký přístup, tzn. postupy, které jsou založené na empirii a vědeckých předpokladech. Použití jen takovýchto metod již nemohlo být obhájeno (Hoppe 1999: 203). Podle Turnbulla (2005) byla důvěryhodnost vědeckého pohledu v sociálních vědách zpochybněna na základě toho, že se nepodařilo stanovit žádné obecné zákonitosti ani vysvětlující modely, které by byly schopny predikovat

efekty různých politických opatření. Vědci poukazovali na to, že politické procesy vyžadují spíše debatu než vědecké důkazy. Právě argumentativní obrat v politické teorii je považován za určitou odpověď na nedostatky vědeckého přístupu k analýze politiky. Argumentativní obrat v politické teorii se odlišuje od vědeckého modelu v tom, že se zaměřuje na jazykovou interpretativní epistemologii (Turnbull 2005). Tyto nové předpoklady, tedy, že vědecké poznání není všeobjímající, připustili i analytici politik. Připustili kritický a interpretativní přístup k vědě a k metodám (Hoppe 1999: 205). Argumentativní obrat se: „snaží ukotvit odpovědi sociálního konstruktivismu a post-positivismu v praxi analýzy veřejné politiky tím, že argumentaci vnímá jako sociální praktiku ”vysvětlování” z pozice aktérů a tvůrců příslušné *policy* a jako sociální praktiku ”chápání” takovéto *policy* skupinami, ke kterým se obrací. (...) Veřejná politika je ovlivňována diskursem, který dodává významy a utváří prostor, ve kterém se o konkrétní *policy* vyjednává“ (Durnová 2011: 76). Zastánci postmodernismu odmítli ukotvit politické myšlenky ve vědeckých argumentech. Postmodernisté podporovali roztržičnost všech společenských fenoménů a dávali přednost rozdílům mezi kulturami, životními styly a odlišnými diskursy před technokratickým vnímáním skutečnosti (Hoppe 1999: 202).

V další části se věnuji důrazu, který byl kladen právě na argumentaci v politice. Politická scéna je názorově pluralitní a nejednotná. “Politická praxe je zaplavená různými myšlenkovými směry, odlišnými vysvětlujícími rámci, soutěžícími systémy politických přesvědčení, rozdílnými ideologiemi, alternativními profesionálními paradigmaty, lišícími se pohledy na svět, protikladnými představami o člověku a přírodě. (...) Takovéto rámce jsou shluky proplétajících se příčinných a normativních přesvědčení, jejichž funkce jsou poznávací, komunikativní a vyjadřující identitu jednotlivce“¹⁷ (Hoppe 1999: 207). Političtí aktéři využívají argumenty, aby získali ostatní na svou stranu, a obhajují se veřejným zájmem. Právě otázka přesvědčování a obhajování formuje základy argumentativního obratu (Turnbull 2005).

Argumentativnímu obratu a samotné argumentaci se věnovali také Fischer s Foresterem. Zaměřili se konkrétně na využití poznatků o argumentaci v rámci *policy analysis*. Zabývali se tím, co se dá získat v případě, že budeme nahlížet na *policy analysis* jako na argumentativní proces. Uvedli, že jednou z výhod může být formulace problému. Řešení problému závisí na tom, jak je problém zkonstruován, což je dle Fischera a Forestera

¹⁷ Vlastní překlad: „(...) *policy practice* is flooded by different thinking styles, diverging interpretative frames, competing *policy belief systems*, various ideologies, alternative professional paradigms, different world views, contrasting images of man and nature(...) Such frames are cluster of interlocking causal and normative beliefs, whose functions are at once cognitive, communicative, and expressive of one’s identity.

otázka rétoriky a interpretace. Druhým bodem, který autoři určují jako důležitý, je předpoklad, že bychom neměli studovat jen zjištění a závěry, ale také právě rétoriku zkoumaného. Další bod tvoří poznámka, že zaměření se na argumentaci nám umožní zhodnotit vztahy a vyjednávání ohledně zkoumaného tématu. Autoři upozorňují, že zaměření se jen na technickou stránku analýzy může způsobit, že se zaměříme jen na obsah. Pro mou následující analýzu je také důležitý bod, že právě zkoumání politiky skrze argumentativní pohled nám umožní lépe rozlišit, jak je problém viděn v různých diskurzech a v různých rámcích (Fischer, Forester 1993: 5-6).

7.2 Diskursivní teorie a diskursivní analýza

V předchozí kapitole jsem představila argumentativní obrat, který změnil pohled na přístup k analýze veřejných politik. Jednou se změň, které s sebou argumentativní obrat přinesl, byl zájem o diskurs a argumentaci ve veřejných politikách. V této kapitole se budu věnovat přístupům, které se zabývají právě rozborem diskursů.

Diskursivní teorie se objevila na konci 70. let 20. století (Torfing 2005: 1). „Diskurzivní teorie se nepokoušela poskytnout nový teoretický přístup skládající se ze souboru hlavních přesvědčení (...) Místo toho nabídla novou analytickou perspektivu, která se zaměřuje na pravidla a významy, které podmiňují konstrukce sociální, politické a kulturní identity“¹⁸(Torfing 2005: 1). Diskursivní analýza se na základě pochopení a uznání, že politika a jazyk jsou vzájemně propojené, snaží propojit prvky lingvistiky a hermeneutiky s klíčovými myšlenkami ze sociálních a politických věd (Torfing 2005: 5). Existuje spousta pojetí diskursivních teorií a diskursivních analýz, ale Torfing (2005) rozlišuje 3 generace, či tradice, podle toho, jak se vyvíjel pohled na diskurs.

První generace diskursivní teorie považuje diskurs za lingvistický prvek a zaměřuje se na sémantické aspekty mluveného či psaného textu. Důležité je zaměření se na použití jazyka jednotlivce. Sem je řazena například socio-lingvistika, diskursivní psychologie, či kritičtí lingvisté (Torfing 2005: 6). Druhá generace diskursivní teorie se od té první odlišuje širším pojetím diskursu, kdy diskurs není zaměřený jen na mluvený a psaný jazyk, ale obsahuje i další sociální praktiky. Sem lze zařadit například kritickou diskursivní analýzu - CDA (Torfing 2005: 6). Jak uvádí Vávra (2008): „pro CDA neexistuje diskurs jako autonomní fakt.

¹⁸ Vlastní překlad: Discourse theory did not, however, attempt to provide a new theoretical apparatus, consisting of a set of core assumptions. (...) Instead it offered a new analytical perspective which focused on the rules and meanings that condition the construction of social, political, and cultural identity.

Je vždy součástí širšího sociálního světa, který zahrnuje i nediskursivní realitu“ (Vávra 2008: 212). Třetí generace již v pojmu diskurs zahrnuje všechny společenské jevy (Torfing 2005: 8).

Stejně tak jako diskursivní teorie, tak i jednotlivé diskursivní analýzy se liší a to od lingvisticky-sémantických po ideologicko-politické (Gasper, Apthorpe 1996: 2). Diskursivní teorie a diskursivní analýza se v některých aspektech překrývají. Není tedy nutné je striktně rozlišovat. Celkově je diskurs širokým pojmem a nelze jednoznačně popsat. Jak již bylo výše řečeno, zájem o diskurs se objevuje v mnoha disciplínách. Triandafyllidouová a Fotiou (1998) píše, že diskursivní analýza je často využívaným nástrojem v mnoha různých vědeckých disciplínách, od lingvistiky po sociální psychologii (Triandafyllidou, Fotiou 1998: 1.1). Je tedy pravděpodobné, že každá věda pojme diskurs jiným způsobem. Hajer popisuje pozici jazyka v sociálních vědách tak, že v pozitivistickém pohledu byl jazyk brán jen jako prostředek k dorozumívání, zatímco s příchodem post-pozitivistického přístupu, tak jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, jazyk se sám stal předmětem zkoumání. Jazyk je považován za něco, pomocí čehož „aktéři nejen že popisují svět, ale vytváří ho“¹⁹ (Hajer 1993: 44). Užití jazyka v politice a v politickém diskursu je důležitým prvkem studia politik (Hajer 1993: 44).

7.2.1 Diskurzivní přístupy v policy analysis

V případě zkoumání politiky je diskursivní analýza zaměřená nejen na jazyk, ale také na argumenty a jejich použití a jejich konkrétní významy. „Diskursivní analýza (...) znamená více než analýzu jednotlivých pojmů a vět jako izolovaných jednotek. (...) Zkoumání a vyhodnocování politického diskursu pokrývá rétorické strategie a konverzační taktiky, ne jen slovní zásobu a gramatiku“²⁰(Gasper, Apthorpe 1996: 3). Diskursivní analýzy nám ukazují názory jednotlivých aktérů a dávají tak analytikovi možnost kriticky zhodnotit situaci a daný problém (Durnová 2011: 101). Existuje větší množství postojů, přesvědčení a hodnot a argumentů týkajících se jednoho konkrétního politického problému (White 1994). Znat a rozpoznat jednotlivé názory je pro tvorbu veřejných politik důležité, protože jsou to právě jednotlivé postoje a zájmy, které ve výsledku tvoří řešení veřejně-politického problému a následná opatření (zákon apod.)

¹⁹Vlastní překlad: (...)actors not simply describe but create the world

²⁰ Vlastní překlad: Discourse analysis (...) means more than the analysis of single terms and of sentences as isolated prepositions. (...) review of political discourse covers rhetorical strategies and conversational tactics, not only lexicon and grammar

Gaspar a Apthorpe (1996) se zmiňují o politické řeči, o politickém projevu. Zabývají se otázkou rétoriky a tvorby politik v politickém procesu. Tvrdí, že politická mluva není nikdy pouhou rétorikou a stejně tak, že rozhodování není vždy racionálním jednáním. „Zásadním v politické praxi je rámování, hlavně co a kdo je vlastně začleněný a co a kdo je ignorovaný a vyloučený“²¹(Gaspar, Apthorpe 1996: 6). Mezi jednotlivými aktéry tedy dochází ke vzájemné výměně názorů a postojů a dochází tak k určitému vyjednávání mezi jednotlivými účastníky. Použité argumenty pak právě zkoumá diskursivní analýza. Tyto argumenty mohou být zkoumány na základě rozhovorů, rozborů textu souvisejících s problematikou, novinové články apod (Durnová 2011: 70). Diskursivní analýza je často prováděna zpětně, tedy je zkoumáno na konkrétním opatření, jak a proč došlo ke konečnému výsledku, kteří aktéři se účastnili a hlavně, kteří měli nakonec větší moc a, jaké hodnoty zastávali (Durnová 2011: 65). Diskursivní přístupy vycházejí z nutnosti interpretace a mimo jiné z „lasswellovské“ tradice policy analysis a z její revize v rámci argumentačního obratu. Příkladem je argumentační (argumentativní) policy analysis (Durnová 2011: 71).

Gottweis (2006) označil argumentativní policy analysis za hlavní proud studia tvorby politik a rozvoje politické teorie od konce 90. let 20. století. „Argumentativní policy analysis spojuje post-pozitivistickou epistemologii se sociální teorií a metodologií a zahrnuje teoretické přístupy, jako je diskursivní analýza, rámcová analýza a interpretativní policy analysis“²²(Gottweis 2006: 461). I například Gaspar a Apthorpe (1996) považují rámování a pojmenování za zásadní procedury diskursivní analýzy (Gaspar, Apthorpe 1996: 11).

²¹ Vlastní překlad: Crucial in all policy practice is framing, specifically what and who is actually included, and what and who is ignored and excluded

²² Vlastní překlad: Argumentative policy analysis links post-positivist epistemology with social theory and methodology and encompasses theoretical approaches, such as discursive analysis, frame analysis and interpretative policy analysis

7.3 Teorie rámců

Teorie rámců a následně analýza rámců vycházejí z předpokladů teorie rámců Ervinga Goffmana. V následující části představím jeho pojetí a následně popíši, jak se tento koncept využívá ve veřejné politice.

7.3.1 Rámce dle Goffmana

Termín rámeček Goffman (Goffman 1974: 10-11) přejímá od Gregory Batesona. Rámeček v Goffmanově pojetí je určitá jednotka zkušenosti. Je to tedy něco, co si jedinec organizovaně uschová v mysli a pak dále uvažuje právě na základě této jednotky. Jedním z hlavních pojmů Goffmanovy koncepce jsou tzv. základní rámečky (Goffman 1974: 21-39). To jsou takové, které ještě nejsou ovlivněny jinými rámečky, tedy žádnými jinými zkušenostmi (Šilhanová 2008: 80). „Každý základní rámeček umožňuje lokalizovat, vnímat, identifikovat a zařadit do patřičné skupiny zdánlivě nekonečné množství konkrétních událostí, které definuje“ (Šilhanová 2008: 80). Goffmanova teorie tedy říká, že si aktéři vytvoří základní rámečky, ty ještě ničím neovlivněné, a následně se vše odvíjí na jejich základě. Další zkušenosti jsou tedy uspořádávány na základě ustavených vzorců (Triandafyllidou, Fotiou 1998: 2.3). Po utřídění zkušenosti následuje vysvětlení, či pochopení reality na základě právě uspořádané zkušenosti. Rámeček poté funguje jako vysvětlující schéma, podle něhož je interpretována realita (Verlo, Lombardo 2007: 32). Po interpretaci reality přichází jednání. Člověk si nějak vysvětlil, co se okolo něho děje, aplikuje určitý rámeček, a následně se podle toho chová. Právě tato interakce vědomí a jednání představuje Goffmanem chápaný rámeček (Šilhanová 2008:90). Rámečkování jsou to tedy procesy, které zobrazují významy. Základní rámečky mohou být sociálně konstruované koncepty, někdy mohou odrážet reálné zkušenosti (Fischer 1997: 1.2). Nedá se tedy s určitostí říci, které rámečky jsou těmi základními. Důležité ovšem je, že vnímání reality a následné jednání je ovlivněno rámečky v mysli, podle nichž konstruujeme skutečnost.

7.3.2 Teorie rámců ve veřejné politice

V následující části se přesunu k pojetí rámců ve veřejné politice. „Teorie rámců (...) nabízí diskursivní perspektivu pro studium participace aktérů v procesu utváření

politiky“²³(Triandafyllidou, Fotiou 1998: 1.3). Teorii rámců je vhodné použít v případě kontroverzních témat, tam, kde se objevují aktéři s odlišnými názory (Morávek 2011: 105). Kontroverze mohou být jak v akademickém prostředí, tak přímo v politické praxi (Rein, Schön 1996: 88-90). Právě kontroverzní témata zahrnují soutěžení různých rivalských skupin a jejich argumentů a vzniká tak určitý „souboj“ mezi jejich hodnotami, postoji a přesvědčeními. Analýza rámců byla ze začátku používána autory (například David Snow, Robert Benford anebo William Gamson), kteří se zabývali sociálními hnutími a zkoumali právě hodnoty a přesvědčení aktivistů (Fischer 1997: 1.3) Snow (2004) dodává, že v diskursu často nejde jen o hodnoty a ideologie, ale i o to, kdo má zájem na tom, aby se s těmi problémy něco dělalo, či nedělalo (Snow 2004: 402).

V následující části představím teorii a analýzu rámců podrobněji. Rein a Schön (1996) popisují dva možné typy rámců. Jedním z nich jsou tzv. „rétorické rámce“ a druhým „akční rámce“. Rétorické rámce spočívají v datech získaných od tzv. sponzorů a kritiků v oblasti politické debaty, zatímco akční rámce se týkají aktivity těch, kteří vytváří politiky. Tedy jinými slovy, rozdíl mezi nimi není v tom, k čemu referují, oba typy se zabývají aktivitou, důležité je, z jakých důkazů, neboli z jakých dat, jsou rámce konstruovány, z čeho se při výzkumu čerpá (Rein, Schön 1996: 88-90). „Rétorické rámce jsou konstruovány z politicky relevantních textů – relevantní texty, které hrají důležitou roli v politickém diskursu, kde kontext je součástí debaty, přesvědčování a odůvodňování. Takovými texty mohou být proslovy, memoranda, žurnalistické eseje, které mohou být vytvořeny politiky, advokáty, kritiky, novináři, nebo politickými vědci“²⁴ (Rein, Schön 1996: 88-90). Akční rámce jsou na druhé straně vytvářeny na základě pozorování schémat chování v politické praxi (Rein, Schön 1996: 88-90). Ve své práci se budu zabývat jen rámci rétorickými.

Jak již bylo zmíněno, rámcová analýza vychází z předpokladu, že existuje více různých názorů a interpretací v určitém problému v rámci tvorby politiky (Verloo, Lombardo 2007: 31). Rein a Schön (1996) popisují, že pokud chceme rámce studovat, musíme je nejdříve zkonstruovat a to tak, že vybereme různé interpretace týkající se přesvědčení aktérů. Autoři upozorňují na to, že se setkáme s různými dvojsmysly a nejednoznačnostmi, protože některé významy se, ačkoli vypadají shodně, můžou týkat jiného postoje (Rein, Schön 1996:

²³ Vlastní překlad: Frame theory (...)offers(...)discursive perspective for the study of social actor participation in the process of policy formation.

²⁴ Vlastní překlad: Rhetorical frames are constructed from the policy –relevant texts that play important roles in policy discourse, where the context is one of debate, persuasion, or justification. Given such a text – a speech, memorandum, or journalistic essay, that may be produced by politician, advocate, critic, journalist, or policy intellectual.

88-90). „Každý rámec v sobě integruje určitý soubor faktů, hodnot, teorií a zájmů. Rámec pomáhá vybírat aspekty reality a zdůrazňovat je ve výpovědích“ (Morávek 2011: 113).

Teorie rámců se snaží pojmenovat oblast problému a určit soutěžící rámce v politickém diskursu, týkajícím se určité zkoumané kontroverze. V každé oblasti se vyskytuje více soutěžících rámců (Rein, Schön 1996: 88-90). Analýza rámců může přispět k porozumění procesům tvorby politiky, protože rámce mohou odhalit a interpretovat pozice a postoje jednotlivých aktérů a ukázat tak odlišné perspektivy a možnosti odlišných vývoju politických návrhů (Triandafyllidou, Fotiou 1998: 2.11). Analýza rámců bývá použita na témata tvorby veřejné politiky, která jsou citlivá pro veřejnost. Zkoumá se tedy argumentace použitá různými aktéry. Rámce jsou vytvářeny, rekonstruovány na základě výroků aktérů (Morávek 2011: 105). Diskursivní analýza, konkrétně výtažky z rozhovorů jsou nejlepším prostředkem k zjištění myšlenkových rámců aktérů v diskursu (Triandafyllidou, Fotiou 1998: 6.1). Rozhovory s klíčovými aktéry jsou také užitečným doplňkem analýzy (Verloo, Lombardo 2007: 31). Analýza rámců umožňuje výzkumníkovi jít za hranice pouhého popisu a může ukázat, jak se aktéři snaží legitimizovat své pozice za využití obecně přijatých norem a to tím, že přijmou již existující rámce za své. Rámcová analýza také nabízí pohled do procesu tvorby politiky, spíše než jen na závěrečný výstup (Triandafyllidou, Fotiou 1998: 6.3 – 6.4). V politických kontroverzích existují konfliktní rámce, které jsou často odolné vůči faktům i rozumné argumentaci těch druhých (Schön, Rein 1994: 23). Schön a Rein (1994) to vysvětlují právě pohledem skrze jiný rámec. „(...) ti, kteří konstruují sociální realitu skrze jeden rámec, můžou často ignorovat nebo interpretovat jinak „fakta“, která jsou prezentována představiteli druhého rámce jakožto přesvědčivý protiargument k prvnímu“²⁵ (Schön, Rein 1994: 30). Veřejná politika není jen vyjádřena slovy, ale je jazykem konstruována. Záleží tedy, z jakého úhlu pohledu je na věc nahlíženo a také si každý aktér může z poskytnuté informace vzít něco jiného a na tom pak založit další jednání (Fischer 2003: 43-41). Rámce a s nimi spojené rozdílné vnímání světa vytváří různou sociální realitu. To znamená, že ve výsledku každý člověk jinak interpretuje, jak věci fungují a tedy i podporuje jiné aktivity, liší se tedy i názory na to, jaká řešení by měla být ustavena a kdo by je měl vykonat (Rein, Schön 1993: 147). „Politický proces (...) se stále týká získávání a uplatňování moci. Ale tento proces je vyjednáván skrze soutěžící diskursy. (...) Politický boj, včetně boje zájmů, je uskutečňován

²⁵ Vlastní překlad: (...)those who construct the social reality of a situation through one frame can always ignore or reinterpret the “facts” that holders of a second frame present as decisive counter evidence to the first.

bojem o myšlenky, přesvědčení a hodnoty“²⁶(Fischer 2003: 46). Rámování má důležité dopady na politickou komunikaci. Rámce tedy upozorňují na některé prvky skutečnosti a některé naopak vynechávají, čímž mohou ovlivnit reakci ostatních posluchačů, a pokud chtějí jejich podporu, musí mezi sebou soupeřit. Takové rámování pak hraje hlavní roli při získávání politické moci (Entman 1993: 55).

7.3.3 Analýza rámců

Analýza rámců je podobná zakotvené teorii, liší se však tím, že se lépe hodí na výzkum, který má předem vymezený problém, konkrétní otázky a určený výběrový vzorek. I analýza rámců může vytvářet teorie. Primárním zájmem je popsat a interpretovat situaci v určitém prostředí (Sristava, Thomson 2009: 73). Základním úkolem analýzy rámců ve veřejné politice je podle Reina a Shöna (1996, 2002) samotné pojmenování a následné rámování zkoumané situace. K dosažení je třeba pojmenovat tematickou oblast, identifikovat v tematické oblasti jednotlivé soutěžící rámce, identifikovat sponzory jednotlivých rámců a označit fóra, ve kterých se soutěžení mezi rámci odehrává (Morávek 2011: 114). Entman popisuje rámování jako výběr určitých prvků v komunikaci, kdy vzniklý rámeček obsahuje tyto části: „definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a návrh řešení“ (Entman 1993: 52). Morávek tyto body rozvádí, kdy definice problému zahrnuje co je příčinou, kdo je viníkem problému, jaké je morální hodnocení příčin a jejich účinků a jaká opatření mohou odstranit problém a případné dopady těchto opatření. V jednom rámci může být i více problémů a ne vždy musí být definovány všechny prvky (Morávek 2011: 114).

Morávek rozděluje analýzu rámců na tři části. Při analýze je třeba zkoumat tři úrovně (od nejvyšší) - úroveň tematické oblasti, rétorického rámce a problému. Pro tematickou oblast se dále určí fóra soutěžení (tisk, parlamentní rozprava, vědecký diskurs). Následně je tedy důležité identifikovat rámce uvnitř této oblasti. Morávek se věnuje pouze rámcům rétorickým.

V druhé úrovni, tedy v úrovni rétorického rámce, dochází k pojmenování rámce, k určení sponzorů rámce²⁷, k identifikaci jednotlivých zmiňovaných problémů a důležitou částí analýzy je stanovení veřejně-politických důsledků. Dalším důležitým prvkem v používání a určování rámců hrají výše zmiňovaní sponzoři. Rein a Schön vysvětlují, že se

²⁶ Vlastní překlad: The policy process, (...), is still about gaining and exercising power. But the process is mediated through competing discourses (...) Political struggle, including struggle about interests, is carried out through a fight about ideas, beliefs, and values

²⁷ „(...)diskutující, kteří aktivně vystupovali s výpověďmi (příběhy, teoriemi a argumenty) pro daný rámeček“ (Morávek 2011: 116-117).

rámce nikdy neinterpretují samy. Nějaké pojetí skutečnosti, tedy jakési určité vysvětlení a uchopení rámce je vždy někým vykonáno - může to být jak formální, tak neformální organizace, nebo skupina jednotlivců. Rein a Schön nazývají tyto subjekty sponzory rámce. „Sponzoři rámce usilují o objevení rámce, o vysvětlení jeho možných důsledků a zakládají půdu pro argumenty“²⁸ (Rein, Schön 1993: 158).

Ve třetí úrovni dochází k analýze samostatných problémů. Nejdříve se tedy problém popíše, zjistí se jeho příčiny, „viníci“ a „oběti“ toho určitého problému. Dále se sledují hodnoty a morální soudy zmiňované ohledně problému. V neposlední řadě se určí poškozené strany. Na závěr docházíme k části, která se zabývá navrhovanými řešeními (Morávek 2011: 116-126).

Tabulka č. 4 Úroveň tematické oblasti

I. Úroveň tematické oblasti
Název tematické oblasti
Fóra soutěžení mezi rámci
Soutěžící rétorické rámce

Zdroj: Morávek 2011

Tabulka č. 5 Úroveň rétorického rámce

II. Úroveň rétorického rámce
Název rámce
Sponzoři
Soutěžící problémy
Veřejně-politické důsledky

Zdroj: Morávek 2011

²⁸ Vlastní překlad: the sponsors of a frame seek to develop the frame, explicate its implications for action, and establish the grounds for arguments about it

Tabulka č. 6 Úroveň problému

III. Úroveň problému
Popis problému
Příčiny a viníci
Hodnoty a morální soudy
Poškozené strany
Návrh řešení
Přístup k argumentaci

Zdroj: Morávek 2011

„Způsob, jakým je zarámován problém, z jaké perspektivy je podán, které skupiny poškozených a hodnoty jsou zdůrazněny, má rozhodující vliv na okruh možných způsobů řešení tohoto problému. Přijímají-li rozhodovatelé jednu určitou definici problému, omezují si tím zároveň okruh možných řešení“ (Morávek 2011: 125). Konkrétně se k tomuto tématu vyjadřuji v následující kapitole.

8 ANALÝZA RÁMCŮ

8.1 Analýza rámců – proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005

Ve své analýze jsem se inspirovala postupem, jenž nabízí Morávek (2011: 116-126). Postup jsem již popsala v teoretické části. Nejdříve jsem pojmenovala tematickou oblast. V mém případě se jedná o ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005 a zaměřila jsem se jen na jedno fórum soutěžení a tím je parlamentní rozprava. Toto fórum jsem zvolila proto, že mě zajímá, proč nebyla Rámcová úmluva ratifikována. Schválení návrhu na ratifikaci záleželo na aktérech v Parlamentu ČR, tedy na senátorech a poslancích, proto jsou právě jejich výroky těmi stěžejními pro mou práci. Následně je tedy důležité identifikovat rámce uvnitř této oblasti. Ve své práci jsem se zaměřila jen na rétorické rámce. K analýze dat jsem se nechala inspirovat principy a postupy zakotvené teorie a snažila jsem se o zaujetí objektivního postoje k datům, nevytvářela jsem tedy žádné kategorie před počátečním seznámením s daty. Moje analýza se opírá o postupy zakotvené teorie. Data jsem analyzovala pomocí kódování. Během kódování se definuje, co se v datech objevuje a co to ve skutečnosti znamená (Charmaz 2009: 46). Moje analýza nezahrnuje však všechny tři úrovně kódování, které jsou uvedeny v zakotvené teorii (otevřené, axiální a selektivní). Charmazová ve své knize aktualizovala použití zakotvené teorie s odkazem na prohlášení zakladatelů zakotvené teorie Strause a Glasera, aby určené postupy byly brány jen jako určitý návod a ne jako předpis. Autorka uvádí dvě základní fáze kódování dat v případě zakotvené teorie.

1. Počáteční fáze zahrnuje pojmenování slov, řádků, nebo částí dat (je důležité zůstat otevřený všem možným směrům, které budou data nabízet).
2. Zaměřená, výběrová fáze uspořádává, slučuje, integruje data do kategorií a vybírá ty nejdůležitější (Charmaz 2009: 46).

Analýzu jsem tedy začala identifikací dat. Nejprve jsem se seznámila s materiálem, který byl zdrojem dat pro mou analýzu. Po prvním čtení jsem si sestavila seznam témat, která se v textu objevila (Hendl 2005: 218). V zakotvené teorii se tento proces nazývá otevřené kódování. Po identifikaci určitých jevů v datech lze pojmy seskupovat okolo nich. Tento „proces seskupování pojmů, které se zdají příslušet stejnému jevu, nazýváme *kategorizace*“ (Strauss a Corbinová 1999: 45). Vytvořila jsem si tedy kategorie tak, že jsem postupně

pročítala text, a když jsem narazila na nové téma, tak jsem ho zaznamenala. Podle slov obsažených ve výpovědích jsem přidávala jednotlivé výroky k těmto skupinám. Následoval krok pojmenovávání kategorií. „Vybrané pojmenování by obvykle mělo co nejvíce logicky souviset s údaji, které zastupuje, a mělo by být dostatečně názorné, aby rychle připomínalo to, nač odkazuje“ (Strauss, Corbin 1999: 47). Pro ilustraci a zachování autenticity jsem k nim přiřadila konkrétní stěžejní výroky, které vystihují problematiku okolo ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku.

8.1.1 První fáze – identifikace kategorií

Nejprve jsem zkoumala jednotlivé příspěvky a vytvořila jsem jedenáct různých kategorií, které byly zmíněny v souvislosti s ratifikací Rámcové úmluvy.

1. Mezinárodní spolupráce

Jedním se zmiňovaných témat bylo vyzdvižení potřeby mezinárodní spolupráce (*„Tabáková epidemie je globálním břemenem, proto je mezinárodní spolupráce na účinném systému dohledu důležitým nástrojem k řešení této hrozby lidskému zdraví“²⁹*). Ne vždy ale případná mezinárodní dohoda působila jako pozitivní řešení problému. (*„Když totiž budeme tuto dohodu ratifikovat, dáme klacek do ruky těm, kteří budou příště chodit a říkat, že všechno toto musíme nyní schválit, protože před tím jsme přece schválili tuto rámcovou úmluvu“³⁰*).

2. Zdravotní hlediska

Dalším z hlavních zmiňovaných témat byl zdravotní aspekt spojený s Rámcovou úmluvou. Jinými slovy, jak jsem již zmínila, jedním z cílů Rámcové úmluvy o kontrole tabáku je právě mimo jiné snížit prevalenci kuřáků a snížit tak počet následných onemocnění a úmrtí. *„Tabakismus patří mezi nejnebezpečnější návyky³¹“*. Objevilo se zde téma nemocí: *„Kouření je nesmírně škodlivou věcí. Je spočítáno, že sice pouze škodí našemu zdraví, ale to takovým způsobem, že většinou toto poškození majitel nepřezijí a je spočítáno, že po 170 tisících cigaretách je člověk jistým čekatelem na rakovinu. Kouření je tudíž velmi škodlivé“³²*a

²⁹ PSP1 2005 Emmerová

³⁰ SEN 2005 Kubera

³¹ VSPZ PSP 2005 Suchánek

³² SEN 2005 Mitlener

dále i smrt byla jednou z připomínek o škodlivosti tabáku. „*Problém je, že ve světě každých šest vteřin zemře na nemoc způsobenou tabákem jeden člověk. (...) Každých šest vteřin na této planetě zemře naprosto zbytečně jeden člověk právě proto, že se stal závislým na tabákových výrobcích*“³³. Názory zastávající tento pohled, tedy, že kouření je škodlivé, byly na straně Rámcové úmluvy. „*Smlouva představuje ochranu před užíváním tabáku v České republice*“³⁴. „*Návrh řeší ochranu generace před škodlivými účinky tabáku*“³⁵. Nicméně, tyto názory našly v politické debatě oponenty. „*Přístupem České republiky se počet kuřáků nesníží*“³⁶. Objevila se zde také předsvědčení, že škodlivé účinky nejsou prokázány. „*Tato rámcová úmluva používá některé zajímavé axiomy jako například, že kouření zabíjí, ačkoliv to nikdy nebylo prokázáno. Bylo pouze prokázáno, že kouření neprospívá zdraví. (...) situace je taková, že v podnicích, lázních a v jiných institucích, v nemocnicích, chodí nemocní pacienti kouřit v šestnáctistupňových mrazech na mráz, a určitě to jejich zdraví velmi prospívá, náklady na jejich následné léčení ze zánětů horních cest dýchacích nebývá také levné*“³⁷. Tento názor byl zjemněn: „*On (Kubera) hovořil o tom, že není příčinná souvislost mezi kouřením a nemocemi z tohoto kouření. V tom má jistě pravdu, ale je to nesmírně veliký rizikový faktor. Příčinná souvislost je tehdy, když každý člověk, který kouří, má konec, o kterém zde bylo řečeno, že třeba má květák v pravé nebo levé průdušnici*“³⁸, či popřen: „*Škodlivost kouření byla prokázána, a nejde jenom o nikotin a o karcinogenní látky, ale jde i o sklerotické změny v tepnách v celém těle. (...) ti, co měli komplikace v oblasti dolních končetin končící amputací, byli vesměs kuřáci*“³⁹.

K tématu škodlivosti kouření byly dále prezentovány výsledky výzkumu tabákové firmy: „*Chtěla bych vám jenom říci, že americká firma Philip Morris si nechala dělat určitý výzkum, byl děláný v naší republice. (...) Byla jsem tehdy šokována, protože výčet chorob, které označili za důsledek kouření, byl naprosto nedostatečný, a tento výzkum neměl tedy žádnou cenu pro další perspektivu, třeba i výzkumu nebo kouření. Ale šokovaly mě tam jiné závěry, že vlastně to kouření není škodlivé, že vlastně choroby způsobené kouřením tolik*

³³ PSP1 2005 Janeček

³⁴ VSPZ PSP 2005 Suchánek

³⁵ RV PSP 2005 Koskuba

³⁶ ZV PSP 2005 Dub

³⁷ SEN 2005 Kubera

³⁸ SEN 2005 Barták

³⁹ SEN 2005 Emmerová

nezatěžují zdravotní systém, a že když ti lidé dříve umírají, tak uvolňují byty a funkční pracovní místa“⁴⁰.

3. Mezinárodní tlak, prestiž

V rozpravách zaznívaly připomínky týkající se zvýšení prestiže České republiky v případě ratifikace („ratifikace úmluvy zvýší prestiž České republiky na mezinárodním poli“⁴¹), či ostudy v opačném případě („Naše ne ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku tedy bude znamenat mezinárodní ostudu, komplikace pro Evropskou unii, momentálně zejména ve věci kontroly pašování cigaret, odmítnutí minimálních zásad kontroly tabákových výrobků, které uznali i sami výrobci“⁴², Chtěla bych říci, že bychom byli jediná země v rámci Světové zdravotnické organizace, která tuto deklaraci odmítla ratifikovat. Říkám vám to jenom jako určitou poznámku a myslím si, že takhle bychom asi figurovat nikde nechtěli, jako bychom nevěděli, že kouření je škodlivé“⁴³).

4. Ekonomická hlediska

Často zmiňovaným tématem se stala ekonomická stránka případné ratifikace Rámcové úmluvy. Některé názory se přikláněly k verzi, že rozpočet nebude ratifikací ohrožen (*finanční dopad ratifikace úmluvy na státní rozpočet nebude významný*⁴⁴, *Přijetí Úmluvy si nevyžádá vyšších nákladů ze státního rozpočtu*⁴⁵). Přesto tento pohled nebyl jednoznačně sdílen („Navíc je otázkou, zda deklarované minimální zatížení rozpočtu je pravdivé, k navýšení výdajů spojených s bojem proti kouření jednoznačně dojde. Vyplývá to z povinností, které z ratifikace Úmluvy pro strany vyplývají, a to podávání a zpracování informací pro sekretariát, financování sekretariátu, placení úředníků, kteří budou informace a data zpracovávat (...)“⁴⁶, a někteří žádali odložení ratifikace za účelem bližšího prozkoumání právě ekonomických stránek Rámcové úmluvy. („obsahuje celou řadu vysoce ekonomicky odborných pasáží, myslím tím záležitosti daňové a cenové, které je nutno prozkoumat v jejich

⁴⁰ SEN 2005 Emmerová

⁴¹ PSP1 2005 Emmerová, PSP2 2005 Škromach

⁴² PSP2 2005 Škromach

⁴³ SEN 2005 Emmerová

⁴⁴ PSP1 2005 Emmerová

⁴⁵ RV PSP 2005 Koskuba

⁴⁶ SEN 2005 Filipiová

*důsledcích*⁴⁷). Objevila se diskuse týkající se výdajů v souvislosti s užíváním tabáku (*„Víme, že na léčení nemocí způsobených tabákovými výrobky vydáváme zhruba třicet miliard korun ročně*⁴⁸) a na druhé straně se debatovalo o příjmech konkrétně od kuřáků, či výrobců. (*„Rozpočty všech vlád světa, ať jsou demokratické, či nikoliv, jsou naplňovány obrovskými částkami od kuřáků ve spotřební dani, od výrobců v dani z příjmů, od trafikantů z daně z příjmu, a financují z nich takové bohubilé věci, jako je zdravotnictví, sport apod.*⁴⁹).

5. Legislativa

V politické rozpravě se objevily diskuse na téma rámcové úmluvy a její promítnutí do české legislativy. I zde znovu zaznívaly různé názory, kdy někteří tvrdili, že k žádným závažným změnám nedojde (*„Přitom Rámcová úmluva o kontrole tabáku by neměla žádný podstatný dopad na naši stávající legislativu*⁵⁰), nebo že žádné změny ani nejsou potřebné (*„Česká republika většinu věcí již plní a většina požadavků úmluvy je promítnuta do českého právního řádu*⁵¹, *v oblasti boje proti kouření náš legislativní řád naplňuje již nyní většinu požadavků*⁵²) a někteří zastávali názor, že by Rámcová úmluva měla být odložena a mělo by být více času na hlubší prozkoumání. (*„Jsou tu ještě některé zákony, které se váží k tomuto materiálu, jako je třeba v současné době přerušeny zákon o ochraně před - já nevím, jak se konkrétně jmenuje, ale všichni dobře víme, že se jedná o tzv. tabákový zákon*⁵³). Objevily se i názory, že naše zákony jsou přísnější (*„Zákony, které máme, jsou v mnoha směrech přísnější, než je tato rámcová úmluva a myslím si, že je potřeba nastavit symbiózu, vytvořit takové podmínky, aby se kuřáci mohli věnovat svému zlovyku, ale přitom neomezovali a neobtěžovali ty, kterým to vadí*⁵⁴), a že tedy vlastně nepotřebujeme žádnou úmluvu.

⁴⁷ ZV PSP 2005 Nájemník

⁴⁸ PSP1 2005 Janeček

⁴⁹ SEN 2005 Kubera

⁵⁰ PSP2 2005 Škromach

⁵¹ VSPZ PSP 2005 Suchánek

⁵² SEN1 2005 Filipiová

⁵³ PSP1 2005 Nájemník

⁵⁴ SEN 2005 Kubera

6. Kouření mladistvých

V rámci projednávání Rámcové úmluvy se hovořilo o dětech a užívání tabákových výrobků: *„bohužel jsme zemí, která má největší nárůst mladistvých kuřáků na světě. Je tomu tak proto, že jsou tady sponzorované akce,(...) které tabákové koncerny platí, proniká to do škol, učíme kouřit děti, dovolujeme kouřit ve filmu, kouří politici a určitě budeme poslední zemí v EU, která bude s tímto nešvarem něco dělat“⁵⁵. V souvislosti s kouřením mladistvých byla Rámcová úmluva vyzdvihnuta jako pomocný nástroj. („napomůže v nelehkém boji s alarmující vysokou spotřebou tabákových výrobků v České republice, zejména u dětí a mladistvých“⁵⁶, „domnívám se, že i tato úmluva a její ratifikace může napomoci tomu, abychom učinili další krok ke zlepšení situace v této oblasti (kouření mladistvých)“⁵⁷).*

7. Nepotřeba Rámcové úmluvy

Vyjádřené názory se také týkaly potřebnosti Rámcové úmluvy vůbec: *„Předložená úmluva je zcela nadbytečná“⁵⁸. Některé příspěvky ohledně tohoto tématu nezastíraly ironii a komentovaly český přístup k nařízením: „Tato úmluva je opravdu nadbytečná, alespoň v Čechách. My totiž už v současné době ignorujeme mnoho zákonů, které se kouření, spíše nekouření týkají. Je to zákon o toxikomaniích a jiných, který naprosto ignorujeme a nedodržujeme, kouří se ve všech hospodách při podávání všech jídel, nikoho z nás to nezajímá. Ignorujeme zákoník práce, protože se kouří na pracovištích, a kde to zaměstnavatel nenařídí, tak se tam kouří a trpí tam nekuřáci úplně bez problémů a nikomu z nás to nevadí. (...) my tuto normu a úmluvu v podstatě nemůžeme přijmout, protože by to bylo licoměrné, bylo by to od nás falešné a byla by to další norma, kterou budeme v Čechách ignorovat“⁵⁹.*

⁵⁵ SEN 2005 Outrata

⁵⁶ PSP1 2005 Emmerová

⁵⁷ PSP2 2005 Škromach

⁵⁸ SEN1 2005 Filipiová

⁵⁹ SEN 2005 Outrata

8. Omezování reklamy

V souvislosti se zákony se objevily některé komentáře týkající se regulace reklamy: „Další zákon, který se k tomu váže, je zákon o regulaci reklamy, který je také v některých případech dost kontroverzní a nemá jenom samé příznivce“⁶⁰. Znovu také zazněl požadavek na detailní prodiskutování úmluvy právě s ohledem na případné omezení reklamy. („tato Úmluva souvisí též s regulací reklamy a tudíž by z tohoto pohledu měl být tento sněmovní tisk projednán podrobně“⁶¹). Příspěvky k tomuto tématu byly zaměřeny proti omezování reklamy a to například z důvodu nedostatečných důkazů, že zákaz reklamy má pozitivní účinky na snížení prevalence kuřáků. („v článku 13 úmluvy je uvedeno, že smluvní strany uznávají, že komplexní zákaz reklamy, propagace a sponzorství by snížil spotřebu tabákových výrobků, což se dá asi těžko takto doložit“⁶²).

9. Svoboda, individualita

Kontroverzním tématem byla také svoboda jednotlivce. Konkrétně byla opatření týkající se omezení kouření tabáku brána jako omezující svobodu člověka. („projednávaná „kontrola tabáku“ představuje omezování osobní svobody, a je tudíž škodlivá“⁶³). Tento názor byl vyvrácen například ministryní zdravotnictví, která tvrdila, že je důležité vzít v potaz pasivní kuřáky a jejich svobodu. („Kdo chce kouřit, ať samozřejmě kouří, nemůžeme to nikomu zakazovat. Zakazovat to můžeme jenom tam, kde se vlastně ocitá v uzavřeném prostoru a kde jsou přítomni i jiní lidé, kteří se stávají pasivními kuřáky. To prostě tak je. A tady je právě ta souvislost s mým zdravím a tvým zdravím a zdravím nás všech. To už věděla Marie Terezie, proto vlastně zavedla hygienickou službu, aby ten, který má infekční chorobu, tak sice je ohrožen přímo on, ano, ale bohužel i jeho okolí. A ono to s tím kouřením je pomalu podobné“⁶⁴). K tomuto názoru se objevily opačné pohledy, kdy například byl prezentován argument, že každý má právo jít do nekuřácké restaurace, či otevřít si nekuřáckou restauraci. (Filozofický problém svobody, který je o tom, že nekuřák má právo v restauraci dýchat čistý vzduch, je to jeho právo a bývá skutečně často porušováno, ale v České republice neplatí žádný zákon o tom, že by si někdo nemohl otevřít nekuřácký bar, nekuřáckou cukrárnu,

⁶⁰ PSP1 2005 Nájemník

⁶¹ ZV PSP 2005 Nájemník

⁶² SEN1 2005 Filipiová

⁶³ VZOB SEN 2005 Pospíšil

⁶⁴ SEN 2005 Emmerová

kavárnu. *To může. A proč to neudělá? To nevím*⁶⁵). S tímto souvisely i jiné příspěvky, které se zabývaly tím, že zdraví je osobní věcí každého a záleží tedy na rozhodnutí jednotlivce, jak s ním naloží a jakákoli omezení nejsou řešením. (*„To je ale naše zdraví, a já to tady zdůrazňuji před paní ministryní, že to je soukromý statek, to je moje zdraví, takže my se o něj musíme starat. Nevěřím, že se o to postará nějaká kampaň, ani ministr zdravotnictví*⁶⁶). Rámcová úmluva nebyla považována za prostředek k omezení kouření. (*„souhlasím s liberálním přístupem, tzn. s tím, že zřejmě tento materiál nebude tím pravým ořechovým*⁶⁷, *„zákazy nejsou dobrým řešením*⁶⁸, *„Co k němu (k omezení kouření) ale určitě vede, je obyčejná lidská, individuální motivace*⁶⁹).

10. Tabáková lobby

V debatách padly určité poznámky také na adresu tabákové lobby: *„My jsme totiž tak zavázáni tabákovým koncernům nebo svým slabostem, že nedokážeme nekouřit ani v Senátu*⁷⁰. V této souvislosti bylo zmíněno i jméno tabákové firmy a její situace v zahraničí, kde firma čelila žalobám za ničení zdraví. (*„Chci jenom říci, že samozřejmě i žaloby na tuto firmu (Philip Morris), které se odehrály v Americe a bylo žalujícím vlastně vyhověno, i to je určitým mementem*⁷¹).

11. Byrokracie

Určitým argumentem proti přijetí Rámcové úmluvy byla také obava ze zvýšené byrokracie. (*„Nicméně je nutno předávat zprávy a informovat centrálu, sekretariát, což bude nová instituce, která bude řídit a kontrolovat činnosti, vyplývající z přijetí úmluvy o všech opatřeních, která v České republice v boji proti kouření přijala, tj. legislativních, správních, o finanční a technické pomoci, o dozoru a výzkumu a dalších. Zcela jistě bude byrokratickým rájem*⁷²).

⁶⁵ SEN 2005 Kubera

⁶⁶ SEN 2005 Julínek

⁶⁷ SEN 2005 Mítlener

⁶⁸ VZOB SEN 2005 Sehnal

⁶⁹ SEN 2005 Julínek

⁷⁰ SEN 2005 Outrata

⁷¹ SEN 2005 Emmerová

⁷² SEN 2005 Filipiová

8.1.2 Druhá fáze – identifikace rámců

V další fázi následovalo kódování inspirované axiálním kódováním, které informace získané otevřeným kódováním znovu uspořádá na základě vztahů mezi kategoriemi a jejich vlastností. (Straus, Corbin 1999:70). Koncept axiálního kódování upřesňuje jednotlivé aspekty dané kategorie. (Charmaz 2009: 61). Na základě údajů potřebných pro analýzu rámců uvedených v tabulkách v teoretické části (úroveň rétorického rámce a úroveň problému) jsem rozebírala jednotlivé výroky a hledala spojitosti mezi nimi a na jejich základě jsem je spojovala a přidávala do dalších širších kategorií. Vznikly tak 4 „nadkategorie“, v mém případě rámce, které jsem se snažila pojmenovat zastřešujícím názvem, tak aby vystihovaly význam daného rámce.

V parlamentní rozpravě jsem tedy identifikovala 4 rámce. Rámec škodlivosti kouření, rámec omezování osobní svobody jednotlivce, administrativní rámec a rámec mezinárodních hledisek. V každém rámci jsou určeni tzv. sponzoři, problémy a politické důsledky. Právě sponzoři, hodnoty a politické důsledky se ukázaly být důležitými indikátory pro další postup analýzy, což vysvětlím dále v textu. Nyní se zaměřím na jednotlivé rámce podrobněji.

Tabulka č. 7 Úroveň tematické oblasti: Ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005

Úroveň tematické oblasti	
Název tematické oblasti	Ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005
Fórum soutěžení mezi rámci	Parlamentní rozprava
Soutěžící rétorické rámce	1. Rámec škodlivosti kouření 2. Rámec omezování osobní svobody jednotlivce 3. Administrativní rámec 4. Rámec mezinárodních hledisek

Zdroj: autorka

1. Rámec škodlivosti kouření se zabývá zdravotními dopady kouření na člověka. Argumenty používané v tomto rámci upozorňují na onemocnění způsobená kouřením i na jeho zhoubné následky. Připomínány jsou zde také děti a mladiství a vzrůstající počet kuřáků mezi nimi. V neposlední řadě se zde objevují připomínky týkající se tzv. pasivního kuřáctví⁷³. Tento rámec považuje ochranu veřejného zdraví a potažmo jednotlivce, dospělého či dítěte, za prioritní a proto je návrhem řešení ratifikace Rámcové úmluvy, čímž by se podpořilo zavedení ochranných opatření hlavně za účelem protekce nekuřáků a dětí, ale i za účelem pomoci závislým kuřákům, kteří chtějí přestat kouřit.

Sponzory tohoto rámce byli Emmerová, Mitlener, Janeček, Outrata a Škromach.

Tabulka č. 8 Úroveň rétorického rámce 1 (2005): Rámec škodlivosti kouření

Úroveň rétorického rámce: Rámec 1	
Název rámce	Rámec škodlivosti kouření
Sponzoři	Emmerová, Mitlener, Janeček, Outrata, Škromach
Problémy	Ohrožení zdraví, kouření mladistvých
Politické důsledky	Ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Tabulka č. 9 Úroveň problému 1

Úroveň problému 1: Ohrožení zdraví, kouření mladých	
Popis problému	Kouření škodí zdraví, způsobuje vážná onemocnění, kouří více mladých lidí, pasivní kuřáctví
Příčiny a viníci	Tabákový průmysl, nízká míra prevence, společenská tolerance
Hodnoty a morální soudy	Ochrana veřejného zdraví, ochrana zdraví dětí
Poškozené strany	Nekuřáci, děti, závislí na tabáku
Návrh řešení	Ratifikovat FCTC - zavést opatření snižující prevalenci kuřáků

Zdroj: autorka

⁷³ Jiné používané výrazy: vystavení tabákovému kouři, druhotné kouření, second-hand smoking apod.

2. Rámec omezování osobní svobody jednotlivce se odvolává na právo člověka na výběr, zdali chce kouřit, či nekouřit. Tento rámec zastává liberální hodnoty, zdůrazňuje, že zdraví je soukromým statkem jednotlivce a tedy odmítá přílišné zásahy státu či dokonce nadnárodních organizací. Zákazy považuje za omezující osobní svobodu člověka. Návrhem řešení je v případě tohoto rámce nedat souhlas k ratifikaci Rámcové úmluvy a nechat rozhodování na individuální úrovni prostřednictvím osobní motivace.

Sponzory tohoto rámce byli Julínek, Kubera, Pospíšil.

Tabulka č. 10 Úroveň rétorického rámce 2 (2005) – Rámec omezování svobody jednotlivce

Úroveň rétorického rámce: Rámec 2	
Název rámce	Rámec omezování svobody jednotlivce
Sponzoři	Julínek, Kubera, Pospíšil
Problémy	Omezování osobní svobody
Politické důsledky	Zamítnutí ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Tabulka č. 11 Úroveň problému 2: Omezování osobní svobody

Úroveň problému 2: Omezování osobní svobody	
Popis problému	Člověk má mít právo na výběr, kontrola omezuje svobodu člověka, zdraví je soukromým statkem
Příčiny a viníci	Přílišný zásah státu a mezinárodních organizací
Hodnoty a morální soudy	Liberální hodnoty, důraz na svobodu jednotlivce
Poškozené strany	jednotlivec
Návrh řešení	Zamítnout FCTC - řešením individuální motivace

Zdroj: autorka

3. Administrativní rámec se týkal nepotřeby Rámcové úmluvy jako takové. Tento rámec považuje Rámcovou úmluvu za zbytečnou. Důvody byly například zbytečná byrokracie a s ní spojené zvýšené náklady nebo úprava legislativy, která ale není nutná, protože stávající podoba je v některých aspektech i přísnější, než co vyžaduje Rámcová úmluva. Návrhem řešení tohoto rámce je nedat souhlas k ratifikaci Rámcové úmluvy a nedělat žádné jiné změny.

Sponzory tohoto rámce byli Filipiová, Nájemník.

Tabulka č. 12 Úroveň rétorického rámce 3 (2005) – Administrativní rámec

Úroveň rétorického rámce: Rámec 3	
Název rámce	Administrativní rámec
Sponzoři	Filipiová, Nájemník
Problémy	Nepotřeba Rámcové úmluvy, zásah do legislativy, zvýšená byrokracie, zvýšené výdaje
Politické důsledky	Odložení projednávání, či zamítnutí ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Tabulka č. 13 Úroveň problému 3

Úroveň problému 3: Nepotřeba Rámcové úmluvy, zásah do legislativy, zvýšená byrokracie, zvýšené výdaje	
Popis problému	Rámcová úmluva je zbytečná, zvýší byrokracii a s tím spojené náklady, vyžaduje úpravu legislativy
Příčiny a viníci	Nadnárodní činnost, rozhodování
Hodnoty a morální soudy	Mezinárodní doporučení nejsou potřebná, komplikují situaci
Poškozené strany	Stát, státní rozpočet
Návrh řešení	Zamítnutí FCTC - nedělat žádné změny

Zdroj: autorka

4. Rámec mezinárodních hledisek se zabýval hlavně pověstí České republiky spojenou s případnou ratifikací Rámcové úmluvy. Tento rámec se odvolává, že v případě zamítnutí ratifikace dojde k poklesu mezinárodní prestiže České republiky a také, že se Česká republika nebude moci vyjadřovat k opatřením vyplývajícím z Rámcové úmluvy. Tento rámec zdůrazňuje potřebu mezinárodní spolupráce v globálních problémech. Návrhem tohoto rámce je ratifikovat Rámcovou úmluvu a stát se její smluvní stranou.

Sponzory byli Emmerová a Škromach.

Tabulka č. 14 Úroveň rétorického rámce 4 (2005) – Rámec mezinárodních hledisek

Úroveň rétorického rámce: Rámec 4	
Název rámce	Rámec mezinárodních hledisek
Sponzoři	Emmerová, Škromach
Problémy	Pokles mezinárodní prestiže, mezinárodní tlak
Politické důsledky	Ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Tabulka č. 15 Úroveň problému 4

Úroveň problému 4: Pokles mezinárodní prestiže, mezinárodní tlak	
Popis problému	V případě zamítnutí ratifikace dojde k mezinárodní ostudě, ČR se nebude moci vyjadřovat k opatřením úmluvy
Příčiny a viníci	Případné zamítnutí ratifikace
Hodnoty a morální soudy	Potřeba mezinárodní spolupráce
Poškozené strany	Česká republika
Návrh řešení	Ratifikovat FCTC-stát se smluvní stranou FCTC

Zdroj: autorka

Popsala jsem 4 hlavní rámce, které jsem identifikovala v parlamentních rozpravách týkajících se procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005. Rámec škodlivosti kouření, rámec omezování osobní svobody jednotlivce, administrativní rámec a rámec mezinárodních hledisek. V případě vytváření rámců se objevila kategorie, která neměla nic společného s těmi ostatními. Celkově lze říci, že se o ní mluvilo méně než bych očekávala. Jak jsem již napsala v úvodu, snažila jsem se k analýze přistupovat bez předem vytvořených kategorií, nicméně vzhledem k určité znalosti tématu a k získaným informacím z rozhovorů mne překvapilo, že téma tabákové lobby zaznělo jen velmi sporadicky. Je možné, že kdyby byla analýza rozšířena i mimo parlamentní rozpravu, rámce by se lišily. V tuto chvíli tedy téma tabákové lobby vyřazují, protože nedosáhlo dostatečných argumentů, aby vytvořilo samostatný rámec.

8.2 Analýza rámců – proces ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011

V případě analýzy rámců v procesu v roce 2011 jsem postupovala stejným způsobem jako při analýze parlamentní rozpravy v roce 2005.

1. Ochrana zdraví dětí a nekuřáků

Také v roce 2011 se objevily připomínky týkající se škodlivosti užívání tabáku. Pozornost se ale více přesunula na oblast ochrany zdraví dětí. („*Ten boj (...) spočívá v tom, (...)aby se bránilo tomu, aby tomu návyku podléhaly děti, protože ty potom se už těžko odnaučují, Návrh na ratifikaci úmluvy byl připraven v návaznosti na programové prohlášení vlády, kterým se vláda zavázala podporovat prevenci kouření a ochranu nekuřáků, a zdůraznil bych - ochranu dětí*“⁷⁴). Druhou uváděnou oblast tvořila ochrana nekuřáků. („*Důležitou částí této úmluvy, jak už bylo také řečeno, je především ochrana nekuřácké části veřejnosti*“⁷⁵. *Ratifikace této úmluvy si zaslouží podporu (...) hlavně díky alarmujícím číslům, poukazujícím na počty kuřáků, kuřaček, a to i nezletilých. Závažná jsou také čísla, ukazující na náklady za léčbu chorob, vzniklých přímo následkem kouření. Důležitou částí této úmluvy, jak už bylo také řečeno, je především ochrana nekuřácké části veřejnosti*“⁷⁶ Toto stanovisko

⁷⁴ PSP1 2011 Heger

⁷⁵ SEN 2011 Terelmešová

⁷⁶ PSP1 2011 Terelmešová

jsem získala i z rozhovoru se senátorkou Gajdůškovou: „Společnost má právo a povinnost chránit zdraví nekuřáků před dopady kouření“⁷⁷.

2. Posun z pozice pozorovatele do plnohodnotné smluvní strany

Další kategorií se stalo téma týkající se možnosti vyjadřovat se k vytváření konkrétních opatření a protokolů vyplývajících z Rámcové úmluvy. Řešilo se hlavně, že v případě ratifikace Rámcové úmluvy bude Česká republika moci aktivně zasahovat do tvorby následných nařízení tabákové kontroly dle článků Rámcové úmluvy („pokud by byla ratifikace dokončena, posune se Česká republika z pozice pozorovatele do pozice plnohodnotné smluvní strany úmluvy a může ovlivňovat další vývoj, zejména pokud jde o přijímání změn dodatků a protokolů, které budou konkretizovat uplatnění úmluvy v praxi“⁷⁸, „její přijetí nám přinese určitě jedno velké pozitivum, a to je možnost účasti v konferenci členských států. To znamená, že každý účastník, každá členská země má možnost do této věci hovořit a Česká republika se nepřijetím této normy ochuzuje o tuto možnost“⁷⁹). Právě to, že je Česká republika „pozorovatelem“ a že tato pozice není výhodná, bylo častým argumentem pro schválení ratifikace. „Tato úmluva není ze strany ČR ratifikována, a tím pádem se ČR může účastnit při konfederaci smluvních stran pouze jako pozorovatel bez hlasovacího práva. ČR má jako člen EU v tomto případě možnost se alespoň podílet na formování jednotné pozice v EU k tomuto problému. Ale to, že není ČR smluvní stranou úmluvy, velice oslabuje její pozici na mezinárodním poli a staví ji do nevýhodného postavení“⁸⁰

3. Legislativa

Legislativa, konkrétně české zákony zabývající se kouřením, byly probírány i v roce 2011. („Obecně lze říct, že právní předpisy naší republiky převážnou většinou závazků vyplývajících z úmluvy, to je z těch, které z povahy věci přicházejí pro ČR v úvahu, již dnes naplňují a v některých ohledech jsou dokonce přísnější. Vzhledem k tomu, že většina ustanovení úmluvy byla již promítnuta do právních předpisů České republiky, může se ČR soustředit na další zkvalitňování systému opatření pro snížení negativních vlivů spotřeby tabáku na zdraví jedince včetně činností v rámci Světové zdravotnické organizace a v rámci

⁷⁷ ROZ 2011 Gajdůšková

⁷⁸ PSP1 2011 Heger

⁷⁹ PSP1 2011 Šťastný

⁸⁰ SEN 2011 Terelmešová

přípravy právních aktů EU“⁸¹. „Faktem však zůstává, že je potřeba připomenout, a proto všechny skeptiky nad podobnými normami chci ujistit, že český právní řád, zejména zákon 379/2005 Sb., je již přísnější v řadě ohledů než stávající norma“⁸².

4. Mezinárodní prestiž

Daleko větší pozornost byla tentokrát věnována mezinárodní prestiži České republiky („že je třeba vyslat do světa signál, že se připojujeme k té většině, která tuto úmluvu podporuje“⁸³). Byl zdůrazňován hlavně fakt, že Česká republika byla poslední zemí Evropské unie, která Rámcovou úmluvu neratifikovala. („chci ještě jednou zdůraznit, že jsme prakticky poslední zemí Světové zdravotnické organizace a poslední zemí Evropské unie, která tuto - dnes už po letech projednávání příslušných zákonů na ochranu před škodami působenými tabákovými výrobky víceméně formální - normu nepřijala“⁸⁴) a právě tlak ze zahraničí v případě ratifikace úmluvy sílil. „Akt (ratifikace FCTC) nebude znamenat jen zvýšení prestiže České republiky na mezinárodním poli, ale její výrazné posílení v boji proti škodlivým následkům užívání tabáku a proti negativním účinkům tabákového kouře (...) a jak na poli mezinárodním, tak na poli zdravotnickém v mezinárodním společenství je nám to často vyčítáno“⁸⁵. Lepší mezinárodní postavení bylo také spojováno s lepší pozicí pro ovlivnění vývoje politiky (Ratifikací úmluvy dojde ke zlepšení postavení České republiky i v rámci Evropské unie v oblasti kontroly tabáku, neboť ČR tak dosáhne lepší vyjednávací pozice s možností výrazněji ovlivňovat podobu unijní legislativy a politiky v oblasti kontroly tabáku, která do značné míry kopíruje dění v rámci úmluvy“⁸⁶).

⁸¹ PSP1 2011 Heger

⁸² PSP1 2011 Šťastný

⁸³ PSP2 2011 Opálka

⁸⁴ PSP1 2011 Šťastný

⁸⁵ PSP1 2011 Heger

⁸⁶ PSP2 2011 Heger

5. Interpretací prohlášení

Novým tématem v roce 2011 bylo interpretační prohlášení, které doprovází případnou ratifikaci Rámcovou úmluvou. Objevily se názory, že toto prohlášení by mohlo být v rozporu s Rámcovou úmluvou. „*Když se objevilo, tak v rámci diskusí při přípravě materiálů pro návrh ratifikace této úmluvy se ozvali někteří bojovníci proti kouření, že toto interpretační prohlášení úmluvu oslabuje. My jsme konzultovali právní experty v této oblasti a byli jsme ujištěni, že nikoliv, že to je jenom jakési symbolické zdůraznění věcí, které stejně v úmluvě zakotveny jsou, a že její dopad pro ČR a její chování v podstatě žádný nebude a je to jenom jakési symbolické vyjádření potřeb, které ČR má*“⁸⁷. Hlavní neshodou byl článek 5, odstavec 3 Rámcové úmluvy. Bylo připomenuto, co se k němu se v prohlášení píše: „*Česká republika současně prohlašuje, že ustanovení čl. 5 odst. 3 považuje za ustanovení, kterým není dotčeno právo na nediskriminační jednání smluvních stran s tabákovým průmyslem a umožňující nutnou míru součinnosti s tabákovým průmyslem v oblasti kontroly tabáku*“⁸⁸. Závěrem vyplynulo, že s článkem a s celým prohlášením je vše v pořádku a že součinnost s tabákovým průmyslem nijak Rámcovou úmluvu a její naplnění neohrožuje. („*Skutečnost, že politici, státní správa, poslanci by měli mít možnost diskutovat i se zástupci tabákového průmyslu, já pokládám přes všechny své velice tvrdé názory týkající se ochrany nekuřáků za legitimní. Je přeci evidentní, že stát tento průmysl legalizoval, (...) Čili by bylo zcela nelogické, abychom znemožňovali zástupcům Parlamentu diskutovat, hovořit či přijímat stanoviska průmyslu, který jsme sami legalizovali*“⁸⁹). Potřeba takového prohlášení byla ale zpochybňována. „*Myslím si, že jakés takés řešení prostřednictvím dlouhého usnesení je nasnadě. Je jistě lepší něco než nic, i když, přiznám se, že mně by nevadilo připojit se k této úmluvě i bez tohoto usnesení. Česká republika je v řadě postojů k různým nešvarům a negativům velice liberální*“⁹⁰.

6. Omezování lidské svobody

Názor, že Rámcová úmluva omezuje lidskou svobodu, se objevil i v roce 2011. „*Já vám přeji hodně úspěchů v budoucím omezování lidské svobody. Tady opravdu nejde o kouření. Že kouření škodí, to je evidentní, ale toto, co se s ním děje, to je takové světové*

⁸⁷ PSP2 2011 Heger

⁸⁸ PSP2 2011 Bauer

⁸⁹ PSP2 2011 Šťastný

⁹⁰ PSP2 2011 Opálka

bláznění, které nemá obdoby (...) Já samozřejmě tu ratifikaci nepodpořím, protože si myslím, že je to jeden velký krok k omezení lidské svobody. A tentokrát už nejen ani v EU, ani v České republice, ale na světě“⁹¹. V tomto případě se objevily komentáře proti, které se znovu vracely k tématu mezinárodní ostudy. („Já tady poslouchám zákony, které nás budou denně omezovat v naší činnosti. A v tomto světě mě chcete strašit tím, že když se připojím po letech už s ostudou k 174 zemím, tak budu omezován ve své osobní svobodě nekouřit (...) neprodlužujme už tu ostudu, vždyť už jsme všem pro smích. A to, že zrovna tady na Malé Straně řešíme otázku osobní svobody, zcela spolu se 174 zeměmi světa v té deklaraci, to mně přijde poměrně velmi komické“⁹²).

7. Byrokracie a zbytečnost Rámcové úmluvy

To, že Rámcová úmluva není potřebná, v roce 2011 v parlamentní rozpravě nezaznívalo. Nicméně při provedeném rozhovoru se senátorem Oberfalzerem bylo toto stanovisko znovu zmíněno. „(...) tu úmluvu k ničemu nepotřebujeme. Je to jenom, že se začleníme do nějakého mechanismu, který ale potom tím podpisem budeme muset poslouchat“⁹³. Stejně jako zbytečná byrokracie nebyla již v parlamentní rozpravě v roce 2011 zmiňována, ale opět ano v rozhovoru se senátorem Oberfalzerem: „je to zase zbytečná byrokracie, zbytečná centralizace nějakého rozhodování v určitých odvětvích. Je to podle mého názoru zhoubná lidstva - regulace a centralizace“⁹⁴.

V dalším kroku jsem identifikovala rámce v parlamentní rozpravě v roce 2011. Určila jsem 2 rámce – Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků a Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli.

⁹¹ SEN 2011 Kubera

⁹² SEN 2011Žaloudík

⁹³ ROZ 2012 Oberfalzer

⁹⁴ ROZ 2012 Oberfalzer

Tabulka č. 16 - Úroveň tematické oblasti: Ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011

Úroveň tematické oblasti	
Název tematické oblasti	Ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2011
Fórum soutěžení mezi rámci	Parlamentní rozprava
Soutěžící rétorické rámce	1. Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků 2. Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli

Zdroj: autorka

1. Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků se týkal zvyšujícího se počtu dětí a mladistvých, kteří kouří a tedy potřeby prevence v této oblasti. Do tohoto rámce patří i ochrana zdraví nekuřáků, kteří jsou vystavováni tabákovému kouři. Politickým důsledkem tohoto rámce by byla ratifikace Rámcové úmluvy.

Sponzory byli Heger a Terelmešová.

Tabulka č. 17 Úroveň rétorického rámce 1 (2011): Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků

Úroveň rétorického rámce: Rámec 1	
Název rámce	Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků
Sponzoři	Heger, Terelmešová, Gajdůšková
Problémy	Kouření dětí a mladistvých, vystavení nekuřáků tabákovému kouři
Navrhované řešení	Schválit návrh na ratifikaci FCTC
Politické důsledky	Ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

2. Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli v sobě zahrnuje na jedné straně nízkou prestiž, kterou s sebou přináší zamítnutí ratifikace úmluvy, a na druhé straně nemožnost vyjadřovat se k jakýmkoli opatřením týkajícím se Rámcové úmluvy. Česká republika není smluvní stranou, a tedy není členem Konference smluvních stran a zastává tak pouze roli pozorovatele, což by se v případě ratifikace úmluvy změnilo. Politickým důsledkem je také ratifikace Rámcové úmluvy.

Sponzory byli Heger, Šťastný, Terelmešová, Opálka.

Tabulka č. 18 Úroveň rétorického rámce 2 (2011): Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli

Úroveň rétorického rámce: Rámec 2	
Název rámce	Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli
Sponzoři	Heger, Šťastný, Terelmešová, Opálka
Problémy	Nízká prestiž ČR, nemožnost vyjadřovat se k opatřením týkajícím se Rámcové úmluvy
Navrhované řešení	Schválit návrh na ratifikaci FCTC
Politické důsledky	Ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Oba rámce - Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků a Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli - mají za důsledek ratifikaci Rámcové úmluvy.

8.3 Porovnání parlamentních rozprav v procesu ratifikace Rámcové úmluvy o kontrole tabáku v roce 2005 a v roce 2011

Rámce se v roce 2005 a v roce 2011 velmi lišily. V roce 2005 byly identifikovány 4 rámce. Rámec škodlivosti kouření, Rámec omezování osobní svobody jednotlivce, Administrativní rámec a Rámec mezinárodních hledisek a v roce 2011 to byly Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků a Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli.

Při analýze parlamentních rozprav z roku 2011 je patrný jistý posun v probíraných tématech. Zdravotní aspekty již nejsou tolik zdůrazňovány oproti roku 2005. V této oblasti

došlo hlavně k přesunu pozornosti k ochraně zdraví dětí a nekuřáků. Omezování svobody jednotlivce bylo v rozpravě v roce 2011 zmíněno jen výjimečně, stejně tak argumenty týkající se zbytečnosti úmluvy a administrativní zátěže s ní spojené téměř nezazněly, jen v případě legislativních úprav. Naopak svoji dominanci posílil Rámec týkající se mezinárodní prestiže. Ten hrál důležitou roli v obou procesech a v roce 2011 byl umocněn o zdůrazňovaný fakt, že Česká republika by mohla v případě ratifikace zasahovat do dění ohledně opatření tabákové kontroly. Důležitost mezinárodní prestiže stoupala s přibývajícím roky, kdy v 6 letech, což je rozdíl mezi oběma procesy, tlak ze zahraničí vzrůstal.

Také srovnáním výsledků obou analýz rámců lze vidět jasný posun. V roce 2005 bylo téma ratifikace Rámcové úmluvy kontroverzním. Existovaly 4 soutěžící rámce, z nichž dva měly za návrh řešení schválení ratifikace a dva naopak její zamítnutí. V roce 2011 se objevily rámce již jen dva, z toho oba dva navrhovaly schválit ratifikaci Rámcové úmluvy.

Tabulka č. 19 Porovnání rámců a jejich politických důsledků v roce 2005 a v roce 2011

Rok	Název rámce	Politický důsledek
2005	Rámec škodlivosti kouření	Ratifikace FCTC
	Rámec omezování osobní svobody jednotlivce	Zamítnutí ratifikace FCTC
	Administrativní rámec	Zamítnutí ratifikace FCTC
	Rámec mezinárodních hledisek	Ratifikace FCTC
2011	Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků	Ratifikace FCTC
	Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli	Ratifikace FCTC

Zdroj: autorka

Rámce ukázaly, že situace v Parlamentu ČR byla v roce 2005 a v roce 2011 odlišná. Lišilo se jak zaměření rámců, tak hlavně jejich politické důsledky. V následující části se pokusím pochopit, proč v roce 2005 ratifikace nebyla úspěšná.

V parlamentní rozpravě v roce 2005 byly identifikovány 4 hlavní rámce. Rámec škodlivosti kouření, Rámec omezování osobní svobody jednotlivce, Administrativní rámec a Rámec mezinárodních hledisek. Zmínila jsem se, že za důležité části své analýzy považuji sponzory jednotlivých rámců a také jejich politické důsledky. Ve dvou případech byl potenciálním politickým důsledkem ratifikace Rámcové úmluvy a ve dvou případech naopak její nepřijetí. U jednotlivých sponzorů všech 4 rámců jsem označila politickou příslušnost, jakožto důležitý faktor v procesu ratifikace.

Tabulka č. 16 Rámec škodlivosti kouření – politická příslušnost

Název rámce - Rámec škodlivosti kouření		
Sponzoři	Emmerová	(ČSSD)
	Mitlener	(ODS)
	Janeček	(KDU-ČSL)
	Outrata	(BEZ POL. PŘÍSLUŠNOSTI)
	Škromach	(ČSSD)
Politické důsledky	Ratifikace FCTC	

Zdroj: autorka

Tabulka č. 17 Rámec omezování svobody jednotlivce – politická příslušnost

Název rámce - Rámec omezování svobody jednotlivce		
Sponzoři	Julínek	(ODS)
	Kubera	(ODS)
	Pospíšil	(ODS)
Politické důsledky	Zamítnutí ratifikace FCTC	

Zdroj: autorka

Tabulka č. 18 Administrativní rámec – politická příslušnost

Název rámce - Administrativní rámec		
Sponzoři	Filipiová	(ODS)
	Nájemník	(ODS)
	Schwippel	(ODS)
	Oberfalzer	(ODS)
Politické důsledky	Odložení projednávání, či zamítnutí ratifikace FCTC	

Zdroj: autorka

Tabulka č. 19 Rámec mezinárodních hledisek – politická příslušnost

Název rámce - Rámec mezinárodních hledisek		
Sponzoři	Emmerová	(ČSSD)
	Škromach	(ČSSD)
Politické důsledky	Ratifikace FCTC	

Zdroj: autorka

V tabulkách lze vidět, že může existovat určitá souvislost mezi politickou příslušností a navrhovaným řešením, potažmo politickým důsledkem. Sponzoři z prvního rámce jsou příslušníky více stran, konkrétně ČSSD, KDU-ČSL a člen bez politické příslušnosti. Není možné opomenout, že i jeden člen ODS se vyjádřil ke škodlivosti kouření, přesto v závěrečném hlasování v senátu hlasoval proti ratifikaci úmluvy. Druhý rámec, omezování svobody jednotlivce, byl reprezentován ODS, stejně jako 3. rámec - administrativní. Čtvrtý rámec - rámec mezinárodních hledisek, byl naopak zastupován ČSSD.

V procesu ratifikace mohla tedy existovat souvislost mezi politickou stranou a politickým důsledkem. Vzhledem k tomu, že rámce vyjadřují i určité hodnoty, je možné zde vidět shodu hodnot rámce a hodnot politické strany. Konkrétně mám na mysli hlavně druhý a třetí rámec, kde ODS zastupuje liberální hodnoty a samostatnost České republiky. Dále by tedy, dle výše ukázaných rámců, mohla existovat souvislost mezi členstvím v ODS a zamítnutím ratifikace Rámcové úmluvy. Návrh na ratifikaci byl v roce 2005 zamítnut Senátem Parlamentu ČR. Hlasování na 6. schůzi Senátu Parlamentu ČR proběhlo 23. června

2005. Bylo přítomno 51 senátorů. 5 hlasovalo proti, všichni byli z ODS. 21 senátorů se zdrželo hlasování, z čehož 17 bylo z ODS. (viz příloha č. 2). Vzhledem k tomu, že důležité jsou hlasy pro, lze se domnívat, že zdržení je možné počítat mezi záporné hlasy. Tento názor je umocněn reakcí senátora Oberfalzera (ODS), který řekl, že je jedno, jestli hlasoval proti, nebo jestli se zdržel, „ono to má stejný efekt. (...) To je formalita. Podstatné jsou hlasy pro“ (Oberfalzer 15. 3. 2012).

Proces v roce 2011 se lišil od procesu v roce 2005 také v otázce zastoupení jednotlivých stran. V případě hlasování v senátu v roce 2011 (viz příloha č. 3), na 12. schůzi dne 12. října 2011 bylo přítomno 63 senátorů, potřeba tedy bylo 32 hlasů pro vyslovení souhlasu s ratifikací Rámcové úmluvy. Proti byli 3 senátoři, znovu členové ODS. Hlasování se zdrželo 10 senátorů, z čehož 7 bylo z ODS.

Důležitým faktorem je, že v roce 2005 a v roce 2011 byly v Senátu odlišné poměry počtu členů ODS k ostatním stranám, jak celkově, tak ale i přímo v den hlasování o ratifikaci úmluvy. V roce 2005 bylo v den hlasování (6. schůze, 101. Hlasování, 23. 6. 2005), přítomno 22 členů ODS a 29 členů ostatních stran dohromady⁹⁵. V roce 2011 (12. schůze, 59. hlasování, 12. 10. 2011), bylo přítomno 16 senátorů z ODS a 47 z ostatních stran⁹⁶. Poměr byl tedy v roce 2005 22/29 a v roce 2011 byl poměr 16/47.

Tabulka č. 20 Poměr členů ODS k členům ostatních stran

Poměr členů ODS k členům ostatních stran		
	ODS	Ostatní strany
2005	22	29
2011	16	47

Zdroj: autorka

Tento výsledek je možné do určité míry chápat jako možné potvrzení, že s oslabeným vlivem ODS, klesl i počet senátorů, kteří zastávali rámce, jejichž politickým důsledkem bylo zamítnutí návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy. Lze tedy za jedno z možných vysvětlení považovat, že dominantní rámce, konkrétně ty, které mají vysoké zastoupení a tedy disponují větší rozhodovací mocí, mohou určit směr politiky a prosadit svůj návrh.

⁹⁵ Celkový poměr, tzn. s lidmi, kteří ten den chyběli, byl 35:46.

⁹⁶ Celkový poměr, tzn. s lidmi, kteří ten den chyběli, byl 22:59.

8.4 Závěr analýzy rámců

V této části jsem zkoumala proces ratifikace Rámcové úmluvy v roce 2005, který byl neúspěšný, protože Senát Parlamentu České republiky neschválil návrh vlády k ratifikaci této úmluvy a proces ratifikace v roce 2011. K prozkoumání jsem použila analýzu rámců. Analýza rámců je vhodná v případech zkoumání kontroverzního tématu. Tato metoda umožnila identifikovat jednotlivé rámce, které se v debatě objevily a které do jisté míry zastupovaly rozličnost pohledů na probíranou tematiku. Analýza tak pomohla utřídit politický proces a také pochopit, proč aktéři často nedosáhnou konsensu v rozhodování. Navíc analýza rámců ukázala strukturu jednotlivých rámců, která následně přehledně odhalila sponzory, problémy uvnitř rámce a politický důsledek.

V procesu ratifikace Rámcové úmluvy v roce 2005 byly identifikovány 4 soutěžící rámce. Rámec škodlivosti kouření, Rámec omezování osobní svobody jednotlivce, Administrativní rámec a Rámec mezinárodních hledisek. V roce 2011 byly identifikovány již jen 2 rámce. Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli a Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků. Oba tyto rámce v roce 2011 ale nebyly v rozporu a měly za důsledek schválení návrhu ratifikace Rámcové úmluvy. Lze tedy vidět, že v Parlamentu ČR došlo od roku 2005 do roku 2011 k podstatné změně rámců. Ukázalo se, že opravdu během let došlo k určitému posunu mezi některými tématy. Některá se stala již notoricky známými a tedy již více respektovanými (např. zdravotní aspekty), u některých došlo vzhledem k dlouhému trvání procesu ratifikace k jejich vystupňování (prestiž České republiky v mezinárodním prostředí), a některé problémy dosáhly větší vážnosti a pozornosti politiků (například kouření dětí a mladistvých, či pasivní kouření u nekuřáků).

Po určení sponzorů, hodnot a politických důsledků jednotlivých rámců v roce 2005 se jako jedna z možných příčin zamítnutí návrhu na ratifikaci ukázala politická příslušnost a hodnoty a chápání tvorby politiky tou určitou politickou stranou. Ukázalo se, že sponzoři dvou hlavních rámců v roce 2005 byli z jedné politické strany, z té strany, která měla nejvíce záporných hlasů. V případě opakovaného pokusu o ratifikaci Rámcové Úmluvy v roce 2011 byl již návrh Senátem Parlamentu ČR schválen. Změna a oslabení dominantních rámců z roku 2005 mohla být tedy způsobena menším počtem senátorů, kteří mohli patřit do hlavních rámců dle své politické příslušnosti a tedy dle předpokládaných sdílených hodnot.

Mezi slabé stránky analýzy rámců bych zařadila hlavně horší schopnost pochopit politické procesy. Ve své práci jsem nabídla jedno z možných řešení, nicméně si uvědomuji, že by bylo vhodné argumentaci doplnit a podpořit kombinací analýzy rámců s teorií

institucionalismu a vysvětlit tak, že právě institucionální nastavení může hrát roli v politickém rozhodování. Mezi silné stránky analýzy rámců patří, že umožní popsat zkoumanou oblast, ukáže používané argumenty v parlamentní rozpravě a rozčlení je do kategorií. Dále vytvoří rámce, díky nimž lze strukturovat jednotlivé pohledy na zkoumaný problém, či proces a detailně je rozkryje. Ukáže tak například sponzory jednotlivých rámců, navrhovaná řešení či politické důsledky. Analýza rámců tak poskytla celkový přehled o vnímání problematiky poslanci a senátory.

9 ZÁVĚR

Práce se zabývala procesem ratifikace Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku v České republice. Návrh na ratifikaci byl v roce 2005 zamítnut Senátem Parlamentu ČR a byl odložen. Znovu mělo dojít k projednání v roce 2008, návrh měl být předložen vládě ČR v roce 2009, ale vzhledem k vyjádření nedůvěry vládě došlo k přerušení procesu. Ten byl znovu obnoven v roce 2011, kdy došlo k schválení návrhu na ratifikaci nejdříve oběma komorami Parlamentu ČR a následně i k podepsání prezidentem ČR Václavem Klausem.

Práce si kladla za cíl zjistit odlišné perspektivy poslanců a senátorů, kteří hlasovali o návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy v obou procesech, v roce 2005 a v roce 2011. K tomuto účelu byla aplikována analýza rámců, která nejdříve vytvořila kategorie různých témat, která byla v parlamentních rozpravách zmiňována. V roce 2005 to byla témata: Mezinárodní spolupráce; zdravotní hlediska; mezinárodní tlak, prestiž; ekonomická hlediska; nepotřeba úmluvy; kouření mladistvých; legislativa; omezování reklamy; svoboda, individualita; tabáková lobby; byrokracie. Na základě zmíněných kategorií byly vytvořeny rámce. V parlamentní rozpravě týkající se vládního návrhu na ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku byly identifikovány 4 soutěžící rámce. Rámec škodlivosti kouření, Rámec omezování osobní svobody jednotlivce, Administrativní rámec a Rámec mezinárodních hledisek. Struktura rámců pomohla odkrýt důležité části jednotlivých rámců, jimiž byli sponzoři a také jejich politické důsledky. Ve dvou případech byla možným politickým důsledkem ratifikace Rámcové úmluvy a ve dvou případech naopak její nepřijetí. V roce 2011 byla v parlamentní rozpravě zmiňována následující témata: Ochrana zdraví dětí a nekuřáků; posun z pozice pozorovatele do plnohodnotné smluvní strany; legislativa; mezinárodní prestiž; interpretační prohlášení; omezování lidské svobody a v provedených rozhovorech zazněla také byrokracie a zbytečnost Rámcové úmluvy. V roce 2011 byly identifikovány již jen 2 rámce - Rámec ochrany zdraví dětí a nekuřáků a Rámec postavení České republiky na mezinárodním poli – a politickým důsledkem obou byl v tomto případě souhlas s ratifikací Rámcové úmluvy o kontrole tabáku. Mezi roky 2005 a 2011 došlo ke změně ve vnímání ratifikace a tedy i ke změně rámců. V roce 2011 již téma nebylo tak kontroverzní jako v roce 2005.

Analýzu rámců jsem se pokusila využít i za účelem pochopení, proč došlo k zamítnutí návrhu na ratifikaci Senátem Parlamentu ČR v roce 2005. Jako jedno z možných vysvětlení jsem uvedla právě změnu dominantních rámců a změnu počtu jejich zastánců. V roce 2005 se ukázalo, že jednotlivé rámce byly odlišeny právě dle politické příslušnosti. Mým

předpokladem tedy bylo, že dominantními rámci byly ty, jejichž strana měla větší zastoupení v Senátu Parlamentu ČR. Těmi rámci byly Rámec omezování osobní svobody jednotlivce a Administrativní rámec. Ty byly reprezentovány politickou stranou ODS a politickým důsledkem těchto rámců bylo právě zamítnutí návrhu na ratifikaci. V roce 2011 již tyto rámce nebyly identifikovány, což může být důsledkem nižšího zastoupení právě zastánců těchto rámců, tedy členů ODS. Tento výklad je jen jedním z více možných a jsem si vědoma toho, že by bylo potřeba podpořit ho jinými teoriemi a následně mou navržený předpoklad ověřit.

Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku byla ratifikována 2. května 2012 prezidentem ČR Václavem Klausem.

10 SUMMARY

The diploma thesis dealt with the ratification process of the WHO Framework Convention on Tobacco Control. The proposal for ratification was denied in 2005 by the Senate of the Parliament of the Czech Republic and the process was postponed. It was supposed to be debated again in 2008, but the process was interrupted by the vote of no confidence given to the Czech government. In 2011, the process started for the third time, when it was approved by both chambers of the parliament and subsequently also by the President of the Czech Republic.

The thesis aimed to find out the different perspectives of the members of parliament who voted on the ratification in 2005 and 2011. The framework analysis was applied. At first the analysis was used to make categories which included topics mentioned in a parliamentary debates. In 2005, there were the following themes: International cooperation, health aspects, international pressure, economic aspects, the lack of need for the Convention, youth smoking, legislation, advertising bans, freedom, individuality, tobacco lobby, bureaucracy. On the basis of mentioned categories the frames were created. Four of them were identified: The frame of harmfulness of smoking, the frame of limiting individual freedom, the administrative frame and the frame of international aspects.

The structure of the frames helped to reveal important parts of each of them. There were sponsors and their political impacts. In two cases the political impact was approval of ratification and two cases were in favour of denying it.

In 2011 the following topics were mentioned: Protection of children's and non-smokers' health, the move from the observers' position into the full party, legislation, international prestige, interpretative statement, limiting people's freedom, and bureaucracy and uselessness of the Convention were also mentioned in an interview with politicians.

In 2011 there were only two frames identified. The frame of protection of children's and non-smokers' health and the frame of international position of the Czech Republic. The political impact in both cases was the approval of the ratification of the Convention.

Between 2005 and 2011, the perception of ratification as well as frameworks changed. In 2011 the topic generally was not as controversial as in 2005.

I tried to use the analysis to understand why the proposal of ratification was denied in 2005 by the Senate of the Parliament. One possible explanation I stated was the change of dominant frames and the number of their supporters. In 2005 the frames differed according to the political membership. My assumption was that the dominant frames were those whose

party had higher proportions in the Senate of the Parliament. There were two of them. The frame of limiting freedom of individuality and the administrative frame. They were represented by political party ODS and the political impact of those frames was the denying of ratification.

In 2011 these frames were not identified, which might be a result of lower proportions of the supporters, members of ODS party. This interpretation is only one of more possible interpretations. I am aware of the necessity of supporting it by different theories in order to subsequently prove my assumptions.

The Framework Convention on Tobacco Control was ratified on 2 May 2012 by the President of the Czech Republic, Vaclav Klaus.

11 ZDROJE

- BERG, B. L. (2004). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. 5th ed. Boston: Pearson. ISBN: 0-205-37905-2
- Česká koalice proti tabáku. *O nás*. [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: http://www.dokurte.cz/?stranka=o_nas&typ=sablony
- DENZIN, N. K. a LINCOLN, Y. S. (2005). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. 3rd ed. London: Sage Publications. ISBN: 0-7619-2757-3
- DURNOVÁ, A. (2011) Diskurzivní přístupy v policy analysis. in Nekola, M., Geissler, H. a Mouralová, M. (Eds.). *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. Praha: Karolinum, ISBN: 978-80-246-1865-4
- EARLE, S. (2007). Promoting Public Health: Exploring the Issues. In EARLE, S., LLOYD, C. E., SIDELL, M., SPURR, S. *Theory and research in promoting public health*. London: Sage. ISBN: 9781412930703
- ENTMAN, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, [online]. vol 43, no. 4. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://www.unc.edu/~fbaum/teaching/POLI891_Sp11/articles/J-Communication-1993-Entman.pdf
- Evropská komise (a). *Zastoupení v České republice*. Veřejné zdraví. [online]. 30. 10. 2010. [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_240_cs.htm
- Evropská komise (b). *Veřejné zdraví*. Kouření. [online]. [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/health/tobacco/policy/index_cs.htm
- FCTC- český překlad, [online] [cit. 2012-03-27] Dostupné z: <http://www.dokurte.cz/download/FCTC-cesky.pdf>
- FISCHER, F. a FORESTER, J. (eds). (1993) *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*. Durham and London: Duke University Press. ISBN 0-8223-1372-3
- FISCHER, F. *Reframing Public Policy: Discursive Politics and Deliberative Practices*. Oxford, GBR: Oxford University Press, 2003. ISBN: 0199242631

- FISCHER, K. (1997). Locating Frames in the Discursive Universe. *Sociological Research Online*. Vol 2, no.3.
- GASPER, D. a APHORPE, R. (1996). Introduction: Discourse Analysis and Policy Discourse. *The European Journal of Development Research*. Vol. 8, no. 1
- GOFFMAN, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. [online]. [cit. 2011-03-20] New York: Harper & Row. Dostupné z: <http://digilib.bc.edu/reserves/en765/sofe/en76506.pdf>
- GOTTSWEIS, H. (2006). Argumentative Policy Analysis. In PETERS, B. G. and PIERRE, J. *Handbook of Public Policy*. London: SAGE Publications
- HAJER, M. A. (1993). Discourse coalitions and the Institutionalization of Practice: The Case of Acid Rain in Britain. In FISCHER, F. AND FORESTER, J. *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*. Durham and London: Duke University Press., ISBN 0-8223-1372-3
- HÁVA, P. (2010). Zdravotní politika. In POTŮČEK a kol. *Veřejná politika*. Aktualiz. vyd. Praha: Slon. ISBN: 978-80-86429-50-2
- HENDL, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 2. aktualiz. vyd. Portál: Praha. ISBN: 80-7367-040-2
- HOPPE, R. (1999). Argumentative Turn in Policy Analysis, Science and Politics: from „Speaking Truth to Power“ to „Making Sense Together“. *Science and Public Policy*. Vol. 26, no. 3.
- CHARMAZ, K. (2009). *Constructing Grounded Theory*. Sage Publications: Los Angeles. ISBN: 13 978 0 7619 7352 2
- KINDL, T. (2011). *Protikuřácká legislativa*. Diplomová práce. Katedra správního práva a správní vědy, Právnická fakulta Univerzity Karlovy.
- Materiál k tiskové konferenci „Světový den bez tabáku v České republice, ano či ne? Praha, 31. května 2011
- Ministerstvo zdravotnictví ČR. *Česká republika ratifikovala Rámcovou úmluvu Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku*. Tisková zpráva. [online]. 10. 5. 2012 [cit. 2012-05-11]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/ceska-republika-ratifikovala-ramcovou-umluvu-svetove-zdravotnicke-organizace-o-k_6229_1.html

- MORÁVEK, J. 2011. „Analýza rámců“. Pp. 105-135 in Nekola, M., Geissler, H. a Mouralová, M. (Eds.), *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. Praha: Karolinum, ISBN: 978-80-246-1865-4
- NOVOTNÝ, V. Studium veřejných politik v komparativní perspektivě. *Člověk*. [online]. 25. 3. 2008 [cit. 2012-03-15] Dostupné z: <http://clovek.ff.cuni.cz/view.php?cisloclanku=2008032504>, ISSN: 1801- 8785
- Parlament ČR. Poslanecká sněmovna (a). *Hlasování Poslanecké sněmovny 48/303*, [online]. [cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=40297&o=4>
- Parlament ČR. Poslanecká sněmovna (b). *Sněmovní tisk 421*, [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=421>
- Parlament ČR. Poslanecká sněmovna (c). *Hlasování Poslanecké sněmovny 32/96*, [online]. [cit. 2011-12-20] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=55202>
- Parlament ČR. Poslanecká sněmovna (d). *Sněmovní tisk 920*, [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&t=920>
- PETRÁŠOVÁ, L. Boj s kouřením po česku. Jsme za pitomce, říká lékařka. *MF DNES*. [online]. 29. 8. 2011. [cit. 2012-05-15] Dostupné z: <http://www.tribune.cz/clanek/23798-boj-s-kourenim-po-cesku-jsme-za-pitomce-rika-lekarka>
- Philip Morris International. O nás. [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://www.pmi.com/cs_cz/about_us/pages/about_us.aspx Portál Evropa. Veřejné zdraví. [online]. [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/health/index_cs.htm.
- Prohlášení České republiky k Rámcové úmluvě Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku podepsané v Ženevě dne 16. června 2003, [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/60615/51365>
- Předkládací zpráva pro Parlament ČR, [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/60615/51365>
- PUDOVÁ, E. (2009). Evaluace tabákové kontroly na úrovni WHO, EU a ČR se zaměřením na zákaz kouření v barech a restauracích. Diplomová práce. Studijní obor: Veřejná ekonomie. Ekonomicko-správní fakulta. Masarykova univerzita v Brně.

- Reflektor Rámcové úmluvy o kontrole tabáku, číslo 1, leden 2008. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.smokefreepartnership.eu/IMG/pdf/Czech.pdf>
- REIN, M., a SCHÖN, D. (1993) Reframing Policy Discourse. Pp. 145-166 In FISCHER, F. AND FORESTER, J. *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*. Durham and London: Duke University Press. ISBN 0-8223-1372-3 pp. 145-166
- REIN, M., a SCHÖN, D. (1996) *Frame Critical Policy Analysis and Frame Reflective Policy Practice, Knowledge and Policy* 9 (1): 88-90.
- Senát PČR(a). *Detail historie tisku č. 42*, [online]. [cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasovani?action=tisk&O=5&T=42>
- Senát PČR(b). *Náhled dokumentu*. [online]. [cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=32983>
- Senát PČR (c). *6. Schůze, 101. hlasování, 23. 6. 2005*, [online]. [cit. 2012-02-17]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=5208&O=5>
- Senát PČR (d). *12. Schůze, 59. hlasování, 12. 10. 2011*, [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=12093&O=8>, navštíveno 20. 2. 2012
- Senát PČR (e). *Detail historie tisku č. 154*, [online] [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: http://senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?cid=pssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s2936
- SCHÖN, D, a REIN, M. (1994) *Frame reflection. Toward the Resolution of Intractable Policy Controversies*. New York: Basic Books. ISBN: 0-465-02506-4
- SNOW, D. A. (2004) Framing Processes, Ideology, and Discursive Fieds. In: Snow, D. A., Soule, S. Kriesi, H. (eds). *The Blackwell Companion to Social Movements*. Oxford: Blackwell Publishing, s. 380-412, ISBN 0-465-02506-9
- Společnost pro léčbu závislosti na tabáku. *O společnosti*. [online]. © 2006-2012 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.slzt.cz/o-spolecnosti>
- SRIVASTAVA, A. a THOMSON, S. B. (2009). Framework Analysis: A Qualitative Methodology for Applied Policy Research. *JOAGG*, vol. 4, no. 2.
- Stop kouření. *Stop kouření ve veřejných prostorách*. [online]. [cit. 2012-05-16].

- STRAUSS, A. a CORBINOVÁ, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Albert. ISBN: 80-85834-60-X
- ŠILHANOVÁ, J. (2008) Analýza rámců Ervinga Goffmana. Pp. 76-101 In: Šubrt, J. et al. *Soudobá sociologie II: Teorie sociálního jednání a sociální struktury*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1413-7
- Tisková zpráva WHO ke Dni bez tabáku 2011. [online]. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.who.cz/PDF/Microsoft%20Word%20-%20web_svetovy_den_bez_tabaku_2011%20_s_logy.pdf
- Tobacco Free Initiative. *Who we are*. [online]. 2012. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.who.int/tobacco/about/staff/en/index.html>
- TORFING, J. (2005) Discourse Theory: Achievements, Arguments, and Challenges. In Howarth, D. and Torfing, J. *Discourse Theory in European Politics: Identity, Policy and Governance*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, ISBN 1-4039-1719-1
- TRIANDAFYLLIDOU, A. a FOTIOU, A. (1998). Sustainability and Modernity in the European Union: A Frame Theory Approach to Policy-Making. *Sociological Research Online*. Vol. 3, no. 1
- TURNBULL, N. (2005). Rhetoric, Questioning, and Policy Theory: Beyond the “Argumentative Turn“. *Melbourne journal of Politics*. Annual.
- Ústava ČR, článek 49. [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
- Ústava ČR, článek 63, 1b. [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
- VÁVRA, M. (2008). Diskurz a diskurzivní analýza. In Šubrt, J. *Soudobá sociologie II. (Teorie sociálního jednání a sociální kultury)*. Praha: Nakladatelství Karolinum, ISBN 978-80-246-1413-7
- VERLOO, M. a LOMBARDO, E. (2007): Contested Gender Equality and Policy Variety in Europe. Introducing a Critical Frame Analysis Approach In: Verloo, M. *Multiple Meanings of Gender Equality: A critical frame analysis of gender policies in Europe*. Budapest: CEU Press. ISBN: 9789639776081
- VESELÝ, A. a NEKOLA, M. (2007) *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN: 978-80-86429-75-5

- Vláda ČR. *Programové prohlášení vlády*. [online]. 4. 10. 2010 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf
- WHITE, L. (1994) Policy analysis as Discourse. *Journal of Policy Analysis and Management*. Vol. 13. No 3.
- WHO (a). *History of FCTC*. (2009). Ženeva: WHO. ISBN: 978 92 4 156392 5
- WHO (b). *FCTC flyer*. (2011). [online] [cit. 2012-03-27]. Dostupný z: http://www.who.int/fctc/publications/flyer_en.pdf
- WHO (c). *Guidelines for Implementation of the WHO FCTC*. (2011). WHO. Ženeva. ISBN: 9789241501316
- WHO (d). *FCTC Press Release*. 4. 4. 2012. [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupné z: http://www.who.int/fctc/Press_release_04April2012.pdf
- WHO (e). *Sessions of the Conference of the Parties*. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.who.int/fctc/cop/sessions/en/>
- WHO (f). *MPOWER*. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://www.who.int/tobacco/mpower/en/>
- WHO (g). *Parlamentní seminář*, [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z: <http://www.who.cz/PDF/Microsoft%20Word%20-%20Parlamentni%20seminar%202011.pdf>
- Winslow, C. E. A., (1920) The Untilled Fields of Public Health. *Science*. [online]. [cit. 2012-04-22]. vol. 51. no. 1306. Dostupné z: <http://www.sciencemag.org/cgi/pmidlookup?view=long&pmid=17838891>
- ZHOU, S., AITKEN, P. *The Status of the Czech Interpretative Declaration to the WHO Framework Convention on Tobacco Control in International Law Memorandum prepared for Cancer Council Victoria*. 13. 9. 2011. [online]. [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=gmail&attid=0.1&thid=1373a6d8fbeb6622&mt=application/msword&url=https://mail.google.com/mail/?ui%3D%26ik%3Df7098469fa%26view%3Datt%26th%3D1373a6d8fbeb6622%26attid%3D0.1%26disp%3Dsafe%26zw&sig=AHIEtbT5heAzD8Qx1exoZHUfqD4FA3Y-Vg>

12 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Seznam použitých zkratk

Příloha č. 2 Hlasování v Senátu ČR 2005

Příloha č. 3 Hlasování v Senátu ČR 2011

Příloha č. 4 Plné znění úmluvy

Příloha č. 1 Seznam použitých zkratk

Seznam zkratk použitých v analýze rámců	
PSP1 2005	První čtení v Poslanecké sněmovně v roce 2005
PSP2 2005	Druhé čtení v Poslanecké sněmovně v roce 2005
ZV PSP 2005	Zdravotní výbor poslanecké sněmovny v roce 2005
VSPZ PSP 2005	Výbor pro sociální politiku a zdravotnictví Poslanecké sněmovny v roce 2005
RV PSP 2005	Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny v roce 2005
SEN 2005	Senát v roce 2005
VZOB SEN 2005	Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu v roce 2005
PSP1 2011	První čtení v Poslanecké sněmovně v roce 2011
PSP2 2011	Druhé čtení v Poslanecké sněmovně v roce 2005
SEN 2011	Senát v roce 2005
ROZ 2012	Rozhovor

Seznam použitých zkratk v textu	
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
EU	Evropská unie
FCTC	Rámcová úmluva o kontrole tabáku
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
ODS	Občanská demokratická strana
PČR	Parlament České republiky
WHA	Světové zdravotnické shromáždění
WHO	Světová zdravotnická organizace

Příloha č. 2 Hlasování v Senátu ČR 2005

6. schůze, 101. hlasování, 23. 06. 2005

42 - Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Rámcová úmluva o kontrole tabáku podepsaná v Ženevě dne 16. června 2003 dát souhlas k ratifikaci

NÁVRH BYL ZAMÍTNUT

PŘÍTOMNO=51

JE TŘEBA=26

[A] ANO=25 [N] NE=5 [0] NEPŘÍTOMEN=30 [X] ZDRŽEL SE=21 [T] TAJNÝ HLAS

Občanská demokratická strana

0 Ivan Adamec	0 Milan Balabán	X Milan Bureš	X Pavel Eybert
0 Daniela Filipiová	X Jan Hálek	X Zdeněk Janalík	0 Tomáš Jirsa
N Tomáš Julínek	X František Kopecký	N Jaroslav Kubera	X Jiří Liška
N Jaroslav Mítlener	A Bedřich Moldan	0 Jan Nádvorník	0 Jiří Nedoma
0 Alexandr Novák	X Jiří Oberfalzer	0 Alena Palečková	0 Josef Pavlata

X Miloslav Pelc	X Jiří Pospíšil	0 František Příhoda	0 Luděk Sefzig
0 Vlastimil Sehnal	X Přemysl Sobotka	0 Jiří Stříteský	X Pavel Sušický
N Miroslav Škaloud	X Jiří Šneberger	N Karel Tejnora	X Vítězslav Vavroušek
X Alena Venhodová	X Jaromír Volný	X Jiří Žák	

bez politické příslušnosti

A Karel Barták	A Ivo Bábek	A Zdeněk Bárta	A Václava Domšová
A Jan Horník	0 Liana Janáčková	A Josef Jařab	0 Václav Jehlička
X Robert Kolář	0 Jaroslav Kubín	X Martin Mejstřík	A Edvard Outrata
A Soňa Paukrťová	A Václav Roubíček	0 Helena Rögnerová	0 Jitka Seitlová
A Richard Sequens	0 Jaromír Štětina	0 Jiří Zlatuška	

Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová

0 Jiří Brýdl	A Pavel Janata	0 Adolf Jílek	0 Josef Kalbáč
A Ludmila Müllerová	A Petr Pithart	0 Rostislav Slavotínek	A Jiří Stodůlka
A Milan Šimonovský	A Milan Špaček	A Josef Vaculík	

Česká strana sociálně demokratická

0 Alena Gajdůšková	A Ladislav Macák	A Jan Rakušan	0 Petr Smutný
X Ladislav Svoboda	0 Milan Štěch		

Unie svobody

X Ondřej Feber	A Petr Fejfar	A Jan Hadrava	0 Vladimír Schovánek

Komunistická strana Čech a Moravy

0 Vlastimil Balín	A Eduard Matykiewicz		

Sdružení nezávislých

A Josef Novotný	X Igor Petrov		

Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst

A Josef Zoser

Občanská demokratická aliance

0 Karel Schwarzenberg

Příloha č. 3 Hlasování v Senátu ČR 2011

12. schůze, 59. hlasování, 12. 10. 2011

154/ 8 - Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Rámcová úmluva Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku, podepsaná v Ženevě dne 16. června 2003
dát souhlas k ratifikaci

NÁVRH BYL PŘIJAT

PŘÍTOMNO=63

JE TŘEBA=32

[A] ANO=50 [N] NE=3 [0] NEPŘÍTOMEN=18 [X] ZDRŽEL SE=10 [T] TAJNÝ HLAS

Česká strana sociálně demokratická

A Ivo Bábek	A Zdeněk Besta	A Jiří Bis	A Jiří Dienstbier
A Hana Doupovcová	A Vladimír Dryml	A Alena Gajdůšková	A Petr Gawlas
A Petr Guziana	A Jan Hajda	A Marcel Chládek	A Miloš Janeček
A Jaromír Jermář	A Karel Kapoun	A Karel Korytář	0 Miroslav Krejča
0 Jiří Lajtoch	A Miloš Malý	A Antonín Maštalíř	A Miroslav Nenutil
0 Jaroslav Palas	A Jozef Regec	0 Eva Richtrová	A Jiřina Rippelová
X Josef Řihák	A Božena Sekaninová	A Jaromír Strnad	A Zdeněk Škromach
A Milan Štěch	A Josef Tábořský	A Dagmar Terelmešová	0 Martin Tesařík
A Pavel Trpák	0 Otakar Veřovský	0 Petr Vícha	A Dagmar Zvěřinová

Občanská demokratická strana

A Petr Bratský	X Pavel Čáslava	A Pavel Eybert	0 Daniela Filipiová
0 Tomáš Grulich	A Tomáš Jirsa	A Vítězslav Jonáš	A Tomáš Kladívko
N Jaroslav Kubera	X Jiří Oberfalzer	0 Petr Pakosta	X Alena Palečková
X Milan Pešák	0 Jiří Pospíšil	0 Luděk Sefzig	0 Přemysl Sobotka
X Richard Svoboda	N Karel Šebek	X Miroslav Škaloud	X Václav Vlček
N Veronika Vrecionová	A Miloš Vystrčil		

bez politické příslušnosti

A Miroslav Antl	0 Alena Dernerová	A Jan Horník	A Miluše Horská
A Jana Juřenčáková	A Václav Koukal	A Pavel Lebeda	A Soňa Paukrťová
A Zdeněk Schwarz	A Radek Sušil	A Jaroslav Sykáček	X Jaromír Štětina
0 Tomáš Töpfer	0 Alexandr Vondra	A Jan Žaloudík	

Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová

0 Jiří Čunek	A Stanislav Juránek	X Petr Pithart	A Petr Šilar

Komunistická strana Čech a Moravy

A Marta Bayerová	0 Václav Homolka

Severočeši.cz

A Jaroslav Doubrava

TOP 09 a Starostové

A Adolf Jílek

SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE

Rámcová úmluva o kontrole tabáku

Preambule

Smluvní strany Úmluvy,
jsouce rozhodnuty upřednostnit své právo chránit veřejné zdraví,
připouštějíce, že rozšíření tabákové epidemie je globálním problémem s vážným dopadem na veřejné zdraví, který vyžaduje nejrozsáhlejší možnou mezinárodní spolupráci a účast všech zemí na účinné, vhodné a jednotné mezinárodní odezvě,
odrážejíce znepokojení mezinárodního společenství nad ničením celosvětového zdraví, sociálními, ekonomickými a ekologickými následky spotřeby tabáku a vystavování se tabákovému kouři,
jsouce vážně znepokojeny nárůstem celosvětové spotřeby a výroby cigaret a ostatních tabákových výrobků, zejména v rozvojových zemích, a rovněž zátěží, kterou to klade na rodiny, chudé, a na národní zdravotnické systémy,
připouštějíce, že vědecké důkazy jednoznačně prokázaly, že spotřeba tabáku a vystavování se tabákovému kouři způsobuje úmrtí, nemoc a invaliditu, a že existuje časová prodleva mezi kouřením a ostatním použitím tabákových výrobků a počátkem onemocnění, která mají spojitost s tabákem,
také připouštějíce, že složení cigaret a některých ostatních produktů obsahujících tabák je takové, aby vytvářelo a udržovalo závislost, a že většina směsí, které ho obsahují, jsou farmakologicky aktivní, toxické, mutagenní a karcinogenní, a že tabáková závislost je v hlavních mezinárodních klasifikacích nemocí samostatně klasifikována jako zdravotní porucha,
příznávajíce, že existuje jasný vědecký důkaz, že prenatální vystavování tabákovému kouři způsobuje nepříznivé zdravotní a vývojové následky pro děti,
jsouce hluboce znepokojeny vzestupem kouření a jiných forem spotřeby tabáku dětmi a adolescenty na celém světě, především kouřením ve stále mladším věku,
jsouce zděšeny nárůstem kouření a ostatních forem spotřeby tabáku ženami a mladými dívkami na celém světě a majíce na paměti potřebu celkové účasti žen na všech úrovních vytváření a realizace politiky a potřebu strategií kontroly tabáku specifikovaných podle pohlaví,
jsouce hluboce znepokojeny vzestupem kouření a ostatních forem spotřeby tabáku původními

skupinami obyvatel,
jsouce vážně znepokojeny veškerými formami reklamy, propagace a sponzorování, které se zaměřují na podporu užívání tabáku,
připouštějíce, že je nezbytná komplexní činnost pro odstranění všech forem nezákonného obchodu s cigaretami a ostatními tabákovými výrobky, včetně pašování, nezákonné výroby a padělání,

2

přiznávajícíce, že kontrola tabáku na všech úrovních, a především v rozvojových zemích i v zemích s ekonomikou v přechodném stádiu rozvoje, vyžaduje dostatečné finanční a technické zdroje odpovídající současným a předpokládaným potřebám k zajištění činností zaměřených na kontrolu tabáku,
připouštějíce potřebu vyvinout vhodné mechanismy pro určení dlouhodobého sociálního a ekonomického dosahu úspěšných strategií ke snížení poptávky po tabáku,
dbajícíce sociálních a ekonomických překážek, které programy na kontrolu tabáku mohou střednědobě a dlouhodobě vytvořit, zejména v některých rozvojových zemích i v zemích s ekonomikou v přechodném stádiu rozvoje, a *připouštějíce* jejich potřebu přístupu k technické a finanční pomoci v souvislosti s národními strategiemi udržitelného rozvoje,
jsouce si vědomy hodnotné práce, která byla mnoha státy v kontrole tabáku provedena, a schvalujícíce vedoucí pozici Světové zdravotnické organizace jakož i snahy ostatních organizací a orgánů systému Spojených národů a ostatních mezinárodních a regionálních mezivládních organizací při rozvoji opatření pro kontrolu tabáku,
zdůrazňujícíce mimořádný příspěvek nevládních organizací a ostatních členů občanské společnosti (na národní a mezinárodní úrovni) nezačleněné do tabákového průmyslu, včetně zdravotnických profesionálních orgánů, ženských, mládežnických, ekologických organizací a organizací spotřebitelů, akademických institucí, nemocnic a ostatních členů civilní společnosti při úsilí o kontrolu tabáku a nezbytný význam jejich účasti při snahách o celostátní a mezinárodní kontrolu tabáku,
připouštějíce potřebu bdělosti vůči veškerým snahám tabákového průmyslu podkopat a odvrátit veškeré snahy o kontrolu tabáku a potřebu informovat o činnostech tabákového průmyslu, které mají negativní dopad na úsilí spojené s kontrolou tabáku,
připomínajícíce Článek 12 mezinárodní Dohody o hospodářských, sociálních a kulturních právech přijaté Valným shromážděním OSN dne 16. prosince 1966, který potvrzuje právo každého na požívání nejvýše dosažitelné úrovně fyzického a duševního zdraví,
také připomínajícíce preambuli Ústavy Světové zdravotnické organizace, která stanovuje, že dosažení nejvýše dosažitelné míry zdraví je jedním ze základních práv každé lidské bytosti bez rozdílu rasy, náboženství, politické víry, ekonomických a sociálních podmínek,
jsouce rozhodnuty podporovat opatření kontroly tabáku založená na vědeckých, technických a relevantních ekonomických úvahách,
připomínajícíce, že Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen, přijatá Valným

shromážděním OSN dne 18. prosince 1979, stanoví, že státní strany Úmluvy přijmou vhodná opatření

k odstranění diskriminace žen v oblasti zdravotní péče,

dále připomínající, že Úmluva o právech dítěte, přijatá Valným shromážděním OSN dne 20. listopadu 1989, stanoví, že státní strany Úmluvy připouštějí právo dítěte na dosažení nejvyšší dosažitelné úrovně zdraví,

3

se dohodly na následujícím:

ČÁST I: ÚVOD

Článek 1

Používání pojmů

Pro účely této úmluvy:

(a) „nezákonným obchodem s tabákem“ se rozumí jakékoliv praktiky a chování zakázané zákonem,

které se týkají výroby, přepravy, převzetí, držení, distribuce, prodeje nebo koupě, včetně jakýchkoliv

praktik nebo chování se záměrem usnadnit takovou činnost;

(b) „regionální ekonomickou integrační organizací“ se rozumí organizace, která je tvořena několika

svrchovanými státy a které členské státy předaly své pravomoci v určitých záležitostech, včetně práva

závazně rozhodnout za členské státy v těchto záležitostech;1

(c) “tabáková reklama a propagace” znamená jakoukoliv formu komerčního sdělení, doporučení nebo

činnosti s cílem, efektem či pravděpodobným efektem propagace tabákového výrobku nebo užívání

tabáku buď přímo či nepřímo;

(d) “kontrola tabáku” znamená řadu opatření, strategií a postupů ke snížení nabídky tabáku, poptávky

po něm a ke snížení škod vyvolaných tabákem, které se zaměřují na zlepšení zdraví populace eliminováním nebo snížením spotřeby tabákových výrobků a vystavování se tabákovému kouři;

(e) “tabákový průmysl” zahrnuje výrobce tabáku, velkoobchodní distributory a dovozce tabákových

výrobků;

(f) „tabákovými výrobky“ se rozumí výrobky zcela nebo částečně vytvořené z listů tabáku jako

suroviny, které jsou vyrobeny, aby byly používány pro kouření, sání, žvýkání a šňupání;

(g) “sponzorstvím tabáku” se rozumí jakákoliv forma příspěvků pro jakoukoliv událost, činnost nebo

jednotlivce s cílem, účinkem či pravděpodobným účinkem propagace tabákového výrobku nebo

užívání tabáku buď přímo či nepřímo;

Článek 2

Vztahy mezi Úmluvou a ostatními dohodami a zákonnými nástroji

1. Smluvní strany jsou vyzývány k přijetí opatření, jdoucích nad rámec, jenž vyžaduje Úmluva a její protokoly. Nic v těchto smluvních dokumentech nebrání některé ze smluvních stran stanovit přísnější požadavky, které neodporují ustanovením těchto smluvních dokumentů, jsou v souladu s mezinárodním právem a lépe slouží ochraně lidského zdraví.

2. Ustanovení této Úmluvy a jejích protokolů rozhodně neovlivní právo některé ze smluvních stran uzavřít bilaterální a multilaterální smlouvy, včetně regionálních a sub-regionálních smluv o závažných nebo dodatečných otázkách vztahujících se k Úmluvě a jejím protokolům za předpokladu, že jsou tyto

1 Tam kde se to hodí „národní“ se bude týkat shodně i „regionálních ekonomických integračních organizací“.

4

smlouvy kompatibilní s jejich povinnostmi podle těchto smluvních dokumentů. Smluvní strany oznámí prostřednictvím Sekretariátu uzavření takových smluv Konferenci smluvních stran.

ČÁST II: CÍL, ZÁKLADNÍ PRINCIPY A OBECNÉ POVINNOSTI

Článek 3

Cíl

Cílem této Úmluvy a jejích protokolů je chránit současné a budoucí generace před ničením zdraví, sociálními, ekologickými a ekonomickými následky spotřeby tabáku a před vystavováním se tabákovému kouři pomocí systému integrovaných opatření kontroly tabáku, která musí být realizována stranami na národní, regionální a mezinárodní úrovni, aby se nepřetržitě a podstatně snižoval výskyt užívání tabáku a vystavování se tabákovému kouři.

Článek 4

Základní principy

Pro úspěšné dosažení cílů této Úmluvy a jejích protokolů a pro realizaci jejích ustanovení se strany řídí, *mimo jiné*, níže vytyčenými zásadami:

1. Každá osoba by měla být poučena o zdravotních následcích, návykovém charakteru a smrtelném ohrožení, které představuje spotřeba tabáku a vystavování se tabákovému kouři. Měla by být přijata a realizována nezbytná legislativa, výkonná, správní nebo jiná opatření na vhodné národní úrovni na ochranu všech osob před následky vystavování se tabákovému kouři.
2. Na národní, regionální a mezinárodní úrovni je třeba přijmout silný politický závazek k intenzivnímu rozvoji a podpoře více-sektorových opatření a koordinovaných odezev, které berou v úvahu:
 - (a) potřebu vytvořit opatření na ochranu všech osob před vystavováním se tabákovému kouři;

(b) potřebu vytvořit opatření na ochranu všech osob před zahájením užívání tabákových výrobků,
před pokračováním nebo nárůstem jejich užívání, a to v jakékoliv formě;
(c) potřebu vytvořit opatření na ochranu původního obyvatelstva, které se bude podílet na rozvoji,
realizaci a zhodnocení programů kontroly tabáku, které jsou sociálně a kulturně přiměřené jejich potřebám a perspektivám, a
(d) potřebu vytvořit všechna možná opatření zaměřená na rizika specifikovaná podle pohlaví a zohlednit je při vývoji strategií kontroly tabáku.

3. Mezinárodní spolupráce, zejména přenos technologií, znalostí a finanční pomoci, a poskytování souvisejících znalostí pro založení a realizaci účinných programů kontroly tabáku, s přihlédnutím k místní kultuře, sociálním, ekonomickým, politickým a legislativním faktorům, je důležitá součást Úmluvy.

5

4. Na národní, regionální a mezinárodní úrovni by měla být přijata komplexní více-sektorová opatření a koordinované odezvy vedoucí ke snížení spotřeby všech tabákových výrobků, aby se v souladu se zásadami ochrany veřejného zdraví zamezilo výskytu nemocí, předčasné invaliditě a úmrtí v důsledku spotřeby tabáku a vystavování se tabákovému kouři.

5. Otázky týkající se odpovědnosti, stanovené každou stranou v rámci její pravomoci, tvoří důležitou část komplexní kontroly tabáku.

6. Měla by být rozpoznána a uznána důležitost technické a finanční pomoci pěstitelům tabáku a pracovníkům, jejichž živobytí může být vážně ohroženo v důsledku programů kontroly tabáku, zejména pokud jde o smluvní strany z rozvojových zemí, a rovněž smluvní strany s ekonomikami v přechodném stádiu rozvoje v souvislosti s celostátně vyvinutými strategiemi udržitelného rozvoje.

7. Účast občanské společnosti je nepostradatelná v úspěšném dosažení cílů této Úmluvy a jejích protokolů.

Článek 5

Obecné povinnosti

1. Každá smluvní strana vyvine, realizuje, pravidelně zaktualizuje, zkontroluje komplexní vícesektorové celostátní strategie kontroly tabáku, plány a programy v souladu s touto Úmluvou a protokoly, které podepsala.

2. K tomuto cíli každá smluvní strana v rozsahu svých možností:

- (a) zřídí nebo posílí a bude vhodným způsobem financovat celostátní koordinační mechanismus nebo opěrné body pro kontrolu tabáku; a
- (b) přijme a zavede účinnou legislativu, výkonná, správní a/nebo jiná opatření a bude spolupracovat vhodným způsobem s ostatními smluvními stranami na rozvoji vhodné politiky pro zamezení a snížení spotřeby tabáku, návyku na nikotinu a vystavování se tabákovému kouři.
3. Při vypracování a realizaci své politiky veřejného zdraví s ohledem na tabákovou kontrolu by smluvní strany měly postupovat takovým způsobem, aby ochránily tyto politiky před komerčními a ostatními rozsáhlými zájmy tabákového průmyslu v souladu s vnitrostátním právem.
4. Smluvní strany spolupracují při formulování navržených opatření, postupů a směrnic pro prosazování této Úmluvy a protokolů, které podepsaly.
5. Smluvní strany spolupracují vhodným způsobem s příslušnými mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi a ostatními orgány při úspěšném plnění cílů této Úmluvy a protokolů, které podepsaly.
6. Smluvní strany budou, v rozsahu svých prostředků a zdrojů, spolupracovat, aby získaly finanční zdroje k efektivní realizaci Úmluvy prostřednictvím bilaterálních a multilaterálních mechanismů financování.

6

ČÁST III: OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍ SE SNÍŽENÍ POPTÁVKY PO TABÁKU

Článek 6

Cenová a daňová opatření ke snížení poptávky po tabáku

1. Smluvní strany připouštějí, že cenová a daňová opatření mohou být účinnými a významnými prostředky pro snížení spotřeby tabáku u různých částí populace, zejména u mladých osob.
2. Při vykonávání svrchovaného práva států na vlastní daňovou politiku uváží každá smluvní strana své národní cíle v oblasti veřejného zdraví týkající se kontroly tabáku a přijme či bude, kde je to vhodné, provádět opatření, která by měla zahrnovat:
- (a) realizaci daňové politiky a tam, kde je to vhodné, cenové politiky pro tabákové výrobky, a tím se podílet na dosažení zdravotních cílů k snížení spotřeby tabáku; a
- (b) zákaz nebo vhodné omezení prodeje a/nebo dovozu nezdaněných a bezcelních tabákových výrobků prostřednictvím mezinárodních cestujících.
3. Smluvní strany, v souladu s Článkem 21, poskytnou ve svých pravidelných zprávách tarify na zdaňování tabákových výrobků a trendy spotřeby tabáku pro posouzení Konferencí smluvních stran.

Článek 7

Necenová opatření na snížení poptávky po tabáku

Smluvní strany uznávají, že komplexní necenová opatření jsou účinnými a významnými prostředky pro snížení spotřeby tabáku. Každá smluvní strana přijme a zavede účinná legislativní,

výkonná, správní nebo jiná nezbytná opatření, nutná k realizaci jejích povinností zakotvených v Článku 8 a 13 a bude vhodným způsobem spolupracovat s ostatními smluvními stranami přímo nebo

prostřednictvím příslušných mezinárodních orgánů za účelem jejich realizace. Konference smluvních

stran zřídí vhodné směrnice pro realizaci ustanovení těchto článků.

Článek 8

Ochrana před vystavováním se tabákovému kouři

1. Smluvní strany uznávají, že vědecké důkazy jednoznačně poukazují na to, že vystavování se

tabákovému kouři způsobuje smrt, nemoc a invaliditu.

2. Každá smluvní strana přijme a zavede v oblastech existující národní soudní pravomoci stanovené

vnitrostátním právem a aktivně je podpoří na jiné úrovni pravomoci, účinná legislativní, výkonná,

správní a/nebo jiná opatření a tímto poskytne ochranu před vystavováním se tabákovému kouři na

vnitřních pracovištích, ve veřejné dopravě, vnitřních veřejných místech, a - kde je to vhodné, na

dalších veřejných místech.

Článek 9

Regulace obsahu tabákových výrobků

Konference smluvních stran po konzultacích s příslušnými mezinárodními orgány, vypracuje směrnice pro testování a měření obsahu a emisí tabákových výrobků, a pro regulaci těchto obsahů a

emisí. Každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná a správní nebo jiná

7

opatření pro taková testování, měření a regulaci, která jsou odsouhlasena příslušnými národními orgány.

Článek 10

Regulace zveřejnění informací o tabákových výrobků

V souladu se svým vnitrostátním právem každá smluvní strana přijme a zavede účinná legislativní, výkonná, správní nebo jiná opatření, která vyžadují, aby výrobci a dovozci tabákových

výrobků poskytovali národním orgánům informace o obsahu a emisích tabákových výrobků.

Každá

smluvní strana má navíc přijmout a provést účinná opatření pro zveřejnění informací o toxických složkách tabákových produktů a emisí, které mohou být produkovány.

Článek 11

Balení a značení tabákových výrobků

1. V souladu se svým vnitrostátním právem každá smluvní strana přijme a zavede účinná opatření,

aby zajistila, že:

(a) tabákové balení a značení nepropaguje tabákový výrobek žádnými prostředky, které jsou falešné,

zavádějící, klamné, nebo pravděpodobně vytváří nesprávný dojem o jeho vlastnostech, zdravotních

následcích, nebezpečích nebo emisích včetně používání jakéhokoli termínu, popisu, ochranné známky,

obrázku nebo jakékoliv další značky, které mají za cíl přímo či nepřímo vytvářet nesprávný dojem, že

příslušný tabákový výrobek je méně škodlivý než ostatní tabákové výrobky. Toto může zahrnovat

pojmy jako „Low tar“ (nízký obsah dehtu), „light“, „ultra light“ nebo „mild“.

(b) každá jednotlivá krabička nebo balíček tabákových výrobků a jakékoliv vnější balení a značení

takových výrobků nese zdravotní varování, popisující zdraví škodlivé následky užívání tabáku, a může

zahrnovat jiné vhodné sdělení. Tato varování a sdělení:

(i) budou schválena příslušným národním orgánem,

(ii) budou se pravidelně střídat,

(iii) budou uvedena jasně, viditelně a čitelně,

(iv) budou pokrývat ideálně 50% nebo více hlavní plochy, a v žádném případě ne méně než 30%

oblasti plochy každé jednotkové krabičky nebo balíčku,

(v) mohou mít formu, nebo zahrnovat obrázky a piktogramy.

2. Každá jednotková krabička nebo balíček tabákových výrobků a jakékoliv vnější balení a značení

takovýchto produktů má obsahovat, kromě varování specifikovaných v odstavci 1(c) tohoto článku,

informace o důležitých složkách tabákových výrobků a jejich emisí, jak je definováno příslušnými

národními orgány.

3. Každá smluvní strana bude vyžadovat, aby se varování o škodlivosti pro zdraví specifikované v

odstavci 1(b) a odstavci 2 tohoto článku objevovalo na každé jednotkové krabičce nebo balíčku

tabákových výrobků a na jakýchkoliv vnějších baleních a značeních takových výrobků v hlavním

národním jazyce nebo v jazycích země, na jejímž území je výrobek uveden na trh.

4. Pro účely tohoto článku, termín „vnější balení a značení“ v souvislosti s tabákovými výrobky se

použije pro jakákoliv balení a značení užívaná pro maloobchodní prodej výrobku.

Článek 12

Vzdělávání, informovanost, školení a veřejné povědomí

Každá smluvní strana vhodným způsobem podpoří a posílí veřejné povědomí o hlavních problémech kontroly tabáku s vhodným použitím všech dostupných sdělovacích prostředků. K tomuto

účelu každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná, správní nebo jiná opatření,

aby podpořila:

(a) široký přístup k účinným a komplexním vzdělávacím programům a programům pro uvědomění

veřejnosti o zdravotních nebezpečích, včetně návykového charakteru spotřeby tabáku a vystavování se tabákovému kouři;

(b) veřejné povědomí o zdravotních nebezpečích spotřeby tabáku a vystavování se tabákovému kouři,

o výhodách ukončení užívání tabáku a o výhodách životního stylu bez užívání tabáku, jak je specifikováno ve Článku 14.2;

(c) veřejný přístup k široké řadě informací o tabákovém průmyslu, které se týkají cílů této Úmluvy

v souladu s vnitrostátním právem;

(d) účinné a vhodné školicí programy o kontrole tabáku určené takovým osobám jako jsou pracovníci

ve zdravotnictví, veřejní činitelé, sociální pracovníci, mediální odborníci, pedagogové, politici

představitelé, řídicí pracovníci a ostatní zainteresované osoby;

(e) povědomí a účast veřejných a soukromých agentur a nevládních organizací, které nejsou spřízněny

s tabákovým průmyslem, na rozvoji a realizaci programů a strategií pro kontrolu tabáku uvnitř sektorů; a

(f) veřejné povědomí o informacích týkajících se nepříznivých ekonomických, zdravotních a ekologických následků tabákové výroby a spotřeby a přístup k nim.

Článek 13

Reklama, propagace a sponzorství tabákových výrobků

1. Smluvní strany uznávají, že komplexní zákaz reklamy, propagace a sponzorství by snížil spotřebu tabákových výrobků.

2. Každá smluvní strana zavede komplexní zákaz veškeré reklamy, propagace a sponzorství tabákových výrobků v souladu se svou národní ústavou či ústavními zásadami. Vzhledem k právnímu prostředí a technickým prostředkům, které ta strana má k dispozici, takový zákaz má zahrnovat

komplexní zákaz mezinárodní reklamy, propagaci a sponzorství tabáku, které mají svůj původ na jejím

území. Za tímto účelem, každá smluvní strana zavede vhodná legislativní, výkonná, správní a/nebo

jiná opatření do pěti let od data, kdy tato Úmluva vstoupí v platnost pro tuto smluvní stranu, a bude

informovat ostatní smluvní strany v souladu s Článkem 21.

3. Smluvní strana, která není schopna provést komplexní zákaz z důvodu své ústavy nebo ústavních

zásad, zavede omezení na veškerou tabákovou reklamu, propagaci a sponzorství. To bude zahrnovat,

9

vzhledem k právnímu prostředí a technickým prostředkům, které ta strana má k dispozici, omezení

nebo komplexní zákaz reklamy, propagace a sponzorství tabáku, které mají svůj původ na jejím území

a jejich účinek přesahuje hranice státu. Za tímto účelem každá smluvní strana zavede vhodná legislativní, výkonná, správní a/nebo jiná opatření a bude informovat ostatní smluvní strany v souladu

s Článkem 21.

4. Jako minimum a v souladu se svou ústavou či ústavními zásadami, každá smluvní strana bude:

(a) zakazovat všechny formy tabákové reklamy, propagace a sponzorství, které by podporovaly

tabákový výrobek takovými prostředky, které jsou nepravdivé, zavádějící nebo jinak klamné nebo

kteřé pravděpodobně vytvářejí nesprávný dojem o jeho charakteristikách, zdravotních následcích,

nebezpečích nebo emisích;

(b) požadovat, aby zdravotní nebo další vhodná varování nebo sdělení doprovázela všechny tabákové

reklamy jakož i propagace a sponzorství;

(c) omezovat použití přímých nebo nepřímých podnětů k podpoře nákupu tabákových výrobků

veřejnosti;

(d) pokud ještě nemají komplexní zákaz, požadovat odhalení nákladů poskytnutých tabákovým

průmyslem na zatím nezakázanou reklamu, propagaci a sponzorství příslušným vládním orgánům.

Tyto orgány mohou v souladu s vnitrostátním právem rozhodnout, aby se tyto částky staly přístupnými

veřejnosti a Konferenci smluvních stran v souladu s Článkem 21;

(e) zavést komplexní zákaz nebo v případě smluvní strany, která není schopna provést komplexní

zákaz vzhledem k své ústavě či ústavním zásadám, omezit tabákovou reklamu, propagaci a sponzorství v rozhlase, v televizi, v tisku, a vhodným způsobem v dalších sdělovacích prostředcích

jako na internetu, v době do pěti let; a

(f) zakázat, nebo v případě smluvní strany, která není schopna provést komplexní zákaz vzhledem

k své ústavě či ústavním zásadám, omezit tabákové sponzorství mezinárodních akcí, činností a/nebo

jejich účastníků.

5. Smluvní strany se povzbuzují, aby zavedly opatření nad rámec povinností podle odstavce 4.

6. Smluvní strany budou spolupracovat na vývoji technologií a dalších prostředků nezbytných k tomu,

aby usnadnily vyloučení tabákové reklamy přesahující hranice států.

7. Smluvní strany, které zakázaly některé formy tabákové reklamy, propagace a sponzorství, mají

svrchované právo zakazovat vstup takovým formám tabákové reklamy, propagace a sponzorství na

své území a ukládat stejné pokuty jako ty, které se vztahují na místní reklamu, propagaci a sponzorství

vznikající na vlastním území v souladu se svým vnitrostátním právem. Tento odstavec neschvaluje ani

nepotvrzuje žádnou konkrétní pokutu.

8. Smluvní strany budou uvažovat o vypracování protokolu stanovujícího vhodná opatření, která

vyžadují mezinárodní spolupráci, pro zavedení komplexního zákazu reklamy, propagace a sponzorství

tabákových výrobků přesahujícího hranice státu.

Článek 14

Opatření ke snížení poptávky týkající se závislosti na tabáku a ukončení jeho užívání

10

1. Každá smluvní strana vypracuje a rozšíří vhodné komplexní a integrované směrnice založené na

vědeckých důkazech a nejlepších praktických zkušenostech s přihlédnutím k národním poměrům a

prioritám, a učiní účinná opatření pro zajištění podpory ukončení užívání tabáku a pro odpovídající

způsob léčby závislosti na tabáku.

2. Za tímto účelem každá smluvní strana bude usilovat o:

(a) navržení a realizaci účinných programů zaměřených na podporu ukončení užívání tabáku především ve vzdělávacích institucích, v institucích zdravotní péče, na pracovištích a ve sportovních

zařízeních;

(b) zahrnutí diagnostiky a léčby závislosti na tabáku a poradenských služeb pro ukončení užívání

tabáku do programů národního zdraví a výchovy, plánů a strategií, s účastí zdravotnických pracovníků, veřejných pracovníků a sociálních pracovníků, pokud je to vhodné;

(c) zřízení programů pro diagnostiku a poradenství, prevenci a léčbu závislosti na tabáku v centrech

zdravotní péče a v rehabilitačních centrech; a

(d) spolupráci s ostatními smluvními stranami při usnadnění přístupu k farmaceutickým výrobkům

léčícím tabákovou závislost a jejich cenovou dostupnost v souladu s Článkem 22. Takové výrobky a

jejich složky mohou zahrnovat léky, výrobky užívané k podávání léků a diagnostika.

ČÁST IV: OPATŘENÍ TÝKAJÍCÍ SE SNÍŽENÍ ZÁSOBOVÁNÍ TABÁKEM

Článek 15

Nezákonný obchod s tabákovými výrobky²

1. Smluvní strany uznávají, že odstranění všech forem nezákonného obchodu s tabákovými výrobky, včetně pašování, nezákonné výroby a padělání, a rozvoj a realizace příslušného vnitrostátního práva, jsou vedle sub-regionálních, regionálních a globálních dohod nezbytnými složkami kontroly tabáku.

2. Každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná, správní nebo jiná opatření, aby zajistila, že všechny jednotkové krabičky a balení tabákových výrobků a jakékoliv vnější obaly takových výrobků jsou označeny, a pomohou tak smluvním stranám při určení původu tabákových výrobků. V souladu s vnitrostátním právem a s příslušnými bilaterálními a multilaterálními dohodami také pomohou smluvním stranám sledovat, dokumentovat a kontrolovat pohyb tabákových výrobků,

určit místa jejich odklonění (diverse) a jejich legální statut. Dále každá smluvní strana má: (a) požadovat, aby krabičky a balíčky tabákových výrobků pro maloobchod a velkoobchod určené pro

prodej na domácím trhu nesly nápis: „*Prodej povolen pouze v (vložte název země, vnitrostátní,*

regionální nebo federální jednotky)” nebo nesly jakékoli jiné účinné označení, které by pomáhalo

orgánům určit, zda je výrobek ze zákona povolen k prodeji na domácím trhu; a

(b) zvážit, pokud je to vhodné, zavedení praktického monitorovacího režimu, který by měl dále

zabezpečit systém distribuce a být nápomocen při vyšetřování nedovoleného obchodu.

²Probíhaly značné diskuse během procesu předjednání a vyjednávání, týkající se přijetí včasného protokolu o

nezákonném obchodu s tabákovými výrobky. Vyjednávání takového protokolu by mohlo být zahájeno prostřednictvím INB,

ihned po přijetí Konvence, nebo v pozdější etapě prostřednictvím Konference smluvních stran.

11

3. Každá smluvní strana má požadovat, aby informace na balení nebo označení, specifikované v

odstavci 2 tohoto článku, byly předkládány v čitelné formě a/nebo aby se objevovaly v hlavním

jazyce nebo jazycích země.

4. S ohledem na odstranění nezákonného obchodu s tabákovými výrobky má každá smluvní strana:

(a) sledovat a shromažďovat data o obchodu s tabákovými výrobky přes hranice států včetně nezákonného obchodu, a vyměňovat si informace mezi celními, daňovými a případnými jinými

orgány v souladu s vnitrostátním právem a příslušnými aplikovatelnými bilaterálními a multilaterálními dohodami;

(b) přijmout nebo zpřísnit legislativu proti nezákonnému obchodu s tabákovými výrobky, včetně
falšování a pašování cigaret s odpovídajícími pokutami a nápravnými prostředky;
(c) učinit vhodná opatření, zajišťující, že veškeré zkonfiskované výrobní zařízení, padělané a pašované cigarety a jiné tabákové výrobky budou zničeny s použitím vhodných metod přátelských
k životnímu prostředí, nebo aby s nimi bylo naloženo v souladu s vnitrostátním právem;
(d) přijmout a provést v rámci své soudní pravomoci opatření pro sledování, dokumentaci a kontrolu
zásob a distribuce tabákových výrobků, které jsou osvobozeny od daní; a
(e) přijmout vhodná opatření, umožňující zabavení zisků pocházejících z nezákonného obchodu
s tabákovými výrobky.

5. Informace shromážděné podle odst. 4 písm. (a) a (d) tohoto článku budou smluvní strany
patříčným
způsobem v souhrnné formě pravidelně poskytovat Konferenci smluvních stran v souladu s
článkem
21.

6. Smluvní strany v souladu s vnitrostátním právem vhodným způsobem podpoří spolupráci
mezi
národními agenturami, jakož i příslušnými regionálními a mezinárodními mezivládními
organizacemi,
která se týká vyšetřování, soudních stíhání a vedení procesů, za účelem odstranění
nezákonného
obchodu s tabákovými výrobky. Zvláštní důraz v boji proti nezákonnému obchodu s
tabákovými
výrobky bude kladen na spolupráci na regionální a sub-regionální úrovni.

7. Každá smluvní strana se bude snažit přijmout a provádět další opatření včetně udělování
licencí a
tam, kde je to vhodné, bude kontrolovat nebo snižovat výrobu a distribuci tabákových
výrobků, aby
bylo zabráněno nezákonnému obchodu s nimi.

Článek 16

Prodej nezletilým a nezletilými

1. Každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná, správní nebo jiná
opatření na
příslušné vládní úrovni vedoucí k zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším než
stanovuje
místní zákon či vnitrostátní právo nebo osobám mladším osmnácti let. Tato opatření mohou
zahrnovat:
(a) požadavek, aby všichni prodejci tabákových výrobků umístili zřetelný a nápadný ukazatel
uvnitř
místa prodeje o zákazu prodeje tabákových výrobků nezletilým a v případě pochybností
žádali, aby
zákazník kupující tabákový výrobek prokázal svůj věk.

12

(b) zákaz prodeje tabákových výrobků ve všech případech, kdy zákazník může mít přímý
přístup

k takovým výrobkům, např. jsou-li volně vystaveny;
(c) zákaz výroby i prodeje cukrovinek, občerstvení a hraček ve tvaru tabákových výrobků působících jako lákadlo pro nezletilé; a
(d) opatření, aby prodejní automaty na tabákové výrobky v její soudní pravomoci nebyly přístupné nezletilým a nepodporovaly prodej tabákových výrobků nezletilým.

2. Každá smluvní strana zakáže nebo podpoří zákaz distribuce tabákových výrobků zdarma veřejnosti a zejména nezletilým.

3. Každá smluvní strana bude usilovat o zákaz prodeje cigaret samostatně nebo v malých baleních, která zvyšují cenovou dostupnost takových výrobků nezletilým.

4. Smluvní strany připouštějí, že za účelem zvýšení efektivity by měla být opatření k zamezení prodeje tabákových výrobků nezletilým realizována, pokud je to vhodné, společně s ostatními ustanoveními obsaženými v této Úmluvě.

5. Při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení k této Úmluvě nebo kdykoliv poté, mohou smluvní strany oznámit formou závazné písemné deklarace, že se zavazují k zakazu zavádění prodejních automatů na tabákové výrobky v rámci své soudní pravomoci, nebo že případně úplně zakážou prodejní automaty na tabákové výrobky. Deklarace vytvořená v souladu s tímto článkem bude odeslána prostřednictvím deponitáře všem smluvním stranám Úmluvy.

6. Každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná, správní a jiná opatření, včetně pokut pro prodejce a distributory, k zajištění dodržování povinností obsažených v odstavcích 1-5 tohoto článku.

7. Každá smluvní strana přijme a provede účinná legislativní, výkonná, správní a jiná opatření pro zákaz prodeje tabákových výrobků osobami mladšími, než jak stanovuje místní zákon, vnitrostátní právo, nebo osobami mladšími osmnácti let.

Článek 17

Poskytování podpory pro alternativní ekonomicky realizovatelné činnosti

Ve spolupráci s ostatními smluvními stranami a s příslušnými mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi každá smluvní strana podpoří vhodným způsobem ekonomicky životaschopné alternativy pro pracovníky a pěstitele tabáku a případně pro jednotlivé prodejce.

ČÁST V: OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Článek 18

Ochrana životního prostředí a zdraví osob

Při uskutečňování povinností vyplývajících z této Úmluvy smluvní strany souhlasí, že při pěstování tabáku a výrobě tabákových produktů budou na svém území náležitě přihlížet ke svým povinnostem, týkajícím se ochrany životního prostředí a zdraví osob ve vztahu k životnímu prostředí.

13

ČÁST VI: OTÁZKY VZTAHUJÍCÍ SE K ODPOVĚDNOSTI

Článek 19

Odpovědnost

1. Smluvní strany zváží za účelem kontroly tabáku možnost přijmout legislativní opatření, případně budou prosazovat svou stávající legislativu, řešící trestněprávní a občanskoprávní odpovědnost včetně případného odškodnění.

2. Smluvní strany budou navzájem spolupracovat tím, že si budou v souladu s Čl. 21 prostřednictvím

Konference smluvních stran vyměňovat informace obsahující:

(a) informace o zdravotních dopadech spotřeby tabákových výrobků a vystavování se tabákovému

kouři podle článku 20.3(a); a

(b) informace o legislativě a předpisech platných v dané zemi jakož i o příslušných soudních rozhodnutích.

3. Smluvní strany v rámci mezí daných vnitrostátní legislativou, politikou, právní praxí a v rámci aplikovatelných smluvních úprav poskytnou vhodným způsobem a po vzájemné dohodě další formy pomoci při soudních řízeních vztahujících se k občanskoprávní a trestněprávní odpovědnosti, a to v souladu s touto Úmluvou.

4. Úmluva v žádném případě neovlivní ani neomezí žádná práva vzájemného přístupu smluvních stran ke svým soudům tam, kde taková práva existují.

5. S ohledem na práci provedenou na příslušném mezinárodním fóru může, pokud to bude možné,

Konference smluvních stran v ranném stádiu zvážit otázky týkající se odpovědnosti včetně vhodných

mezinárodních přístupů k těmto otázkám a vhodné způsoby, jak na požádání podpořit smluvní strany v

jejich legislativních a jiných činnostech v souladu s tímto článkem.

ČÁST VII: VĚDECKÁ A TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE A SDĚLOVÁNÍ INFORMACÍ

Článek 20

Výzkum, dozor a výměna informací

1. Smluvní strany se zavazují rozvíjet a podporovat národní výzkum v oblasti kontroly tabáku a

koordinovat výzkumné programy na regionální a mezinárodní úrovni. Za tímto účelem každá smluvní strana:

(a) uvede do chodu a bude spolupracovat přímo nebo prostřednictvím příslušných mezinárodních a

regionálních mezivládních organizací a ostatních orgánů při vyhotovení výzkumných a vědeckých

posudků; tím budou podporovat a propagovat výzkum, zaměřený na rozhodující ukazatele a následky

spotřeby tabáku a vystavování se tabákovému kouři, jakož i výzkum zabývající se identifikací alternativních plodin; a

(b) bude s podporou příslušných mezinárodních a regionálních mezivládních organizací a ostatních

orgánů podporovat a prosazovat výcvik a podporu všech, kteří jsou zapojeni do činností spojených s

kontrolou tabáku včetně výzkumu, jejich realizace a hodnocení.

14

2. Smluvní strany zřídí pokud je to vhodné programy pro celostátní, regionální a globální dozor ve

vztahu k rozsahu, charakteru, rozhodujícím ukazatelům, následkům spotřeby tabáku a vystavování se

tabákovému kouři. K tomuto účelu by smluvní strany měly začlenit tyto programy do celostátních,

regionálních a globálních programů zdravotní dozor tak, aby data byla porovnatelná a mohla být

vhodným způsobem analyzována na regionální a případné mezinárodní úrovni.

3. Smluvní strany uznávají význam finanční a technické pomoci od mezinárodních a regionálních

mezivládních organizací a ostatních orgánů. Každá smluvní strana bude usilovat o:

(a) postupné zřízení celostátního systému epidemiologického dozoru nad spotřebou tabáku a souvisejícími sociálními, ekonomickými a zdravotními ukazateli;

(b) spolupráci s příslušnými mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi a ostatními

orgány včetně vládních a nevládních agentur na regionálním a globálním doзору nad tabákem a při

výměně informací o ukazatelích specifikovaných v odstavci 3(a) tohoto článku; a

(c) spolupráci pod záštitou Světové zdravotnické organizace při vývoji obecných doporučení nebo

postupů definujících shromažďování, analýzu a šíření dat o doзору nad tabákem.

4. S ohledem na vnitrostátní právo, smluvní strany podpoří a usnadní výměnu veřejných vědeckých,

technických, společenskoekonomických, obchodních a právních informací, jakož i informací týkajících se praktik tabákového průmyslu a pěstování tabáku, vztahujících se k této Úmluvě, přičemž

budou brát v úvahu a zaměří se na zvláštní potřeby smluvních stran z rozvojových zemí a smluvních

stran s ekonomikami v přeměně. Každá smluvní strana bude usilovat o:

(a) postupné zřízení a udržování aktualizované databáze zákonů a předpisů o kontrole tabáku s údaji o

jejich případném prosazování, jakož i o patřičných soudních rozhodnutích, a bude spolupracovat při

rozvoji programů pro regionální a globální kontrolu tabáku;

(b) postupné zřízení a udržování aktualizovaných dat z programů národního dozoru v souladu s

odstavcem 3(a) tohoto článku; a

(c) spolupráci s příslušnými mezinárodními organizacemi při postupném zřizování a udržování

globálního systému pravidelného shromažďování a šíření informací o tabákové výrobě, zpracování a

činnostech tabákového průmyslu, které mají vliv na tuto Úmluvu nebo na činnosti národní kontroly tabáku.

5. Smluvní strany by měly spolupracovat v regionálních a mezinárodních mezivládních organizacích,

a ve finančních a rozvojových institucích jejichž jsou členy, aby mohly propagovat a podporovat

poskytování technických a finančních zdrojů Sekretariátu této Úmluvy a pomáhaly smluvním stranám

z rozvojových zemí a smluvním stranám s ekonomikami v přeměně splnit své závazky při doozoru,

výzkumu a výměně informací.

Článek 21

Zprávy a výměna informací

1. Každá smluvní strana bude předkládat Konferenci smluvních stran prostřednictvím jejího Sekretariátu pravidelné zprávy o prosazování Úmluvy, které budou obsahovat následující informace:

15

(a) informace o legislativních, výkonných, správních a jiných opatřeních přijatých k prosazování

Úmluvy;

(b) informace o jakýchkoliv případných omezeních a překážkách, se kterými se setkala při prosazování Úmluvy, a o opatřeních učiněných ke zdolání těchto překážek;

(c) informace o případné finanční a technické pomoci poskytnuté nebo přijaté na činnosti spojené s

kontrolou tabáku;

(d) informace o doozoru a výzkumu, jak je specifikováno v Článku 20; a

(e) informace specifikované v Článcích 6.3, 13.2, 13.3, 13.4(d), 15.5 a 19.2.

2. Frekvenci a formát takových zpráv podávaných všemi smluvními stranami určí Konference smluvních stran. Každá smluvní strana vypracuje svou počáteční zprávu do dvou let od data, kdy tato

Úmluva vstoupí v platnost pro tuto smluvní stranu.

3. Konference smluvních stran v souladu s Článkem 26 zváží, jaké úpravy přijme, aby bylo možno

pomoci smluvním stranám z rozvojových zemí a smluvním stranám s ekonomikami v přeměně při

plnění jejich povinností podle tohoto článku.

4. Hlášení a výměna informací v souladu s touto Úmluvou budou podléhat vnitrostátnímu právu

týkajícímu se zachování důvěrnosti a ochrany dat. Po vzájemné dohodě budou smluvní strany chránit

jakoukoliv důvěrnou informaci, která je vyměňována.

Článek 22

Spolupráce v oblasti vědecké, technické a právní, a poskytování souvisejících znalostí

1. Smluvní strany budou spolupracovat přímo nebo prostřednictvím příslušných mezinárodních orgánů

s cílem zlepšit své schopnosti k plnění povinností vyplývajících z této Úmluvy a při tom budou brát v

potaz potřeby smluvních stran z rozvojových zemí a smluvních stran s ekonomikami v přeměně.

Taková spolupráce by po vzájemné dohodě měla podporovat přenos technických, vědeckých a

právních odborných znalostí a technologií pro zavedení a posílení národních strategií, plánů a programů kontroly tabáku, zaměřujících se *mimo jiné* na:

(a) usnadnění rozvoje, přenosu a získání technologií, vědomostí, dovedností, schopností a odborných

znalostí týkajících se kontroly tabáku;

(b) poskytnutí technických, vědeckých, právních a jiných odborných znalostí pro zřízení a posílení

celostátních strategií, plánů a programů kontroly tabáku, zaměřujících se na prosazování Úmluvy

mimo jiné prostřednictvím:

(i) vyžádané pomoci při budování silné legislativy, jakož i technických programů, včetně těch, jejichž

cílem je zabránění zahájení a podpora ukončení užívání tabáku a ochrana před vystavováním se

tabákovému kouři;

(ii) případné pomoci pracovníkům v tabákovém odvětví při rozvoji vhodných alternativních živobytí

ekonomicky životaschopným způsobem;

16

(iii) případné pomoci pěstitelům tabáku v přesunu zemědělské výroby na alternativní plodiny ekonomicky životaschopným způsobem;

(c) podporu školících a výchovných programů pro příslušné pracovníky v souladu s článkem 12;

(d) poskytnutí nezbytného materiálu, vybavení a zabezpečení, jakož i logistické podpory pro strategie ,

plány a programy kontroly tabáku;

(e) identifikaci metod kontroly tabáku včetně komplexní léčby závislosti na nikotinu; a

(f) vhodnou podporu výzkumu za účelem zvýšení cenové dostupnosti komplexní léčby závislosti na nikotinu.

2. Konference smluvních stran podpoří a usnadní přenos technických, vědeckých a právních odborných znalostí a technologií s finanční podporou zajištěnou v souladu s Článkem 26.

ČÁST VIII: INSTITUCIONÁLNÍ USPOŘÁDÁNÍ A FINANČNÍ ZDROJE

Článek 23

Konference smluvních stran

1. Tímto je založena Konference smluvních stran. Světová zdravotnická organizace svolá první

zasedání nejpozději jeden rok od data, kdy tato Úmluva vstoupí v platnost. Konference na prvním

zasedání stanoví místo a načasování následujících pravidelných zasedání.

2. Mimořádná zasedání Konference smluvních stran se mají konat v takových časových intervalech,

kteřé Konference může považovat za nezbytné, nebo na základě písemného požadavku jakékoliv

smluvní strany za předpokladu, že během šesti měsíců od oznámení žádosti Sekretariátu Úmluvy je

požadavek podpořen alespoň třetinou smluvních stran.

3. Konference smluvních stran přijme svůj jednací řád formou konsensu na svém prvním zasedání.

4. Konference smluvních stran přijme formou konsensu svá pravidla financování a financování

jakékoliv z podpůrných orgánů, které zřídí, jakož i finanční ustanovení řídící fungování Sekretariátu.

Na každém řádném zasedání bude přijat rozpočet na finanční období do příštího řádného zasedání.

5. Konference smluvních stran bude pravidelně kontrolovat prosazování této Úmluvy, bude činit

rozhodnutí nezbytná pro podporu jejího účinného prosazování a může přijmout protokoly, dodatky a

změny Úmluvy v souladu s Články 28, 29 a 33. Za tímto účelem:

(a) bude podporovat a usnadňovat výměnu informací podle Článků 20 a 21;

(b) bude podporovat a řídit rozvoj a pravidelné zlepšování srovnatelných metodologií výzkumu a

shromažďování dat týkajících se prosazování Úmluvy vedle těch, které jsou poskytnuty podle Článku

20;

(c) bude vhodným způsobem podporovat rozvoj, realizaci a vyhodnocení strategií, plánů a programů,

jakož i politik, legislativních a jiných opatření;

(d) bude přezkoumávat zprávy předložené smluvními stranami v souladu s článkem 21 a přijímat

pravidelné zprávy o prosazování Úmluvy;

17

(e) bude podporovat a usnadňovat mobilizaci finančních zdrojů na prosazování Úmluvy v souladu s

Článkem 26;

(f) zřídí takové podpůrné orgány, které jsou nezbytné k dosažení cílů Úmluvy;

(g) tam, kde je to vhodné, bude požadovat služby, spolupráci a informace poskytované příslušnými

organizacemi a orgány v rámci Spojených národů, ostatními mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi a nevládními organizacemi a orgány, a to jako prostředky pro posílení

prosazování Úmluvy; a

(h) zváží případné další činnosti, které je možno požadovat pro úspěšné splnění cílů Úmluvy ve světle

zkušeností získaných při jejím prosazování.

6. Konference smluvních stran stanoví kritéria pro účast pozorovatelů na svých jednáních.

Článek 24

Sekretariát

1. Konference smluvních stran ustanoví stálý Sekretariát a dohodne se na jeho činnostech. Konference smluvních stran bude se snažit tak učinit na svém prvním zasedání.

2. Prozatímní funkce Sekretariátu podle této Úmluvy budou zajištěny Světovou zdravotnickou organizací do té doby, než se Konference smluvních stran dohodne na trvalém uspořádání.

3. Funkce Sekretariátu bude:

(a) připravovat zasedání Konference smluvních stran a jejích podpůrných orgánů a zajišťovat jim

služby podle jejich požadavků;

(b) připravovat a předávat zprávy jemu předložené podle Úmluvy;

(c) na požádání poskytovat podporu smluvním stranám, zejména smluvním stranám z rozvojových

zemí a smluvním stranám s ekonomikami v přeměně, při sestavování a sdělování informací požadovaných v souladu s ustanoveními této Úmluvy;

(d) připravovat zprávy o svých činnostech na základě Úmluvy podle pokynů Konference smluvních

stran a předkládat je Konferenci smluvních stran;

(e) podle pokynů Konference smluvních stran zajišťovat nezbytnou koordinaci s příslušnými mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi a ostatními orgány;

(f) podle pokynů Konference smluvních stran vstupovat vstoupit do takových správních nebo smluvních ujednání, která mohou být požadována pro efektivní vykonávání jeho funkcí; a

(g) vykonávat ostatní funkce Sekretariátu specifikované v Úmluvě a v jakémkoliv z jejích protokolů a

další funkce, které mohou být stanoveny Konferencí smluvních stran.

18

Článek 25

Vztahy mezi Konferencí smluvních stran a mezivládními organizacemi

Za účelem zajištění technické a finanční spolupráce nezbytné pro úspěšné dosažení cílů této Úmluvy může Konference smluvních stran vyžadovat spolupráci od příslušných

mezinárodních a

regionálních mezivládních organizací včetně finančních institucí a institucí podporujících rozvojové

země.

Článek 26

Finanční zdroje

1. Smluvní strany uznávají důležitou roli, kterou mohou hrát finanční zdroje v úspěšném dosažení cílů

Úmluvy.

2. Každá smluvní strana poskytne v souladu se svými celostátními plány, prioritami a programy

finanční podporu na celostátní činnosti určené k úspěšnému dosažení cílů Úmluvy .

3. Smluvní strany podpoří případné využití bilaterálních, regionálních, sub-regionálních a ostatních

multilaterálních kanálů k poskytování financování rozvoje a posílení programů multi-sektorové

komplexní kontroly tabáku smluvních stran z rozvojových zemí a smluvních stran s ekonomikami v

přeměně. V souvislosti s tím by se měly celostátně vyvinuté strategie zaměřit na ekonomicky životaschopné alternativy produkce tabáku v rámci udržitelného rozvoje včetně diverzifikace plodin a

podporovat je.

4. Smluvní strany zastoupené v příslušných regionálních a mezinárodních mezivládních organizacích,

ve finančních institucích a institucích podporujících rozvojové země budou povzbuzovat tyto subjekty

k poskytování finanční pomoci pro smluvní strany rozvojových zemí a smluvní strany zemí s ekonomikami v přeměně za účelem dosažení jejich povinností dle Úmluvy aniž by to omezilo jejich

práva na účast v těchto organizacích.

5. Strany souhlasí s tím, že:

(a) všechny příslušné potenciální a existující zdroje finanční, technické a jiné, jak veřejné, tak soukromé, které jsou k dispozici pro činnosti kontroly tabáku, budou mobilizovány a využity ku

prospěchu všech smluvních stran, především rozvojových zemí a zemí s ekonomikami v přeměně, aby

mohly splnit závazky, plynoucí z Úmluvy;

(b) Sekretariát bude na požádání radit rozvojovým zemím a zemím s ekonomikami v přeměně jaké

zdroje jsou k dispozici k financování prosazování jejich povinností v souladu s touto Úmluvou;

(c) Konference smluvních stran přehodnotí na svém prvním zasedání na základě studie provedené

Sekretariátem stávající a potenciální zdroje a mechanismy pomoci a jiné příslušné informace a

posoudí v tomto ohledu jejich adekvátnost.; a

(d) Konference smluvních stran zohlední výsledky tohoto hodnocení při stanovení nutnosti posílení

stávajících mechanismů nebo při vytvoření multilaterálního dobrovolného globálního fondu či jiných

finančních mechanismů k nasměrování dodatečných finančních zdrojů určených rozvojovým zemím a zemím s ekonomikami v přeměně, aby jim pomohly při dosahování cílů Úmluvy.

19

ČÁST IX: UROVNÁNÍ SPORŮ

Článek 27

Urovnání sporů

1. V případě sporu mezi dvěma či více smluvními stranami týkajícího se výkladu nebo aplikace Úmluvy se budou zúčastněné smluvní strany snažit o urovnání sporu diplomatickou cestou prostřednictvím jednání nebo jakýmkoliv jiným mírovým prostředkem, který si sami vyberou, včetně zprostředkovaného jednání, mediace nebo přijetí smíru. Neúspěch při dosahování dohody jednáním, zprostředkovaním, mediací nebo snahou o přijetí smíru nezbavuje strany ve sporu od odpovědnosti hledat další řešení.
2. Po ratifikaci, přijetí, schválení, formálním potvrzení nebo přistoupení k této Úmluvě, nebo kdykoliv potom, může stát nebo regionální ekonomická integrační organizace k nevyřešenému sporu v souladu s odstavcem 1 tohoto článku učinit písemné prohlášení adresované deponitáři, že povinně přijme jen pro tento případ arbitráž v souladu s postupy, které musí být přijaty formou konsensu Konferencí smluvních stran.
3. Ustanovení tohoto článku se uplatňují s ohledem na jakýkoliv protokol uzavřený smluvními stranami, pokud v něm není stanoveno jinak.

ČÁST X: DALŠÍ VÝVOJ ÚMLUVY

Článek 28

Změny Úmluvy

1. Jakákoliv smluvní strana může navrhnout změny této Úmluvy. Takové změny budou zváženy Konferencí smluvních stran.
2. Změny této Úmluvy budou přijímány Konferencí smluvních stran. Text jakékoliv navržené změny Úmluvy bude oznámen smluvním stranám prostřednictvím Sekretariátu nejméně šest měsíců před zasedáním, na kterém bude předložen k přijetí. Sekretariát také sdělí navržené změny signatářům Úmluvy a pro informaci deponitáři.
3. Smluvní strany vynaloží veškeré úsilí na dosažení konsensuální dohody o jakékoliv navržené změně této Úmluvy. Pokud budou vyčerpány veškeré pokusy o konsensuální shodu a nebude dosaženo žádné

dohody, bude změna přijímána jako poslední možnost dvoutřetinovou většinou hlasů smluvních stran přítomných a hlasujících na zasedání. Pro účely tohoto článku smluvní strany přítomné a hlasující

znamená smluvní strany přítomné a hlasující kladně nebo záporně. Přijatá změna bude sdělena

Sekretariátem depozitáři, který ji předá všem smluvním stranám k přijetí.

4. Doklady o schválení změny se budou ukládat u depozitáře. Změna přijatá v souladu s odstavcem 3

tohoto článku vstoupí v platnost pro smluvní strany, které ji přijaly, devadesátým dnem od data, kdy

depozitář přijal doklad o schválení změny nejméně dvěma třetinami smluvních stran této Úmluvy.

5. Změna vstoupí v platnost pro jakékoliv ostatní smluvní strany devadesátým dnem od data, kdy daná

smluvní strana uloží u depozitáře své doklady o schválení zmíněné změny.

Článek 29

Přijetí a změny dodatků k této Úmluvě

20

1. Dodatky k této Úmluvě budou navrhovány, přijaty a vstoupí v platnost v souladu s postupem stanoveným v Článku 28.

2. Dodatky k této Úmluvě tvoří její nedílnou součást, a pokud není výslovně stanoveno jinak, představuje odkaz k této Úmluvě současně odkaz k jejím dodatkům.

3. Dodatky se omezují na seznamy, formuláře a další popisné materiály týkající se jednacích, vědeckých, technických nebo správních záležitostí.

ČÁST XI: ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 30

Výhrady

K této Úmluvě nemohou být učiněny žádné výhrady.

Článek 31

Odstoupení

1. Kdykoliv po třech letech ode dne, kdy Úmluva vstoupila pro smluvní stranu v platnost, může taková

strana odstoupit od Úmluvy tím, že odstoupení písemně oznámí depozitáři.

2. Jakékoliv takové odstoupení nabývá účinnosti po uplynutí jednoho roku od data, kdy depozitář

obdržel oznámení o odstoupení, nebo kdykoliv později, pokud je tak specifikováno v oznámení o

odstoupení.

3. Kterákoliv smluvní strana, která odstupuje od této Úmluvy bude také pokládána za odstupující

od jakéhokoliv protokolu, který podepsala.

Článek 32

Hlasovací právo

1. Každá smluvní strana Úmluvy má jeden hlas, s výjimkou úpravy v odstavci 2 tohoto článku.
2. Regionální ekonomické integrační organizace uplatní své hlasovací právo v záležitostech spadajících do jejich kompetence stejným počtem hlasů, jaký je počet jejich členských států, které jsou smluvními stranami Úmluvy. Své hlasovací právo neuplatní organizace tehdy, když jakýkoliv z jejích členských států uplatní své právo, a naopak.

Článek 33

Protokoly

1. Jakákoliv smluvní strana může navrhnout protokoly. Konference smluvních stran posoudí takové návrhy.
2. Konference smluvních stran může přijmout protokoly k této Úmluvě. Smluvní strany vynaloží veškeré úsilí k dosažení konsensuální dohody. Pokud budou vyčerpány všechny pokusy o konsensuální shodu a nebude dosaženo žádné dohody, bude protokol přijímán jako poslední možnost dvoutřetinovou většinou hlasů smluvních stran přítomných a hlasujících na zasedání. Pro účely tohoto

21

článku smluvní strany přítomné a hlasující znamená smluvní strany přítomné a hlasující kladně nebo záporně.

3. Text jakéhokoliv navrženého protokolu bude sdělen Sekretariátem smluvním stranám alespoň šest měsíců před zasedáním, na kterém bude navržen k přijetí.
4. Jenom smluvní strany Úmluvy mohou podepsat protokol.
5. Jakýkoliv protokol k této Úmluvě bude závazný pro smluvní strany, které daný protokol podepsaly. Jen smluvní strany, které podepsaly protokol, mohou rozhodovat o záležitostech, které se výlučně týkají daného protokolu.
6. Podmínky vstoupení v platnost jakéhokoliv protokolu budou stanoveny v tomto dokumentu.

Článek 34

Podpis

Tato Úmluva je otevřena k podpisu členskými státy Světové zdravotnické organizace a státům, které nejsou členy Světové zdravotnické organizace, ale jsou členy Organizace spojených národů,

regionálními ekonomickými integračními organizacemi, v sídle Světové zdravotnické organizace v Ženevě od 16. června roku 2003 do 22. června roku 2003 a poté v sídle Organizace spojených národů v New Yorku od 30. června roku 2003 do 29. června roku 2004.

Článek 35

Ratifikace, přijetí, schválení, formální potvrzení nebo přistoupení

1. Tato Úmluva bude předmětem ratifikace, přijetí, schválení nebo přistoupení v případě států a

předmětem aktů formálního potvrzení nebo přistoupení v případě regionálních ekonomických integračních organizací. K přistoupení bude otevřena dnem, který následuje po dni, kdy byla Úmluva

uzavřena k podpisu. Ratifikační listiny, jakož i dokumenty o přijetí, schválení, formálním potvrzení

nebo o přistoupení budou uloženy u deponitáře.

2. Jakákoliv regionální ekonomická integrační organizace, která se stane smluvní stranou této Úmluvy,

aniž by žádný z jejích členských států byl smluvní stranou Úmluvy je vázána všemi povinnostmi

podle Úmluvy. V případě těch organizací, kde jeden nebo více z jejích členských států je smluvní

stranou Úmluvy, se organizace a její členské státy dohodnou, kdo je v které oblasti odpovědný za

plnění povinností podle Úmluvy. V takových případech nejsou organizace a členské státy oprávněny

uplatňovat práva podle Úmluvy souběžně.

3. Regionální ekonomické integrační organizace prohlásí ve svých dokumentech týkajících se formálního potvrzení nebo v přístupových listinách, jaký mají rozsah pravomocí s ohledem na záležitosti určené touto Úmluvou. Tyto organizace také budou informovat deponitáře, který bude dále

informovat smluvní strany o jakékoliv podstatné změně rozsahu jejich pravomocí.

Článek 36

Vstoupení v platnost

1. Tato Úmluva vstupuje v platnost devadesátým dnem, který následuje po dni uložení čtyřicáté

ratifikační listiny, dokumentu o přijetí, schválení, formálního potvrzení nebo o přistoupení u deponitáře.

22

2. Pro každý stát, který ratifikuje, přijímá nebo schvaluje tuto Úmluvu nebo k ní přistupuje po splnění

podmínek stanovených v odstavci 1 tohoto článku pro vstoupení v platnost, vstoupí Úmluva v platnost

devadesátým dnem, který následuje po dni uložení jeho ratifikačních listin, dokumentu o přijetí,

schválení nebo o přistoupení.

3. Pro každou regionální ekonomickou integrační organizaci, která ukládá dokument týkající se formálního potvrzení nebo přístupovou listinu poté, co podmínky stanovené v odstavci 1 tohoto článku pro vstoupení v platnost budou splněny, vstupuje tato Úmluva v platnost devadesátým dnem, který následuje po dni uložení těchto dokumentů o formálním potvrzení nebo přistoupení.

4. Pro účely tohoto článku nebude žádný dokument uložený regionální ekonomickou integrační organizací považován za doplněk k těm, které byly uloženy členskými státy dané organizace.

Článek 37

Depozitář

Generální tajemník OSN bude deponitářem Úmluvy a jejích změn, protokolů a dodatků přijatých v souladu s Články 28, 29 a 33.

Článek 38

Originální texty

Originál Úmluvy, jehož arabské, čínské, anglické, francouzské, ruské a španělské texty mají stejnou právní váhu jako originál, je uložen u generálního tajemníka OSN. NA DŮKAZ ČEHOŽ níže podepsaní, kteří jsou k tomu účelu řádně zplnomocnění, podepsali tuto Úmluvu.

DÁNO v ŽENEVĚ 21. května 2003